

ምዕራፍ ሦስት

ክህነት

«በለዚህ» ከሰማያዊው ጥሪ ተካፋዮች የሆናችሁ ቅዱሳን ወንድሞች ሆይ፥ የየደማናታችንን ሐዋርያና ሊቀ ካህናት ሊየሱስ ክርስቶስን ተመልከቱ።» ዕብ.3÷1 ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ በዕብራውያን መልእክቱ ያተኮረው ጌታችን መድኃኒታችን ሊየሱስ ክርስቶስ ከሁሉም የሚበልጥ መሆኑን ማስረጃት ነው። ይህንንም የሚያስረዳው ደግሞ በንጽጽር ነው። ከነብያት ስለ መብለጡ የእነርሱንና የእርሱን ንግግር በግንጽጽር አስረጸ። ከዚያም በኋላ ደግሞ ከመልእክት መብለጡን አስረድቷል።

አሁን ደግሞ ከካህናት መብለጡን ለማስረጃት ያመጣል። ከካህናት መብለጡን ያስረዳባቸው ዐበይት ቁም ነገሮችንም በተከታ ታይ ይገልጣቸዋል። እኒህም 1ኛ. በክህነቱ 2ኛ. በመሥዋዕቱ 3ኛ መሥዋዕቱ በቀረበበት ድንኳን ዋና ዋናዎቹ ሲሆኑ ሌሎችንም በአስረጅነት ያቀርባል። አሁን በዚህ ርዕስ የምንመለከተው የክህነቱን መብለጥ ነው። ሌሎቹን ወደ ፊት ራሳቸውን በማስቻል እንመለከታቸዋለን። ቅዱስ ጳውሎስ በክህነት ለመብለጡ አስረጅ የደረጋቸውን ብቻ ዕብ.5÷1-10፣ ዕብ.6÷20፣ 7÷1-28፣ 8÷1-3 በዚህ ርዕስ ሥር እናያቸዋለን።

1.1 የክህነት ትርጉም

ክህነት፡- ተክህነ - አገልገላ፤ ተሾመ፤ ዲቁና፤ ቅስና ተቀበለ፤ ጸጸለ፤ መንፈሳዊ ሥልጣን ተቀበለ ከሚለው ግሥ የተገኘ ሲሆን ትርጓሜውም ሹመት፤ አገልግሎት፤ በተቀበሉት ሥልጣን መሥራት ወይም አገልግሎት መፈጸም ይሆናል። በአጭሩ ዘይቤያዊ ትርጉሙ አገልግሎት ማለት ሲሆን በምሥጢር ሹመትን

መመረጥን ያመለክታል።

ሹመት የሚለው ቃል መመረጥን መለየትን የሚያመለክት ስለሆነ ከክህነት መራጭና በሥርዓተ ሲመት የሚሾም ባለሥልጣን ያለበት የተለየ ሀብት መሆኑን ለመረዳት እያዳገትም። ክህነት ሰው ለሆነ ሁሉ የሚያድሉት ወይም በተፈጥሮ እንደ ንጹሕ አየር ማንም የሚያገኘው ነገር አይደለም። ክህነት መንፈሳዊ አገልግሎት ነው፤ ሰውንም ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የሚያቀርብ ከእግዚአብሔር የተገኘ ስጦታና ሥልጣን ነው።

አገልግሎት ነው ስንልም ከጸጋ መንፈስ ቅዱስ ወገን እንዳ ነው ማለታችን ነው። ጸጋ ደግሞ ልዩ ልዩ ነው፤ ለተለያዩ ሰዎችም የተለያዩ ጸጋ ይሰጣል፤ በመብት የሚጠየቅ አይደለም። ጥቅሙ ለካህኑም ሆነ ለምእመኑ እኩል ነው፤ ከብሩ ገን ከኮከብ ኮከብ እንዲ በልጥ ከሰውም ሰው እንዲለይ ከሌሎቹ የተለየ ማድረጉ የማይታበል ነው። እግዚአብሔር ለሰዎች የሰጠው ብቸኛ ሀብት ነው ማለታችን እንዳልሆነ ገን ሊታወቅ ይገባል። «የጸጋም ስጦታ ልዩ ልዩ ነው፤ መንፈስ ገን አንድ ነው፤ አገልግሎትም ልዩ ልዩ ነው» 1ኛቆሮ 12÷4፣ 1ኛጲጥ.1÷12።

የክህነት አጀማመሩን ስንመለከት ከመጀመሪያው ሰው ከአዳም ጀምሮ እንደሆነ እንገነዘባለን። እግዚአብሔር አዳምን ነቢይ፤ ካህን፤ ንጉሥ አድርጎ ሾሞታልና። ይህም ማለት ከተሰጡት ሰባት ሀብታት አንዱ ሀብተ ክህነት መሆኑን ያስረግጣል። ከእርሱም በኋላ እስከ ሙሴ ያሉ አበው በበረከተ አበው እየተሾሙ /ዘፍ.48÷11-16፣ ሙሴ.7÷7/ ትንቢትንና ክህነትን ገንዘብ አድርገዋል። ነብያት እንደ መሆናቸው ኃላፊያትንና መጻዕያትን እያዩ ተናግረዋል፤ ካህናትም እንደ መሆናቸው መሥዋዕት ሠውተዋል። ዘፍ. 8÷20, ዘፍ.22÷13።

ይሁን እንጂ ከህነቱ በተለያዩ ዘመናት ያሉትንና ራሳቸውን የቻለ ሥርዓት ኑሯቸው በቤተ ክርስቲያን የሚታወቁትን በቅዱሳት መጻሕፍት የተገለጡትን ካህናት አራት ዓይነት መልክ እስይዟቸው እንመለከታለን። ከዚህም አንጻር በየራሳቸው እንደሚከተለው እንመለከታቸዋለን።

3.2. ከህነተ መልክ ጾዴት

3.2.1. መልክ ጾዴት ግን ነው?:-

በሌ መልክ ጾዴት ሲነሣ የጥያቄው መሠረት «አባትና እናት የትውልድም ቁጥር የሉትም፤ ለዘመኑም ጥንት ለሕይወቱም ፍጻሜ የለውም» /ዕብ7+3/ የሚለው የቅዱስ ጳውሎስ ንግግር ነው። ቅዱስ ጳውሎስ ይህን ያለበትን ምክንያት ወደ ጓሳ የምናመጣው ሆኖ ሰው አይደለም አለማለቱን ግን መገንዘብ ይገባል። የሰላም ንጉሥ የዘላለም ካህን የተባለ ከአብርሃም ጋር የተጨዋወተና ከአብርሃም አሥራትን የተቀበለ፤ ለአብርሃምም የሚበላውን የሚጠጣውን ያቀረበ ሰው ነውና። ዘፍ14+21፤ዕብ.7+9-10። ሰው አይደለም የሚል ግስረጃ ማቅረብ የሚቻለውም የለም።

ይሁን እንጂ አንዳንድ የቤተ ክርስቲያናችን መጻሕፍት በብዙ መጻሕፍትና በሊቃውንቱ ከሚነገረው የመልክ ጾዴት የካም ዘርነት /ካማዊነት/ ሌላ ሲማዊም ነው ሲሉ ይገኛሉ። ለምሳሌ እንደ ስንክሳር ዘጸጐጔ 3 ቀን፤ ቀሌምንጦስና ገድለ አዳም ያሉት። ልዩነትን የሚያመለክት ግን አይደለም። ምክንያቱም ሰው-ከዚህ ወገን ብቻ ነው ብሎ መናገር አይቻልም። ለምሳሌ ያህል ጌታችን ከነገደ ይሁዳ ነው ተብሎ ይነገርለት እንጂ የዘር ሐረጉን በቅዱሳት መጻሕፍት ስንመለከት ግን ስንዲንስ ከእስራኤል ወገን ከሆኑት ከእሑዛብም ወገን ከሆኑት ከሞዓባያውያኑ ከነሩትና ከነረዓብ ዘር እንዳለው እንረዳለን።

በሌዚህ የሁሉም ሰው የዘር ሐረግ በዝርዝር ሊጻፍ

አይቻልም እንጂ ቢጻፍ አንድን ሰው ከአንድ ወገን ብቻ አድርጎ መናገር አይቻልም፤ ስለሆነም በሚያውቁት መንገድ ከሌም ወገን ነው ማለታቸው የሚያስነቅፍ አይደለም። እኛ ግን በጉላ በተረዳ ነገር በብዙ መጻሕፍትና በትርጓሜ መምህራን የሚታወቁበት የዘር ግንድ /ካማዊውን/ እናስቀምጣለን። ይህንን ጌታችንም አስቀድሞ በነብያት ዘክርያስና ነው። ሕዝ.16+1-10። ዘሩን መናገር ያስፈለገው ቅዱስ ጳውሎስ ሰው መሆኑን እስረግጦ የተናገረበትን ምክንያት ለመግለጥ እንጂ የመልክ ጾዴት ካማዊነት የሚያጸድቅ ሲማዊነት የማያጸድቅ ነው ለማለት አይደለም።

3.2.2. የመልክ ጾዴት የዘር ሐረግ:-

ለመጀመሪያ ጊዜ የእስራኤል እምብርት ወይም ዋና ከተማ ኢየሩሳሌምን ያቀናት ከካም ወገን የሆኑት የምስርና የናባ/ኑብያ/ ንጉሥ የነበረው ሴዱ ነው። ያቀናትም ብቻ ሳይሆን የቀረቆራትም እርሱ ነው። ስለዚህ በሴዱ ቤተ ሳይዳ ተብላለች። ሴዱ ሳሌምን ይወልዳል። ሳሌም ሚልኪንና መልክ ጾዴትን ይወልዳል። በሳሌም ሳሌም ስትባል ኖራለች። በጓሳ ግን መልክ ጾዴት ማለት ንጉሠ ጽድቅ ማለት ነውና እርሱ ንጉሠ ሳሌም ተብሎ ከተማዋን ኢየሩሳሌም አሰኝቷታል። የሰላም አየር፤ የሰላም ከተማ እንደ ማለት ነው።

አብርሃምን እግዚአብሔር ወደዚህች ከጠራው በጓሳና አብርሃም እምስቱ ነገሥተ ኩሎዶጉሞርን ድል ነሥቶ በተመለሰ ጊዜ የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ በዘመኑ የሚፈጸም መሆኑንና አለመሆኑን ለማወቅ ፈቅዶ እግዚአብሔርን ጠይቆ ነበር። ዮሐ. 8+56። እግዚአብሔር ግን ምሳሌውን መልክ ጾዴትን ከተሰወረበት ቦታ ሄዶ እንዲመለከት ፈቀደለት፤ አስቀድሞ ለኖሳ ለልጁ ለሴምም ተከም ወገን የተለየ የተባረከ ልጅ እንደሚወለድና አጽመ

አዳምን ይጠብቅ ዘንድ ያለው መሆኑን ንግሮት ስለነበር፡ ሲሆን በታዘዘው መሠረት ከመርከብ አውጥቶ ሲያስጠብቀው ያኖር ነበርና፡ በዚህ ጊዜ ግን ተገለጠ፡ ሕዝቡንም ሁሉ ጻፍ፡ ስለዚህም ነው ንጉሠ በላም፡ ንጉሠ ጽድቅ የተባለው፡፡

ይህም ጊዜ ከአብርሃም አንሥቶ እስራኤል ግብጽ እስኪወርዱ ድረስ ያለው 215/ ሁለት መቶ አሥራ አምስት/ ዓመት ነው፡፡ ከዚህ በኋላ ግን እስራኤል ስለ መልክ ጼዴቅ ሊያውቁ አይችሉም፡፡ ተሰደው በግብፅ ለብዙ ዓመታት ኑረዋልና፡ ሲመለሱ እንዲን ከአርባ ዓመት በላይ እንደ ፈጀባቸው ተገልጿል፡፡

ስለዚህም ነው እግዚአብሔር በተቆጣ ጊዜ ኢየሩሳሌምን የመጀመሪያ ስም የወጣልሽና አቆራቆርሽ ከአብርሃም በፊት በነበሩ የካም ልጅ የከነዓን ወገን ነው፤ እነርሱም ከመጀመሪያ ጣዖትን በምድር ላይ ሠርተው ማምለክ የጀመሩ ናቸው፡፡ ይህንም ያደረገውን ሰው በስም ጠርቶ እንዲህ ሲል የገሰጸት፡፡ « የእግዚአብሔርም ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ፡- የሰው ልጅ ሆይ፡ ለኢየሩሳሌም ርኩሳትዋን አስታውቃት፡ እንዲህም በል፡- ጌታ እግዚአብሔር ለኢየሩሳሌም እንዲህ ይላል፡- ዘርሽና ትውልድሽ ከከነዓን ምድር ነው፤ አባትሽ / ጣዖት በማምለክ በግብር የወለደሽ ለማለት / አሞራዊ ነበረ፤ እናትሽም ኬጢያዊት ነበረች፡፡...» ሕዝ.16+1-14፡፡ ከዚህ ቀጥሎ ግብጽ ወርዳ በካማዊ ሥርዓትና አገዛዝ መኖሯን ጨምሮ ይገልጻል፡፡ ይህም መልክ ጼዴቅ ከካም ወገን መሆኑን የሚያስረዳ ነው፡፡

በኋላ ዘመንም ማርቆስ ዮናናዊ የተባሉ በግብፅ በምንኩስና ጸንተው የሚኖሩ ሊቅ « መልክ ጼዴቅን ወልደ እግዚአብሔር ነው» የሚሉ መናፍቃን በዘመናቸው ተነሥተው በነበረበት ወቅት የመልክ ጼዴቅን በውነትና ሁኔታውን ለማስረዳት የመልስ ጽሑፍ ጽፈው አስረድተዋል፡፡ እርሳቸውም የጠቀሱት የዘር ሐረግ ከላይ የተቀመጠ

ውን መሆኑን በመጽሐፈ ፊልክሰዩስ ገጽ 39 ላይ ተመዝግቧል፡፡ በጻፈችና በወንጌል ትርጓሜም የምንመለከተው ይህንኑ ነው፡፡

3.2.3. ሥርዓተ ሢመተ ክህነቱ ለመፈክ ጸዴቅ

ሀ) ከህኒቱ፡ - መልክ ጼዴቅን ሙሴ አርንን በሾመበት ሥርዓት ትብፅ አፍልቶ መሥዋዕት እንስሳ ሠውቶ ልዩ ልዩ ገብር ያላቸውን አልባሳት አልብሶ የሾመው ሰው የለም፡፡ ይልቁንም እግዚአብሔር መረጠው፡ በማይታወቅ ገብርም ሾመው እንጂ፡፡ መመረጡንና መቼትም እግዚአብሔር ለናንም ለሌምም ገለጠላቸው፡፡ ስለዚህም በታዘዘው መሠረት ሴም መልክ ጼዴቅን ይዞ ከወገኖቹ ማንም ሳያውቅ አጽጦ አዳምን ሊያስጠብቀው ወስዶታል፡፡ «ወእምዝ ይቤሉ ሴም ለመልክ ጼዴቅ አንተ ክህነ ለዓለም፤ ክህነ ለእግዚአብሔር ዘገረየከ እም ኩሉ ሰበእ ለተቃንዮ ቅድመ ሥጋህ ለአቡነ አዳም፡፡ ሴም መልክ ጼዴቅን በአባታችን በአዳም አጽም/ሥጋ/ ፊት ታገለገለው ዘንድ ከሰው ሁሉ የመረጠህ የዓለም ክህን የእግዚአብሔር ክህን አንተ ነህ አለው፡፡» እንዲል ቀሊምንጠስ፡፡

ከዚህ የተነሣ አርንና ልጆቹ በሙሴ እጅ፤ ሙሴም በመልአኩ እጅ /ሐዋ.6+6/ እንደ ተሾሙ መልክ ጼዴቅ በእገሌ ተሾመ አይባልም፡፡ ይህ ሥርዓት ሳይፈጸምለት ከእግዚአብሔር ተሾሟልና፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ « ጻፋ ግን በእግዚአብሔር ልጅ ተመስሎ ለዘላለም ክህን ሆኖ ይኖራል፡፡ » ያለው ለዚህ ነው፡፡ «ለዘላለም» ማለቱም እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ለማለት ነው፡፡ ስለዚህ ክህነቱ ከሊቀውያን ክህነት ፍጹም ልዩ መሆኑን ለመገንዘብ አያዳግትም፡፡ ለዚህም ነው ቅዱስ ጳውሎስ « እንግዲህ ሕዝቡ በሊዊ ክህነት የተመሠረተን ሕግ ተቀብለዋልና በዚያ ክህነት ፍጹምነት የተገኘ ቢሆን፡ እንደ አርን ሹመት የማይቆጠር፡ እንደ መልክ ጼዴቅ ሹመት ግን የሆነ ሊቧ ክህን ሊነሣ ወደ ፊት ስለ ምን ያስፈ

ሌጋል? ያለው። ዕብ.7:11።

ለ) ሥርዓተ ክህነቱ ወብሐትውናው

መልክ ጺዴት በሌላ ብቻ ተጠርቶ አጽመ አዳምን ይዘው ወደ ጉልጉታ ከደረሱ በኋላ ሲሞ አስቀድሞ የእግዚአብሔር ካህን መሆኑን በእግዚአብሔር ክብር ሁሉ መመረጡን ከነገረው በኋላ ሥርዓትን ሠርቶበታል። ሥርዓቱም በክህነቱ መፈጸም ስለሚገባውና በኑሮው ስለሚገልጠው ነው።

1. በክህነቱ እግዚአብሔርን ሁልጊዜ እንዲያመሰግን የእንስሳ መስዋዕት እንዳይሠዋ፤ ይልቁንም መስዋዕቱ ከንጹሕ ሰንዴና ወይን እንዲሆን በእጁም ደም እንዳያፈስ አዝዞታል።

2. በብሐትውናውም በታውን ፈጽሞ እንዳይለቅከመራት በላይ ቤት ሠርቶ እንዳይኖር፤ ፀጉሩን እንዳይላጥ፤ ጥፍሩንም እንዳይቆርጥ፤ ሚስትም እንዳያገባ፤ ይህን የመሰለ ሥርዓት ሠርቶበታል። «ወይእኔ አእኩቶ ለእግዚአብሔር አምላክክ ዘገረየክ ለክህነት ትድሜሁ፤ ወኢትትፈለጥ እም ዝንቱ መካን እስከ ለዓለም። ወኢ ታውስብ ብእቢተ፤ ወኢትላፂ ርእስክ፤ ወኢትምትር ዕፍረክ፤ ወኢ ትክፀው ደመ፤ ወኢትሐንዕ ቤተ መልዕልተ መካን፤ ወኢትሠዕ መስዋዕት ዘእንስሳ፤ ወባሕቱ ይኩን መስዋዕተክ ቅድመ እግዚአብሔር ኅብስተ ሰንደሌ ንጹሕ ወእምፍሬ ወይን ንጹሕ፤ ወናሁ መልክ እግዚአብሔር ይሄሉ ምስሌክ እስከ ለዓለም» እንዲል ቀሌምንጦስ።

ስለዚህ በመልክ እግዚአብሔር እየተረዳ እስከ አብርሃም ድረስ በፍጹም ብሐትውና ለማንም ሳይገለጥ ኑሯል። ከአብርሃም በኋላ ግን የእርሱ ልጆች የሚገቡት ሲጣሉ የሚያስታርቃቸው ንጉሠ ሰላም እንደነበር ተገልጧል። ለአብነትም ርብቃ ያዕቆብንና ዒላውን እንደ ጸነሰች ከእርሱ በረከት ለመቀበል በሄደች ጊዜ የሚመጣው ተገልጦለት ታናሹ ያዕቆብ የታላቁ ጌታ እንደሆነ የሚያገለግለው

እግዚአብሔርም የእርሱ ልጅ እንደሚሆን እንደነገራት በዚሁ በቀሌምንጦስ ተገልጧል። ዘፍ.14:18-21፤ ዮሐ.8:56።

3.2.4. ነገረ መልክ ጺዴት በዕብራውያን

ሀ) ትውልዱ፡-«አባትና እናት የትውልድም ቁጥር የሉትም» /ዕብ.7:3/ ያለውን ብቻ በመጥቀስ እንዳንድ ሰዎች ወልደ እግዚአብሔር ነው ለማለት ይቃጣቸዋል። ትልቁ ጥያቄ መሆን ያለበት «መልክ ጺዴት ሰው ነውን ወይስ ሌላ?» ነው። ከዚህ በኋላ የላይኛው ንግግር ግልጽ ይሆናል። ቅዱስ ጳውሎስ ስለዚህ ሰው በተሻለ ሁኔታ በዝርዝር እንደ ጻፈ ማስተዋል ይገባል። ስለ ግንኙነቱም ሲገልጽ «የአባቶች አለቃ አብርሃም ከዘረፋው የሚሻለውን አሥራት የሰጠው ይህ ሰው እንዴት ትልቅ እንደ ነበረ እስከ ተመልክቱ።» ቁ.4 በማለት ቅዱስ ጳውሎስ የመልክ ጺዴትን ሰው መሆን አረጋግጧል።

ሰው ከሆነ ደግሞ አባትና እናት የሉትም ሊባል አይችልም። ታዲያ ቅዱስ ጳውሎስ ስለ ምን የሉትም አለ? የሚለውን ጥያቄ ስንመለከት የመልክ ጺዴት ዘሩ ከሌዋውያን አይደለም። ባለመሆኑም ሙሴ አልጻፈለትም ለማለት ነው። በዚሁ ምዕራፍ ቁጥር 6 ላይ «ትውልዱ ከእነርሱ የማይቆጠረው ግን ከአብርሃም አሥራትን አውጥቷል።» በማለት ትውልዱ ከአብርሃም ወገን የማይቆጠርለት መሆኑን በማለቱ ራሱ ቅዱስ ጳውሎስ አረጋግጧል። ቀሌምንጦስም ከእነርሱ ወገን ባለመሆኑ ሙሴ የመልክ ጺዴትን ዘሩንና ጥንተ ነገሩን አልተናገረውም ቢል « ወኢዘከረ ሙሴ በውስተ አፈት ቀዳሚ መዋዕሊሁ ለመልክ ጺዴት» ብሏል።

ለ) ልደጁ፡-እንዳንድ ሰዎች ካሁኑ መልክ ጺዴትን ወልደ እግዚአብሔር ነው ለማለት ከሚያተርቧቸው ማስረጃዎች አንዱ «ለዘመኑም ጥንት ለሕይወቱም ፍጻሜ የለውም።» ቁ.3 የሚለው ነው። መልክ ጺዴትን «ሰው» ነው ብለን ጥንትም ፍጻሜ የለውም ማለት

አይቻልም። ነገር ግን ጥንቱም ሆነ ፍጻሜው ለሊዋውያን የተገለጠ አይደለም ለማለት ነው። በዚህ መጽሐፍ ጥንቱን ወይም መነሻውን በዘር ሐረግ ላይ ገልጻል።

ሙሴ የጻፈው አብርሃም መልክ ጺደትን እንደተገናኘው እንጂ የተወለደበትን የመጣበትን አይደለም፤ ፍጻሜውንም አላወቀምና እርሱም ሆነ ሌሎች አልገለጡም። ሰው እስከ ሆነ ድረስ ይሞታልና ለምድራዊ ሕይወቱ ፍጻሜ ይኖረዋል። ከአሁን በፊት ሞቷል ማለት ግን አይቻለንም። «በዚህስ የሚሞቱ ሰዎች አሥራትን ያስወጣሉ፤ በዚያ ግን የሚያስወጣ ቢሕይወት እንዲኖር የተመሰከረለት እርሱ ነው።» /ዕብ.7+8/ ተብሎ ተጽፏል። በቅዱሳን መጻሕፍት እንደ ተጻፈው እነሄናክና ኢልያስን የመሰሉ ነብያት ሞትን ሳያዩ በብሔረ ሕያዋን የተቀመጡ ብዙ ወዳጆች አሉት። ዕብ.11+5፤ ዘፍ.5+24፤ 2ኛነገ. 2+11።

እነዚህ በመጽሐፍ ተጽፈው ለእኛ የተገለጡት ናቸው እንጂ በብሔረ ሕያዋን ያሉት የእግዚአብሔር ወዳጆች እነዚህ ብቻ እንዳላሆኑ መገንዘብ ይገባል። ይሁን እንጂ አይሞቱም አልተባለባቸውም፤ ለወልደ እግዚአብሔር ያልቀረ ከሰዎችም ለእናቱ ለድንገል ማርያም ያልቀረ ሞት ለእነርሱ ይቀርላቸዋል አልተባለም። «እስከመጣ ድረስ ይኖር ዘንድ ብወድስ ምን አግደህ? አለው እንጂ አይሞትም አላለውም።» /ዮሐ.21+23/ እንዲል እስከ ዕለተ ምጽአት ሲኖር ይችላል ማለት ፍጹም አይሞትም ማለት እንዳይደለ የታወቀ የተረዳ ነገር ነው።

በለ እነ ኢልያስም ቢሆን «እነሆ ታላቁና የሚያስፈራው የእግዚአብሔር ተን ሳይመጣ ነቢዩን ኢልያስን አልከላችኋለሁ። መጥቼም ምድርን በእርግጥ እንዳልመታ እርሱ የላባቶችን ልብ ወደ ልጆች ቀላጆችንም ልብ ወደ አባቶች ይመልሳል።» /ሚላ.5+6/ ተብሎ ጌታ ለፍርድ ከመምጣቱ በፊት በእንጻረ ኢልያስ

በብሔረ ሕያዋን ያሉት ሁሉ መጥተው የሞት ጽዋ እንደሚቀበሉ ተገልጿል።

ሐ) መልክ ጺደትን ማንሣት ስለ ምን እስፋለን?

ቅዱስ ጳውሎስ በዘርና በትውልድ የሚመኩትን እስራኤል ዘ/...ን የሚያስተምራቸው ስለ ጌታችን ታላቅነትና ፈጣሪነት ሲሆን ለማስታረቅም የእርሱ ክህነት ከሁሉም ትበልጣለች በማለት ነው። እስራኤል የአብርሃምንና የዳዊትን ታላቅነት የሙሴንም ነብይነት የሚያቃልልባቸውን ፈጽመው አይቀበሉም። ይልቁንም የአብርሃም፣ የዳዊትንና የሙሴን ነገር እያነሡ ቢነገሯቸው ያለ ጥርጥር ይቀበላሉ። በእነዚህ ቅዱስ ጳውሎስ የጌታችንን ታላቅነት በእነዚህ ሰዎች ኑር ትምህርትና ታላቅነት ለማስረዳት ነገሩን አምጥቶታል።

ሙሴ ስለ መልክ ጺደትና ስለ አብርሃም ግንኙነት ስለ አብርሃም አባትነት ጽፏል። ዘፍ.14+18+21። ዳዊትም መልክ ጺደት የወልደ እግዚአብሔር ምሳሌ መሆኑን ጠቅሷል። መዝ.109+4። ቅዱስ ጳውሎስም መጀመሪያ ያስረዳው ክህነተ መልክ ጺደት ከክህነተ ሊዋውያን የሚበልጥ መሆኑን ነው። ይህንንም በዘርፍ በዘርፉ እንደሚከተለው እንመለከተዋለን።

1. በክህነት ይቀድማቸዋል፡- በዘፍ.14+18-21 እንደተጻፈው መልክ ጺደት ከአብርሃም በፊት የነበረ ሰው ነው። ከሁነቱም እንዲሁ።

ምክንያቱም አብርሃምን የባረከው ክህን ስለሆነ ነው። ዕብ.7+1። እነርሱ ግን የአብርሃም ልጅ የይስሐት ልጅ ያዕቆብ ምድረ ግብፅ ተሰድዶ ብዙ ዘመን ከኖረ በኋላ በሙሴ መሪነት ወጥተው በእርን አማካኝነት የተቀበሉት ነውና ቢያንስ ከአብርሃም አንሥቶ ያለው እንኳ ቢታሰብ ከ500 ዘመን በላይ ይቀድማቸውል።

2. ክህነቱ ዘላለማዊ ነው፡- /ዕብ.7+3/ መልክ ጺደት ወደዚህ ዓለም በልደተ ሥጋ ከተገለጠ በኋላ እግዚአብሔር ረጅም ዕድሜ መኖርን

ከሰጣቸው ሰዎች አንዱ ነውና አልሞተም። ስለዚህ እስከሚሞትባት ቀን ድረስ በክህነቱ ይኖራል። ከዚህም የተነሣ ክህነቱ ለልጅ ልጅ የሚተላለፍ አይደለም። የሌዋውያንን ክህነት ከተቀበሉት ከመጀመሪያዎቹ አምስት ሰዎች ገን በናላብና በአብድዩ ወዲያው ሞት ተጀመረ። ሌሎችም የሚሞቱ ስለሆኑ ክህነቱ ከልጅ ልጅ የሚተላለፍ ሆነ። « እነርሱም እንዳይኖሩ ሞት ስለ ከለከላቸው ካህናት የሆኑት ብዙ ናቸው። » ዕብ.7+23 ተብሎ ተጽፎአልና።

3. ሌዋውያንን አሥራት አስመድኗል :- ሌዋውያን አሥራትን ከሕዝቡ እንዲቀበሉ ሥርዓት አላቸው። ዘጉ.18+21። መልክ ጼዴቅ ገን ከአብርሃም አሥራትን በተቀበለ ጊዜ አሥራት ማውጣት ከማይገባቸው ይልቁንም አሥራትን ይቀበሉ ዘንድ ካላቸው ከሌዋውያን ተቀብሏልና እንዲበልጥ ታወቀ ተረዳ። ዕብ.7+6።

4. ሌዋውያንን ባርኳል:- ከሌዊ ወገን የሚሆኑ ካህናት ሕዝቡን ይባርኩ ነበር። «እርንም እጆቹን ወደ ሕዝቡ ዘረጋ ባረካቸውም።» ዘሌ.9+22 እንዲል። እነዚህን በረከትን ያድሉ ዘንድ ሀብተ ክህነት የተቀበሉ ሌዋውያንን ገን አስቀድሞ በአባታቸው በአብርሃም በኩል መልክ ጼዴቅ ባርኳቸዋል። ይህንንም ማድረግ የሚልት በመሆኑ ነው ሲል ትዳስ ጳውሎስ ገልጦታል። « ትውልዱ ከእነርሱ የማይቆጠረው ገን ከአብርሃም አሥራትን አውጥቷል፤ የተስፋ ቃል የነበረውንም ባርኳል። ትንቹም በታላቁ እንዲባረክ ክርክር የሌለበት ነገር ነው። » ዕብ.7+6-7 እንዲል።

5. መሥዋዕቱ የሚሞቱ ለእስላት ልይደሉ :- የሌዋውያን መሥዋዕት ከእንስሳት የሚዘጋጅና የሚቀርብ እንደሆነ እናውቃለን። ዕብ.10+4። መልክ ጼዴቅ ገን በንጹሕ ሰንደና ወይን ያስታኩት ነበር፤ ይህንም መሥዋዕት አድርጎ ያቀርብ ነበር። «ወእትሁሴ» መሥዋዕት ዘእንስሳት ወባሕቱ ይኩን መሥዋዕተክ

ቅድመ እግዚአብሔር ጎብስተ ሰንደሌ ንጹሕ ወእምፍሬ ወይን ንጹሕ።» እንዳለ ቀሌምንጦስ። ይህም የእርሱ መሥዋዕት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለአዲሱ ኪዳን የቆረሰውን ቅዱስ ሥጋውንና ያፈሰሰውን ክቡር ደሙን እንድንቀበልበት የወራልን ሥርዓት ነው። /ሉቃ.22+14-20፤ 1ቆሮ.11+27/። ስለዚህ ከመሥዋዕተ ሌዋውያን መሥዋዕተ መልክ ጼዴቅ ይበልጣል።

ቅዱስ ጳውሎስ ሁሉንም በዚህ ምዕራፍ አጠቃልሎ እንዳስቀመጠው ክህነተ መልክ ጼዴቅ ክህነተ ሌዋውያንን ይበልጣል። የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ክህነት ደግሞ ከመልክ ጼዴቅ ክህነት ይበልጣል። መልክ ጼዴቅ ለጌታችን አምላላ ነበርና።

ስለዚህ የቅዱስ ጳውሎስ ንግግር አባታችሁ አብርሃም አብርሃ ማዊ ካልሆነው ከመልክ ጼዴቅ የሚያንስ ከሆነ ይልቁንም ከመልክ ጼዴቅ አምላክ ከክርስቶስማ እንዴት አያንስም፤ የመልክ ጼዴቅ ክህነት ከእናንተ ከተሻለ ይልቁን የጌታማ እንዴታ፤ መሥዋዕታችሁ ከመልክ ጼዴቅ ካነበ ይልቁን እንዴት ከጌታ ትበልጣላችሁ፤ ለመልክ ጼዴቅ አሥራት ካወጣችሁ ለጌታማ እንዴት አብዝታችሁ ማድረግ አይገባችሁ፤ በመልክ ጼዴቅ ከተባረካችሁ ይልቁንም መስጠትና መንፃት ለእርሱ ብቻ ከሚቻለው ከወልደ እግዚአብሔርማ እንዴት አብልጣችሁ መጠቀም ይገባችኋል ለማለት ተናገረው። ዓላማውም የጌታን ታላቅነትና የባሕርይ አምላክነት በመመስከር ልቆ ከሚልቁት እነርሱንም ያላቃቸው እርሱ መሆኑንና ይህ ሥልጣን እንዳለው ለማስታወቅ ነበር።

3.3. የብሉይ ኪዳን ክህነት /ክህነተ ሌዋውያን/ :-
ብሉይ ኪዳን ማለት የመጀመሪያ፤ የጥንት ወይም የቀደመ ውል ስምምነት ማለት ነው። የብሉይ ኪዳን ካህናት ሰንል ደግሞ በዚያ

ውል መሠረት አገልግሎት ለመፈጸም የተመረጡና አስፈላጊው ሥርዓት ተፈጽሞላቸው የተሾሙትን ሰዎች ማለታችን ነው። ከዚህ ቀደምት በውል መሠረት የሚሰጠው የሚፈጸመው አገልግሎት ነው።

የመጀመሪያ ወይም የተደገፈው ውል ወይም ስምምነት የምን ለውም እግዚአብሔር እስራኤልን በሙሴ አማካኝነት እየመራ ነጻ ካወጣቸው በኋላ በዚያው በሙሴ አማካኝነት መገለጡን፤ የእርሱን እምነትና እርሱ ስለ አባቶቻቸው ስለ አብርሃም ስለ ይሱአት ስለ ያሰቀብ ሲል ሕጉን ቢጠብቁ ትእዛዙንም ቢፈጽሙ የሚያደርግላቸውን ይህ ባይሆን የሚያደርግላቸውን ገልጦ የተነጋገሩት የተገባቡት ውል ነው። ከቃለ እግዚአብሔር፥ ከወልደ እግዚአብሔር በሥጋ መገለጥ በፊት በመደረጉም ብሉይ «የተደገፈ» የሚል ስም ተሰጥቶታል። ስለዚህ አገልግሎትና አገልጋዮች በመጠኑ እንመለከታለን።

3.3.1. ከህነቱ ምን ዓይነት ነበር?

ሀ/ ለአንድ ነገድ ብቻ የተሰጠ ነበር። የብሉይ ኪዳን ክህነት ለአንድ ነገድ ለሌዊ ብቻ የተሰጠ ነበር። ጥንቱን ስንመለከት እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ ነጻ ለማውጣት በወደደ ጊዜ ኃይሉን የሚገልጥበት ሰው ያስፈልገው ነበር። በጊዜውም ሙሴ ዓላማውን ግብጻዊውን በመግደል ታማኝነቱንም የጥቅርን በጉች በመጠበቅ እስ መስክር ስለ ነበረ ተጠራ። እግዚአብሔርም በመልእክት እጅ በቁጥ ቋጠው ሥር ሾመው። ዘጸ.3+1፤ ሐዋ.7+35።

ይሁን እንጂ ሙሴ አፈ ኮልታፋ ነኝ በማለቱ እግዚአብሔር ቢቀጣም ይራዳው ዘንድ የተመረጠው ወንድሙ አርን ነበር። ዘጸ.4+10-17። በኋላ መመረጡ ለልጆቹም ተፈቀደ። «በክህነትም ያገለግሉኝ ዘንድ አርንንና ልጆቼን ቅባቸው ቀድላቸውም።» ዘጸ. 30+30 እንዲል። ከዚህም በኋላ ክህነቱ የእነ አርን ቤት ለሆነው ነገድ ተሰጠ። «እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው፡-

የሌዊን ነገድ አቅርቦህ ያገለግሉት ዘንድ በካህኑ በአርን ፊት አቁማቸው። የማደሪያውንም ሥራ ይሠሩ ዘንድ እርሱንና ማገበሩን ሁሉ ለማገልገል የሚያስፈልገውን ነገር በመገናኘው ድንኳን ፊት ይጠብቁ።» ዘጥ.3+5-7። ይልቁንም እሥራኤል በሰጢም በእመነዝሩበት ወቅት እግዚአብሔር ሕዝቡን በመቅሰፍት መትቶ 24,000 የሚሆኑ ሰዎች አልቀው ነበር።

በዚህ ወቅት መንፈስ ዝሙት ልቡናውን ያዘነጋውና ሐፍረቱ የጠፋበት አንድ ጉልላ በቀን አንዲት ምድያማዊትን እንደ ምርኮ እየጉተተ አምተቶ በድንኳኑ ውስጥ ይዞ ገባ። ሕዝቡ በሁኔታው በሚያስቅሱበት ወቅት በእምልኮት እግዚአብሔር ልቡናው የተቃጠለው የአርን የልጅ ልጅ ፊንሐስ ጦር ነጥቆ ሂደና ሁለቱንም በአንድ ጦር ወግቶ ገደላቸው። እግዚአብሔርም በትንፃቱ ደስ አለው፤ መቅሰፍቱንም አራቱ፤ የክህነቱን ቃል ኪዳን ለቤቱ አጠናልት።

«እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው፡- የካህኑ የአርን ልጅ የአልዓዘር ልጅ ፊንሐስ በትንፃቱ በመካከላቸው ቀንቷልና ቁጣዬን ከእሥራኤል ልጆች መለሰ፤ እኔም የእሥራኤልን ልጆች በትንፃቱ አላጠፋሁም። ስለዚህ እነሆ የሰላሚን ቃል ኪዳን እስጠዋለሁ። ለእምነኩም ቀንቷልና፤ ለእሥራኤልም ልጆች አስተሰርዋልና ለእርሱ ከእርሱም በኋላ ለዘፋ ለዘላለም ክህነት ቃል ኪዳን ይሆንለታል።» /ዘጥ.25+10-13/ ሲል በቃል ኪዳን አላትሞታል።

ለ/ ፖለታ ለልክበረም፡- ክህነት ከእግዚአብሔር ለሰው የተሰጠ የአገልግሎት ሹመት ነው። የክህነት ሥልጣንም በኃጢአት በጠደልና በመተላለፍ ላይ ነው። የብሉይ ኪዳን ክህነት ኃጢአትን የሚያስተሠርደ ቢሆንም ሊያስተሠርደው ያልቻለው የማይቻለውም ኃጢአት ነበር። ይህም ኃጢአት በዘር የሚተላለፍና ራሳቸው ካህናቱም ከዚህ ኃጢአት ያልጓዙ ነበሩ። ኃጢአቱም ጥንተ አብላ

የአዳም የመጀመርያው በደል/ የሚባለው ነው። «በአዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት፤ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአትን በሳደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ።» ሮሜ.5+12 እንዲል። ይህ ኃጢአት በአዳም ምክንያት ወደ ሰው ሁሉ ደረሰ፤ ኃጢአቱ ስለ ደረሰም ሞቱም ለሰው ሁሉ ደረሰ፤ ለሁሉም የደረሰው ደግሞ ከጌታችን በፊት ይህን ኃጢአት ሊያስተውር ይገባል ሥልጣን በሳልተሰጠ ነበር። «ነገር ግን በአዳም መተላለፍ ምሳሌ ኃጢአትን ባልሠሩት ላይ እንኳ ከአዳም ጀምሮ እስከ ሙሉ ድረስ ሞት ነገሠ።» ሮሜ.5+14 እንዲል።

በአዚህም ይህ ክህነት ጊዜያዊና አፍዐዊ የዕለት ተዕለት የሰው ልጆችን ሥጋዊ ነውርና ኃጢአትን እንጂ ጥንተ አብሶን ለመደምሰስ የሚችል ምሉዕ አልነበረም። «እንግዲህ ሕዝቡ በሌዊ ክህነት የተመሠረተን ሕግ ተቀብለዋልና፤ በዚያ ክህነት ፍጹምነት የተገኘ ቢሆን፤ እንደ አርን ሹመት የግድቆጠር፤ እንደ መልክ ጺደት ሹመት ግን የሆነ ሌላ ክህን ሊነሣ ወደፊት ስለ ምን ያበፈ ልጋል?» ዕብ.7+11 ተብሎ እንደ ተጻፈ ሌላ ክህነትን ገንዘብ ያደረገ አዲስ ክህን እንደሚያስፈልግ እያመለከተ አለፈ።

ሐ/ ጊዜያዊ ነበር፡- ይህን ክህነት የሚቀበሉት ሰዎች ግዛቶች ነበሩ። በአዚህም ምንም እንኳን አገልግሎቱ መቀጠል ስለ ነበረበት እንዲሁም ሊሞት ሌላው እየተተካ እስከ ዘመን ሥጋዊ ቢዘልትም ክህነቱ በጊዜ የተወሰነ ነበር። አንድ ክህን «ክህን» ተብሎ የሚጠራው ከተሾመ በኋላ ነው። ይህም በታወቀ ጊዜ የሚሰጠው መሆኑን ያመለክታል። እስካልተሻረ ድረስ የሚያገለግል ቢሆንም እንኳ በሞቱ ክህነቱ አለፈ አይባልም፤ ሌላው በሕይወት ያለ ሌዋዊ ክህን መሆን ይቻላል። በአዚህ ክህነቱ ለሰዎች በጊዜ የተወሰነ ስለ ነበር ብዙ ሰዎች አስፈልገውታል። «እነርሱም እንዳይኖሩ ሞት ስለ ከለከላቸው

ክህናት የሆኑት ብዙ ናቸው።» ዕብ.7+23 እንዲል።

መ/ ፍጹም አልነበረም፡- ከነቱ ፍጹም አልነበረም ስንል፡ ተገሚዎቹ ላይ ፍጹምነት አለመኖሩን ለማመልከት ነው። በአንዱ በአዳም ምክንያት ሁሉም በኃጢአቱ ተይዘዋልና ፍጹማን አይደሉም። በአዚህ ፍጹም ክህነት ሊሰጣቸው አይችሉም። ለእነርሱም የሚያስፈልጋቸው አለና። «ሊቀ ክህናት ሁሉ ስለ ኃጢአት መብሀንና መሥዋዕትን ሊያቀርብ ከሰው ተመርጦ ለእግዚአብሔር በሆነው ነገር ሁሉ ስለ ሰው ይሾማልና፤ እርሱ ራሱም ደግሞ ድካምን በላሚለብበት ላልተግሩትና ለሚሰቱት ሊራራላቸው ይችላል።» ዕብ.5+1-2 እንዳለ ክህኑ ድካም ኃጢአት የሚሰማው ነው።

በአዚህ ከጥንተ አብሶም በላይ ራሱ ኃጢአትን ሊሠራ ይችላል። ከዚህም የተነሣ ፍጹምነት ያለው ሰው ገንዘብ ሊያደርጋት የሚገባ ፍጹም ክህነትን ለመቀበል ፍጹም ሰውም አስፈለገን። «ሕጉ ድካም ያላቸውን ሰዎች ሊቀ ክህናት አድርጎ ይሾማልና፤ ከሕግ በኋላ የመጣ የመሐላው ቃል ግን ለዘላለም ፍጹም የሆነውን ልጅ ይሾማል።» ዕብ.7+28 እንዲል።

3.3.2. የብሉይ ኪዳን ክህነት ተቀባይ ምን መሆን ይመስትበታል?

ክህነቱ ለአንድ ወገን /ነገድ/ የተሰጠ፤ ጊዜያዊ፤ ጉዳሉና ፍጹምነት የሌለው ቢሆንም እንኳ እንደ ፈለጉ የሚኖኙት፤ በልማድም የሚተላለፍ፤ ለገድ የለሾችም የሚገባ አልነበረም። ከተቀበሉት በኋላ እንኳ ያቀሉት ፍጹም ቅጣት ተቀጥተዋል። ለአብነት ያህልም ልዩ ለሆነው አገልግሎት ያልታዘዙትን ናዳብንና አብድዩን /ዘሌ.10+5/ እንዲሁም አፍኒንና ረንሐስን ግስታወስ ይቻላል። 1ኛሳሙ.3+1-4፤22። በአዚህ የክህነቱ ተቀባይ የነበረ ሰው

የሚጠበቅበት እንዳለ አንረዳለን።

ሀ/ እግዚአብሔር የጠራው መሆን አለበት፡- «አንተም ወንድምህን አርንን ከእርሱም ጋር ልጆቹን ከእሥራኤል ልጆች መካከል ለይተህ ካህናት ይሆኑልኝ ዘንድ ወደ አንተ እትርብ» ዘጸ.28+1 ተብሎ እንደ ተጻፈ ከህነት የሚተበለው ሰው የተመረጠና የተጠራ መሆን ይጠበቅበታል።

እግዚአብሔርም ለዚህ አገልግሎት ነገደ ሊዊን እንደ መረጠ ወይም እንደ ጠራ ከላይ ተመልክተናል። ይህንንም ትዳስ ጳውሎስ «እንደ አርንም በእግዚአብሔር ከተጠራ በቀር ማንም ከብሩን ለራሱ የሚወስድ የለም።» /ዕብ.5+4/ በማለት ማንም ሊሰጠው እንደ ማይችል አስረግጧል። እንዳንድ ሰዎች በማን አለብኝነትና በድፍረት /ከአገልግሎቱ ታላቅነት የተነሣ/ ለመላተፍ ፈልገው ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር አጠፋቸው፤ በጽኑ አቀጣጥም ቀጣቸው። ዘኁ.16+1-50፤ 2ኛኤፍ.26+16-23።

ለ/ ሙሉ የሰውነት አካላት የሉት መሆን አለበት፡- እግዚአብሔር ለአገልግሎት መጀመሪያ የጠራው ሰው ሙሴ ነበረ። ሙሴ አፈ ኩልታፋ መሆኑን እግዚአብሔር ያውቅ ነበር። ሙሴ ግን እንደበቴ ኩልታፋ ነኝና አይገባኝም ብሎ በሌ ተከራክሮ እግዚአብሔር ተቆጣ። ዘጸ.4+15። ስለዚህም ከህነቱን አንደበተ ርቱዕ ወደ ሆነው ወደ አርን አሻገራት። አርግጥ የከህነት አገልግሎት ሙሉ አካላት ለሌሉት የማይቻል ቢሆንም ይልቁንም የሙሴ እግዚአብሔርን መከራከር ለንግሳን ጉደሎዎች ሁሉ ከህነትን ያስከለከለ ይመስላል። ምክንያቱም ከሙሴ አንደበተ ኩልታፋነት አያንሱምና።

ሲከለከልም «እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው፡- ለእርን እንዲህ ብለህ ንገረው፡- ከዘርህ ከትውልዳቸው ነውር ያለበት ሰው ሁሉ የአምላኩን እንጀራ ያቀርብ ዘንድ

አይትረብ። ሰውር፤ ወይም አንካሳ፤ ወይም አፍንጫ ደፍጣጣ፤ ወይም ትርፍ አካል ያለው ወይም እግረ ሰባራ፤ ወይም እጅ ሰባራ፤ ወይም ጉባጣ፤ ወይም ድንክ፤ ወይም ዓይነ መጭማጫ ወይም እከካም፤ ወይም ቋቋቻም፤ ወይም ጃንደረባ፤ ነውረኛ ሁሉ አይትረብ።... ነገር ግን ነውረኛ ነውና መትደለቹን እንዳያረክስ ወደ መጋረጃው አይግባ፤ ወደ መሠረያውም አይትረብ። የምቀድሳቸው እኔ እግዚአብሔር ነኝ። ሙሴም ይህን ለእርን፤ ለልጆቹም፤ ለእሥራኤልም ልጆች ሁሉ ነገረ።» ዘሌ.21+16-24። ስለዚህም ሙሉ አካል ያላቸው ነውር የሌለባቸው መሆን ይጠበቅባቸው ነበር።

ሐ/ ርገራጌ ያለው መሆን ይጠበቅበታል፡-

ትዳስ ጳውሎስ በዕብ.5+3 ላይ «እርሱም ራሱ ደግሞ ድካሙን ስለሚለብስ በሌ ተማሩትና ለሚሰቱት ሊራራላቸው ይችላል» በማለት ለምን ርገራጌ እንደሚያስፈልገው ገልጿል። ራሱ ኃጢአት ማድረግ የሚሰማው ሰው ስለሆነ፤ ስለሚበድልም ለሚበድሉት ሊራራላቸው ይገባል። ይልቁንም የካህን አስፈላጊነቱ ለሥርየተ ኃጢአት ነውና ርገራጌ የሌለው ከሆነ የበደሉትን ከእግዚአብሔር ማስታረቅ አይቻለውም። እነ ቆሬ፤ ዳታንና አቢርን በበደሉ ጊዜ እግዚአብሔር ሕዝቡን ሊያጠፋ ፈልጎ ሙሴንና አርንን ፈቀቅ በሉ አላቸው። እነርሱ ግን ርገራጌን ገንዘብ አድርገዋልና በአንድ ሰው በደል ሕዝቡን እንዳያጠፋ ለመኑት፤ እግዚአብሔርም ሕዝቡን ከማጥፋት ታገሠ። ዘኁ.16+20-22።

ይህም እግዚአብሔር ያጠፋውን ስለማያውቅ እነርሱ የሚነግሩት ሆኖ አይደለም፤ ይልቁንም የካህናትን ርገራጌ ለመግለጥ የተደረገ ነው እንጂ። በሌላም ጊዜ እሥራኤል እግዚአብሔርን ስለ በደሉ እነርሱን ላጥፋ አንተንም በታላቅ ሕዝብ ላይ አለቃ ላድርገህ አለው። ሙሴ ግን ሕዝቡን ከምታጠፋ የእኔን ስም ከሕይወት መጽሐፍ ብትደመስስ ይሻለኛል በማለቱ ለመነ፤ እግዚአብሔርም

የሙሴን ነፍስ እስከ መስመት ድረስ ያለውን ርገራጌ ተመልክቶ መቅበፍቱን አቀለለ። ዘጸ.32+30-34። በሐዚህ ካህናቱ ርገራጌ ከሌላቸው ተያይዞ መጥፋት ሊመጣ እንደሚችል መገንዘብ ይገባል።

መ/ መሾም አልበቷ፡- የብሉይ ኪዳን ክህነት ምንም እንኳን ለአንድ ነገድ የተሰጠ በውየው ሙሉ አካልና ርገራጌ ያለው ቢሆንም ሥርዓተ ሢመት እስካልተፈጸመለት ድረስ ግን ካህን ሊሆን አይችልም።

እግዚአብሔር እርግጥ ለሙሴ ረዳትነት ከጠራውና እሥራኤልም ከግብጽ ከወጡ በኋላ ሥርዓተ ደብተራ ኦሪት ሲሰጠው አንዱ ሥርዓት አገልጋዮቿ ካህናት መሾም አለባቸው የሚል ነው። «በከህነት ያገለገሉና ዘንድ እርግጥና ልጆቹን ትባቸው ቀድሳቸው ውም።» ዘጸ.30+30 ተብሎ እንደ ተጻፈ በቅብፀ ቅዱስ የሚከብሩ ነበሩ። «...ይህንም ሁሉ ወንድምህን እርግጥ ከእርሱም ጋር ልጆቹን ታለብላቸዋለህ ትከናቸዋለህ ትቀድሳቸውግለህ።» ዘጸ.28+41 እንዲል። ስንኳን ካህናቱ ነገሥታቱም ሳይቀሱ /ሥርዓተ ንግሥ/ ሳይፈጸምላቸው ለዙፋን አይበቁም ነበር።

ሠ/ በንጽሕና በቅድስና ማገልገል አልበቷ፡- ክህነት የንጽሕና የቅድስና አገልግሎት ነው። ስንኳን ውሳጣዊ ቅድስና አፍዐዊ /ውጫዊ/ ቅድስናም በእጅጉ ያስፈልገዋል። ከሳይ እንደተገለጸው እግዚአብሔር ሙሉ አካል የሌላቸውን ከአገልግሎቱ መከልከሉ ተልዕኮውን መፈጸም አይቻላቸውም በሚል ብቻ ሳይሆን ሌሎቹ የተቀበሉት /ሙሉ አካላት ያላቸው/ እንደ ተርታ ነገር እንዳያቀሉላትና ለውሳጣዊ ንጽሕናም የተጉ እንዲሆኑ ነው።

ይኸውም ይታወቅ ዘንድ እሥራኤል ከሞግባውያን ጋር በማመንዘርና ለጣያታቱም የተሠዋውን መሥዋዕት በመብላት እግዚአብሔርን ባሳዘኑበት ወቅት፤ ዓይነ ልቡናው በመንፈስ ዝሙት ጠፍ

ቶበት ሃፍረትና ፍርሃት እጥቶ ወደ ድንኳኑ ምድያማዊቷን ይዞ መጥቶ የተኛውን ሰው በቅንፃት መንፈሳዊ ቀንቶ ጦሩን ነጥቆ አንድ ላይ እንደ ተኛ ወግቶ የገደላቸውን ፊንሐስን እግዚአብሔር ክህነትን ለዘላለም አጽንቶለታል። ዘኁ.25+10-13። ለፊንሐስና ለቤቱ ክህነት ለዘላለም ሆኖ የተሰጠበት ዐቢይ ምሥጢር እግዚአብሔር ስለ ንጽሕና የሚቀናን ሰው ለዚህ አገልግሎት የመምረጡ ምሥጢር በመሆኑ ነው።

ምክንያቱም ሌሎቹ ኃጣውእ /ኃጢአተ/ የሚሠሩት ለብዛኛውን ጊዜ በሦስተኛ አካል /በመሣሪያ/ ይሆናል። ዝሙትን የሚፈጽም ሰው ግን የሚበድለው በሰውነቱ ነው። «ከዝሙት ሽሹ። ሰው የሚያደርገው ኃጢአት ሁሉ ከሥጋ ውጭ ነው፤ ዝሙትን የሚሠራ ግን በገዛ ሥጋው ላይ ኃጢአትን ይሠራል።» 1ኛቆሮ.6+18 ተብሏል። ዝሙት እግዚአብሔርን «ሰውን በመፍጠሩ ተጸጸተ» /ዘፍ.6+6/ ተብሎ እስኪጻፍ ድረስ ያሳዘነ በደል ነው። እዳም በበደለ ጊዜ እንኳን እግዚአብሔር ተጸጸተ ተብሎ አልተጻፈም።

ለዚህም ነው በዘመኑ ኖኅ ምድርና ነዋሪዎቿ በሙሉ በንፍር ውኃ በኋላም ሰዶምና ገሞራ በእሳት ዲን የተቀጡት፤ መንግሥተ እሥራኤል ከሁለት የተከፈለው፤ ሶምሶን ጸጋውን ያጣው በዝሙት ምክንያት ነው። ይልቁንም ካህኑ በንጽሕና ካላገለገለ ቆጣቱም የከበደ እንደሆነ በእነ አፍኒንና ፊንሐስ ታውቋል። ከእነርሱ አልፎ ሕዝቡ ይልቁንም የእምላክ እሥራኤል መገለጫው ታበተ ጽዮን ሁሉ ለመማረክ በቅታላቸው። 1ኛሳሙ.3+1-4፤ 22።

ረ/ ትእዛዝ እግዚአብሔርን /ሥርዓቱን/ ሳያቃልል ማገልገል አለባት፡-

አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔርን በእምላክነቱ ማወቅ ለተመረጠበት አገልግሎት ራሱን ብቁ ዐዋቂ ኃድርጉ እንደ መውሰድ

የሚታይበት ጊዜ አለ። በእግዚአብሔር ቤት ግን ብቁ የምታደርገው በትህትና የምትፈጸም የሙታዘዝ አገልግሎት ናት እንጂ ሰውነትና መለማመድ አይደለም። ይልቁንም ደግሞ በእግዚአብሔር ቤት የሚያገለግሉ ካህናት ሙታዘዞቸውን ችላ ብለው በዕውቀታቸው ተመሥርተው ሥርዓተ ቤቱን ሲያቃልሉበት እግዚአብሔር ብድራታቸውን እንደሚመልስ ቅዱሳት መጻሕፍት ያስረዳሉ።

ለአብነትም ውሉደ አርን ናዳብና አብዩድ መሥዋዕተ እግዚአብሔርን ለመሠዋት የሚያስፈልገውን ፍሕም አፍመው ማትረብን ችላ ባሉ ጊዜ በእሳት ተበልተው ሞተዋል። «የአርንም ልጆች ናዳብና አብዩድ በየራሳቸው ጥናውን ወስደው እሳት አደረጉበት፤ በላዩም ዕጣን አናሩበት፤ በእግዚአብሔርም ፊት እርሱ ያላዘዛቸውን ሌላ እሳት አቀረቡ። እሳትም ከእግዚአብሔር ፊት ወጥቶ በላቸው፤ በእግዚአብሔርም ፊት ሞቱ።» ዘሌ.10÷1-2።

እግዚአብሔር ናዳብንና አብዩድን የቀጣቸው እነርሱ ያመጡት እሳት ዕጣን ማትለጥ ስለማይችል፤ ወይም ገንዘብነቱ የእግዚአብሔር ካላሆነ ፍጥረት የተገኘ ሆኖ አይደለም። ትእዛዙን ስላልፈጸሙ ብቻ ነው፤ እግዚአብሔር በቀደሰው ይቀደሳልና፤ ችላ የሚሉትን ደግሞ ችላ ይላቸዋልና። ስለ ሞቱት ወንድሞቻቸው እንዳያለቅሱ ታዘዙ፤ እነርሱም የእግዚአብሔርን ቅባት ተቀብተዋልና፤ ስለዚህ እንደ ሙሴ ትእዛዝ ሳይወጡና ወንድሞቻቸውን ሳይቀብሩ ቀርተዋል። ዘሌ.10÷6-7። ስለዚህ ካህናቱ ለቤተ መቅደስ ሥርዓት ፈጽመው ሙታዘዝ ይገባቸዋል። ከተሰጧቸው ትእዛዛት መካከል ጥቂቶቹን ለመመልከት ያህል፡-

- ♦ የወይን ጠጅና የሚያሰክር መጠጥ ጠጥቶ አለመግባት /ዘሌ.10÷9/
- ♦ ወደ መገናኛው ድንኳን ከመግባት በፊት እጅና እግርን

ሙታጠብ /ዘሌ.40÷32፤ ዘሌ.30÷17-21/፤

- ♦ ገዋያተ ቅድስቱን በድንኳኑ ውስጥ በሚገባቸው ቦታ ማቀማት /ዘሌ.40÷17-29/፤
- ♦ አዳዲስ ገዋያትን በተቀደሰው ዘይትና በጸሎት ማክበር /ዘሌ.40÷9-11/፤
- ♦ የክብሩ አልባላትን /ልብስ ተክህና/ በመልበስ ማገልገል /ዘሌ.8÷6-9/፤

ይህን የመሰሉትን መጠበቅና እንደ ሥርዓቱ መሥዋዕትን ማትረብ ይጠበቅብዎታል።

3.3.3. የብሉይ ኪዳን ካህናት አገልግሎት ምንድን ነው?

«እንደገና በአሥራኤል ልጆች ላይ ቁጣ እንዳይሆንባቸው እናንተ መቅደሱንና መሠረያውን ጠብቁ። እኔም እነሆ ሊዋወያን ወንድሞቻችሁን ከአሥራኤል ልጆች መካከል ወስጃለሁ፤ የመገናኛውን ድንኳን አገልግሎት ያደርጉ ዘንድ ለእግዚአብሔር የተሰጡ ለእናንተ ስጦታ ናቸው።» ዘጥ.18÷5-6 እንዲላ ካህናቱ የመጀመሪያው አገልግሎታቸው ይህንን በቤተ መቅደስ የሚፈጸመውን አገልግሎት መወጣት ነው። አገልግሎቱም በየዕለቱ፤ በየሳምንቱና፤ በየዓመቱ የሚፈጸም እንደ ነበር ቅዱሳት መጻሕፍት ያስረዳሉ።

በየዕለቱ የሚፈጸሙት ሦስት ናቸው። የቅድስቱን መብራት በተዳማይ ሰዓት ሌሊት አብርቶ በተዳማይ ሰዓት መዓልት ማጥፋት፤ ይኸውም እግዚአብሔር በብርሃን ብቻ የሚመለከ አምላክ መሆኑን ለማመልከት ነው። ዘጸ.25÷31-40። ሁለተኛው በየዕለቱ በተፈቀደው ቦታ ፍሕም አፍሞ የዕጣን መሥዋዕት ማትረብ ሲሆን /ዘሌ.16÷12-13/ ሦስተኛው ደግሞ በየዕለቱ የሚቀርቡ ሁለት ጠባቂዎችን አንዱን ጧት ሁለተኛውን ቧሠርክ ማትረብ ነበር። ዘጸ.29÷38።

በየሳምንቱ የሚፈጸመው አገልግሎት ደግሞ አሥራ ሁለት ኅብስቶችን ጋገሮ በድሰት ስድስቱን በሁለት ተርታ አድርጎ በእግዚአብሔር ፊት በገበታው ላይ ማስተመጥ ነበር። ይህ ዘላለማዊ ሥርዓት ሆኖ ተሰጥቷቸዋልና። ዘጸ.25+23-30፤ ዘሌ.24+5-9።

ሦስተኛውና የመጨረሻው የቤተ መቅደስ አገልግሎት ደግሞ በዓመት አንድ ጊዜ የሚፈጸም ቢሆን ይኸውም የሥርዓተ ኃጢአት መስላቸውን ማትረብ ነው። የሚፈጸምበትም ቀን የማስተሥርያ ቀን ቢባል ሥርዓቱም ለየት ያለ ነው። ሊቀ ካህናቱ የሚፈጸመው ከመሆኑ በላይ የመዓርግ ልብሱን አውልቆ ሌላ ልብስ በመልበስ የሚፈጸመውና ኃጢአትንና በደልንም የሚሸከም ፍየል ወደ ምድረ በዳ የሚለቀቅበት ሥርዓት ነው። ዘሌ.16+23፤ ዘጸ.30+10። መስላቸው የሚቀርብበት ቦታም በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ነበር።

ለ/ ሕገን ለሕዝቡ ግስተግር፡-

ከመጀመርያው ሰው ከሙሴ ጀምሮ እግዚአብሔር ያዘዘውን ለሕዝቡ መናገር ይጠበቅባቸዋል። ሙሴ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን ትእዛዝ ሁሉ እንዲፈጽሙ ሕገንም እንዲጠብቁ ይነግራቸው ነበር። የሚበላውንና እንስሳ የማይበላውን፤ በዓል የሚያደርጉበትን ቀንና ወደ መገናኛው ድንኳን ሲወጡ ምን ማድረግ እንዳለባቸው ይነግራቸው ያስተምራቸው ነበር። ዘጸ.14+1፤ 27+26። ከዚህም በኋላ ያሉ ካህናት ይህንኑ አገልግሎት ይፈጽሙ ነበር።2ኛኪና.15+1-3።

አገልግሎቱን ቸል የሚሉትን ካህናት ደግሞ እግዚአብሔር ይወቅሳቸው ይቀጣቸውም ነበር። «ከሰባቱም ቀን በኋላ የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እንዲህ ቢል መጣ፡- የሰው ልጅ ሆይ፣ ለእሥራኤል ቤት ጠባቂ አድርጌሃለሁ፤ ስለዚህ የአፈን ቃል ሰግ፤ ከእኔም ዘንድ አስጠንቅቃቸው። እኔ ኃጢአተኛውን፡- በእርግጥ ትዋታለህ ባልሁት ጊዜ፣ አንተም ባታስጠነቀቀው ነፍሱም እንድትድን ከነሱ

መንገድ ይመለስ ዘንድ ለኃጢአተኛው አስጠንቅቀህ ባትነግረው፡ ኃጢአተኛ በኃጢአት ይዋታል ደሙን ግን ከእጅህ እፈልጋለሁ።» ይላልና። ሕዝ.3+18።

ሐ/ በአራምና በቱሚም /በሰባኤ/

ፈቃደ እግዚአብሔርን መጠየቅ፡-

አራምና ቱሚም ከድንጋይ የሚቀረጹና በእንደኛው የስድስቱ ነገደ እሥራኤል በሌላው ላይ ደግሞ የተሩት የስድስቱ ነገደ እሥራኤል ስም የተጻፈባቸው የመታሰቢያ ንዋያት ቢሆኑ አገልግሎት የሚፈጸሞባቸውም ፈቃደ እግዚአብሔርን ለመጠየቅ ቢፈለግ ጸሎቱን የሚያደርሰው ካህን በሚለብሰው ኤፋድ /ቀሚስ/ ላይ ባሉት የደረት ኪሶች በመከተት ነበር። ዘጸ.28+30፤ ዘዳ.33+8። ጠዚህ ሥርዓት መሠረት ሊያሱ በሙሴ እንዲተካ በዚሁ ሥርዓት እግዚአብሔር ተጠይቋል። ዘጸ.27+18-23። ጻዊትም ፈቃደ እግዚአብሔርን እየጠየቀ መልስ ከእግዚአብሔር ያገኘ እንደ ነበር ተጽፏል። 1ኛሳሙ.23+6-12።

መ/ በግገሌት እግዚአብሔርን ማመስገን፡-

ግገሌተ እግዚአብሔር አሁን እኛ አገር ባለው በያሬዳዊ ዜማ ባይሆንም እንኳ የተጀመረው ጥንት ነው። እስራኤል ከግብጽ እንደ ወጡ ቢያመሰግኑ እንመለከታለንና። ዘጸ.15+1። ታቦተ ጽዮን ከምርኮ ከተመለሰች በኋላ የበለጠ ተጠናክሮ የሚሰጥ አገልግሎት እንደ ነበር ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል። ይልቁንም ቅዱስ ጻዊት ብዙዎች ካህናትን ለተለያዩ አገልግሎት መድቦ አገልግሎቱን ያስፈጽም ነበር። በዚህም መሠረት መለከት እየነፋ፤ በመሰንቆ፤ በበገናና በጸናጽል ይዘምሩ ነበር። 1ኛኪና.15+6 ለእያንዳንዱም አገልግሎት ቅዱስ ጻዊት ሰዎችን መድቦ እንደነበር ተጽፏል። 1ኛኪና.15+37 አገልግ

ሉቲም ከዚህ በኋላ የካህናቱ አገልግሎት ሆኖ ተጠለ። «ይህንንም ትእዛዝ እግዚአብሔር በነቢያቱ እጅ አዝዟልና እንደ ዳዊትና እንደ ንጉሡ ባለ ራሱ እንደ ጋድ፣ እንደ ነብዩም እንደ ናታን ትእዛዝ ጸናጽልና በገና መሰንቀም አስይዞ ሊዋውያንን በእግዚአብሔር ቤት አቆመ። ሊዋደንም የዳዊትን የዜማ እቃ ይዘው፣ ካህናቱም መለኮቱን ይዘው ቆመው ነበር። ሕዝቅያስም የሚቃጠለውን መሥዋዕት በመሠዊያ ላይ ያሳርጉ ዘንድ አዘዘ፤ የሚቃጠለውም መሥዋዕት ማረጋ በተጀመረ ጊዜ የእግዚአብሔር መዝሙር ደገሞ ተጀመረ፤ መለኮቱም ተነፋ፤ የአሥራኤልም ንጉሥ ዳዊት የዜማ ዕቃ ተመታ። ንባሉውም ሁሉ ሰገዱ፣ መዘምራትም ዘመሩ፣ መለኮተኞችም ነፋ፣ የሚቃጠለው መሥዋዕት እስኪፈጸም ድረስ ይህ ሁሉ ሆነ። ማቅረቡንም በፈጸሙ ጊዜ ንጉሡና ከእርሱ ጋር የነበሩ ሁሉ አጉነበሉ፤ ሰገዱም። ንጉሡም ሕዝቅያስና አለቆቹ ሊዋውያንን በዳዊትና በባለ ራሱ በአላፍ ቃል እግዚአብሔርን ያመሰግኑ ዘንድ አዘዙ። በደስታም አመሰግኑ፤ አጉነበሉም ሰገዱም።» 2ኛዜና.29+25-30።

ካህናቱን ይህን በመሰሉትና በአንዳንድ የሕዝቡ ማገበራዊ ሕይወትም እየተረቡ ያገለገሉ ነበር። ዘሌ.1+2።

3.3.4. ሥርዓተ ሢመቱ /የአጃጂማቸው ሥርዓት/ ምን ይመስል ነበር?

ከላይ ካሁኑ ምን መሆን ይጠበቅበታል በሚለው ርእስ ሥርመሮም እንደሚጠበቅበት ተመልክተናል። ታዲያ እንዴት ይሾሙ ነበር? በቅዱሳት መጻሕፍት የተጻፈውን እንመለከታለን።

እግዚአብሔር በመጀመሪያ «በከህነትም ያገለገሉኝ ዘንድ አርንንና ልጆቼን ቅባቸው ተደላቸውም።» ዘጸ.30+30 ቢል አዘዘ። ቅብቦቱንም እንዴት እንደሚያዘጋጀው አስተምርት ነበር። ዘጸ.30+22-25። ከዚህ አገልግሎት ውጪም ማንም እንዳይጠቀምበት

ታዘዘ። ቅባቱ የተለየ የተቀደሰ ስለሆነ። «አንተም ለአሥራኤል ልጆች እንዲህ ብለህ ተናገር፡- ይህ ለልጅ ልጆችህ የተቀደሰ የቅብቦት ዘይት ይዞንልኝ። በሰው ሥጋ ላይ አይፍሰስ፤ እንደ እርሱም የተሠራ ሌላ ቅብቦት አታድርጉ ቅዱስ ነው፤ ለእናንተም ቅዱስ ይዞን። እንደ እርሱ ያለውን የሚያደርግ ሰው በሌላም ሰው ላይ የሚያፈሰሰው ከሕዝቡ ተለይቶ ይገኛል።» ዘጸ.30+31-32 እንዲል።

በዚህ ሥርዓትና ትእዛዝ መሠረት የሚቀቡት ዘይትም ላይቀር የተለየ ሆነ። ሥርዓተ ሢመቱም እንደሚከተለው ነበር።

ሀ/ በመጀመርያ ገላቸውን መታጠብ አለባቸው።

ለ/ አስፈላጊ የሆኑትን አልባላተ ከህነት ማልበስ /መጀመሪያ የለበሰው እርን ብቻ ነበር። «ሙሴም እርንንና ልጆቼን አቀረበ፤ በውኃም አጠባቸው። ሽሚዝም አለበሰው፣ በመታጠቂያም አስታጠቀው፤ ተሟሰም አለበሰው፤ ኢፋድም ደረበሉት፤ በብልሃትም በተጠለፈ ጳድ አስታጠቀውና በእርሱ ላይ አሠረው። የደረት ኪስ በእርሱ ላይ አደረገ፤ በደረቱ ኪስም ውስጥ ኡሪምንና ቱሪምን አኖረበት። እግዚአብሔርም ሙሴን እንዳዘዘው በራሱ ላይ መጠምጠሚያውን አደረገ፤ በመጠምጠሚያውም ላይ በፈቱ በኩል የተቀደሰውን አክሊል፤ ቅጠል የሚመስለውን የወርቅ ምልክት አደረገ።» ዘሌ.8+6-9። ከዚህም በኋላ የእርንን ልጆች አለበላቸው። ዘሌ.8+13።

ሐ/ ንዋያተ ቅድሳቱን ሁሉ በተቀደሰው ዘይቱ ማከበር። ዘሌ.8+10-13።

መ/ በኃጢአቱ መሥዋዕት፤ በሚቃጠለውም መሥዋዕት እጅቻቸውን መጫን፤ እንስሳቱንም ማረድ። እንደ ሥርዓቱም በቅድም ተከተል ማቅረብ። ከዚህ በኋላ ለሦስተኛ ጊዜ በሚቀርበው ለትድስና በሚቀርበው የበጎ መሥዋዕት ላይ እጆቻቸውን ይጭናሉ። በጉም ይሠዋል። ከደሙም የተነሻ ጆሯቸው ጫፍ፤ የተነሻ እጅ አውራ

ጣት፤ የተኝ እግር አውራ ጣት በደሙ ይቀባሉ /እንዲነካቸው ይደረጋል።/ የዚህም በግ ስቡንና ላቱን፤ ቀኝ ወርቅንም፤ በእግዚአብሔር ፊት ካለው የእንጀራ ሴግትም አንድ የቂጣ እንጉቻ፤ አንድ የዘይት እንጀራ አንድ ስስ ቂጣ ይወሰዳል። እነዚህን ስድስቱን በአንድነት በተገኘው ላይ ይወዘውዛል፤ ለእግዚአብሔርም የሚቃጠል መስዋዕት አድርጎ ያቀርባል። ዘሌ.8+14-29።

ሠ/ ከዚህ በኋላ ተገኝቶቹ የለበሷቸውን አልባሳት በተቀደሰው ዘይትና ከመሠዊያው ደም እምጥቶ ያፈሰባቸዋል፤ ይቀድሳቸውማል። ሰዎቹንም ይቀድሳል። ዘሌ.8+30።

ረ/ ከዚህ በኋላ የተረፈውን ሥጋ ቀትለው ይበላሉ፤ የተረፈውንም በእሳት ያቃጥላሉ። ዘሌ.8+31።

ሰ/ በመጨረሻም እግዚአብሔር ይከናቸዋል፤ ከህንታቸውም ለሰባት ተከታታይ ቀናት ስለሆነ ሰባቱ ቀናት እስኪፈጸሙ ድረስ በሌሊትም በመዓልትም በመገናኛው ድንኳን ይቀመጣሉ። ዘሌ.8+33-36። ሥርዓተ ሢመቱ ከምሉዕ በክፍሉ ይህን ይመስላል። ሥርዓተ ሢመቱን በተመለከተ ተጨማሪ ማስረጃ ካስፈለገ በዘጸ.29+1-37 ይመልከቱ።

3.3.5. የሹመቱ ደረጃ

የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ አገልግሎት ስንመለከተው ዘርፈ ብዙ ነው። አገልግሎቱ የሚፈጸምባቸው ቦታዎችም ይለዩ እንደ ነበር ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳናል። ለላብነትም ያህል መዝሙሩ የሚዘመርበት ቦታ፤ ዕለታዊና ሳምንታዊ መስዋዕት የሚሠባበት ቦታ እንዲሁም በዓመት አንድ ጊዜ የሚቀርበው መስዋዕት የሚሠባበት ቦታ ይለያያሉ። የቦታዎቹ መለያየት ደግሞ እግዚአብሔር ከሰጣቸው ቅድስና አንጻር መሆኑን እንመለከታለን። ከዚህም የተነሣ ወደ የቦታዎቹ የሚገቡት ሰዎች የተገባቸው ብቻ ነበሩ። ስለዚህ እነዚህ ሰዎች በሹመት የሚበላላሉ እንደ ነበር ለመረዳት

እያዳግትም፤ ከዚህ አንጻር በጊዜው የነበረውን በሦስት ክፍለን እንመለከታለን።

ሀ/ መዘግጫ፡- እነዚህ ሰዎች መስዋዕቱ ከሚቀርብበት ከመገናኛው ድንኳን በስተውጭ ሆነው በመስዋዕቱ ጊዜ እግዚአብሔርን በመዝሙር የሚያመሰግኑ ናቸው። ምንም እንኳን እሥራኤል ከግብፅ በወጡ ጊዜ ሁሉም በአንድነት ቢዘምሩም በኋላ ግን ለሌዋውያን ብቻ የተሰጠ አገልግሎት እንደ ሆነ እንመለከታለን። 1ኛኪና.15+6። አገልግሎቱን የሚፈጽሙትም በነብያቱና በቅዱስ ዳዊት ትእዛዝ መሠረት በቤተ መቅደስ የምሰጋና አገልግሎት የተፈቀዱትን ንዋያት በመጠቀም ነበር፤ መለከት መንፋት ግን የካህናቱ ብቻ እንደነበር ይታያል። 2ኛኪና.29+28-29።

ይህን አገልግሎት ለመፈጸም ከካህናቱ ውጭ የሆኑት ሰዎች ሊዋውያን ብቻ መሆናቸው ቤቱ አንድ ጊዜ ለዚህ አገልግሎት የተመረጠና የተቀባ በመሆኑ የሹመት ደረጃን ያመለክታል። 2ኛኪና 29+25-30፤ 1ኛኪና.10+1-ፍጻሜ።

ለ. ኃሠናት፡- ካህናት ከላይ በሥርዓተ ሢመት ላይ እንደተመለከትነው ሊዋውያን ቢሆኑም ማሟላት የሚጠበቅባቸውን አግልተው በሥርዓት የሚሾሙና የተፈቀደላቸውን አገልግሎት የሚፈጽሙት ናቸው። ለእነዚህ ሰዎች የገድ ሥርዓተ ሢመት ያስፈልጋቸዋል። ይህ ሳይፈጸምላቸው ወደ መገናኛው ድንኳን መግባትም ሆነ አገልግሎት መፈጸም አይቻላቸውም። አገልግሎታቸውም ከላይ በተጠቀሰው መንገድ ሊቀ ካህናቱን በመርዳት ማገልገል ነበር። ዘሌ.10+1፤ ዘሌ.9+1-24።

ሐ/ ሊቀ ኃሠናት፡- ሊቀ ካህናት የሚባለውን መዓርግ ስንመለከት እግዚአብሔር ከመጀመሪያዎቹ ካህናት ጀምሮ የለዋው ሰው እንደ ነበር እንረዳለን። ከቅዱሳኑ መጽሐፍት እንደምንረዳው

የመጀመሪያዎቹ ካህናት አርገና ልጆቹ ናዳብ፣ አብዩድ፣ አልዓዛርና ሊታምር ነበሩ። እነዚህን እምቡቱን የጠራ እግዚአብሔር ነው፤ የሸመ ደገሞ ሙሴ ነው። ሥርዓተ ሢመቱን ለንመለከት ለአርገና የተለየ ነገር እንዳለ እንመለከታለን። ይኸም አርገና አልባባቱን የለበሰው ንዋያተ ቅድሳቱ ከመከበራቸው በፊት ሲሆን ልጆቹ ግን ንዋያቱ ከከበሩ በኋላ ነው።

ዳገመኛም ለቅድስና የተሠዋውን በገ ደም የቀኝ ጆሮዎቻቸውን ጫፍና፣ የቀኝ እጆቻቸውንና የቀኝ እግሮቻቸውን ሲያሰነካ ለአርገና መጀመሪያ መደረጉን ይገልጻል። በሌላ ልጆቹ ግን አርገንና ልጆቹን ይላል እንጂ ግን ከግን እንደ ቀደመ አለመጻፉ የአርገን ልዩ መሆን ያስረዳል። ይህም የሹመት ሁሉ መጀመሪያ ክርና። ከዚህም በላይ አርገና የእነሙሴ ሁሉ ታላቅ፣ በኩር ክር፣ ይኸም ከእግዚአብሔር ልዩ ሀብት አስገኝቶለታልና የመጀመሪያው ሊቀ ካህን እንዲሆን አድርጎታል። ዘሌ.8+1-36፣ ዘሌ.21+10 ፣ ዘኀ.35+25።

አገልግሎቱን ከጀመሩም በኋላ በዓመት አንድ ጊዜ በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ የሚቀርበውን የሥርዓት መሥዋዕት ያቀርብ የነበረው አርገና እንደነበር ተጽፏል። ዘሌ.16+1-34። በሚፈጸመው አገልግሎት ሁሉ ልጆቹ ገብተው ይራዱ ነበር እንጂ መሥዋዕቱን በቀዳሚነት ያቀረበው አርገና ነበር። እግዚአብሔርም «ሙሴንና አርገንን እንዲህ አላቸው»... እየተባለ በተደጋጋሚ መጻፉም አርገን ከሌሎቹ ካህናት እንደ ተመረጠ ያጠይቃል። ዘሌ. 11+1፣ ዘሌ.13+1።

ከጊዜ በኋላ ግን የሊዋውያን ዘር እየበዛ በመጣ ቁጥር የካህናቱም ቁጥር እየበዛ መጥቷል። ከበዛታቸውም የተነሣ አገልግሎቱን ተካፍለው እንዲፈጽሙ ተደረገ። «በመጨረሻውም በዳዊት ትእዛዝ ከሃያ ዓመት ዕድሜ ጀምሮ ከዚያም በላይ ያሉት የሊዊ ልጆች ተቆጠሩ። ሥራቸውም የእግዚአብሔርን ቤት በየአደባባዩና በየዓዓው ውስጥ ለማገልገል፣ ቅዱሱንም ዕቃ ሁሉ ለማንጸት፣ የእግዚ

አብሔርንም ቤት አገልግሎት ለመሥራት ከአርገና ልጆች እጅ በታች ነበረ።። 1ኛኪና.23+27-28 እንዲላ አገልግሎቱን ሊዋውያን ሁሉ ይላተቱበት እንጂ አለቅነቱ ግን ለአርገና ብቻ እንደ ተሰጠ እንመልከታለን።

ይልቀንም የአርገና ልጆች ናዳብና አብዩድ በእሳት ተበልተው ዘር ላይተኩ በሌ ጥቁ አለቅነቱ በአልዓዛርና በሊታምር በኩል ወርዷል። «ዳዊትም ከአልዓዛር ልጆች ከሳዶት ጋር፣ ከሊታምርም ልጆች ከአቢሚኤክ ጋር ሆኖ እንደ አገልግሎታቸው ሥርዓት ከፍሉ መደባቸው። የአልዓዛርም ልጆች አለቆች በልጠው ተገኙ፤ እንዲሁም ተመደቡ፤ ከአልዓዛር ልጆች እንደ አባቶቻቸው ቤቶች አሥራ ስድስት፤ ከሊታምርም ልጆች እንደ አባቶቻቸው ቤቶች ስምንት አለቆች ነበሩ። ከአልዓዛርና ከሊታምርም ልጆች መካከል የመቅደሱና የእግዚአብሔር አለቆች ነበሩና እነዚህና እነዚያ እንዲህ በዕጣ ተመደቡ። ከሊዋውያንም ወገን የነበረው የናትናኤል ልጅ ጸሐፊው ዘማያ በንጉሡና በአለቆቹ ፊት፣ በካህኑ በሳዶትና በአብያትርም ልጅ ወዳኒሚኤክ ፊት፣ በካህናቱና በሊዋውያኑ አባቶች ቤቶች አለቆች ፎቅ ዳፋቸው፤ እንዲያውም የአባት ቤት ለአልዓዛር፣ እንዲያውም ለሊታምር ዳፋ። 1ኛኪና.24+1-6 እንዲላ አለቅነቱ የአርገና ልጆች ለሆኑት ለሁለቱ ቤት እንደ ጸና እንመለከታለን።

በዚህ ዘመን ቅዱስ ዳዊት የቤተ መቅደሱን አገልግሎት፣ ጥበቃውንና የአገሪቱንም አስተዳደር ሁሉ ልዩ ሥርዓት እንዳስያዘው ማገዝብ ያስፈልጋል። እያንዳንዱንም ነገር በሥርዓትና በመልካም ልመራር እንዲተዳደር አድርጓል። ከሳይ እንደተጠቀሰው ለቤተ መቅደሱ መሥዋዕት ቤተ አርገንን ሲደለድል ሃያ አራቱ አገልጋዮች ትቃውቁ በኋላ አገልግሎታቸውንም በተራ እንዲፈጽሙ ዕጣ አጣጥሏቸዋል። 1ኛኪና.24+7-9። ከዚህ በኋላ በሁለቱ ቤት ካሉ አለቆች

ዋና /ሊቀ ካህን/ እንደ ነበራቸው ተጽፏል። «ከላይኛው ወገን የሆነ ዋነኛው ካህን አዛርያስ...» እንዲል 2ኛኪና.31+10። በ2ኛነገ.12+11 ላይና በ2ኛ ነገ.22+4 ላይ በሰሙ ሊቀ ካህናት ተብሎ ተጠርፏል።

ከዚህ አንጻር ሹመቱና ስሙ እየጉላ የመጣው ወደ ጳላ መሆኑን በእግዚአብሔር የተለየው ገን ቀድሞ ከእርን ጀምሮ መሆኑን መገንዘብ እንችላለን፤ ይኸውም ቅድስተ ቅዱሳንን ከተለዩ የተለዩ ስላ- እንደመረጠው ከካህናትም ሊቀ ካህናት መምረጡ እንዳች ምሥጢር እንዳለው ያመለክታል። ክህ.13+22፤ ሐጌ.1+1፤ ዘካ.3+1 ተመልከት።

3.3.6. የሊቀ ካህናቱ ልዩ ልገልግሎት ያገኘ ነበር?

እግዚአብሔር መገለጫው የሚሆነውን የመገናኛውን ድንኳን በሰማይ እንዳለው አድርጎ እንዲሠራ ለሙሴ አዝዞታል፤ «በተራራ ላይ እንዳሳየህ ምሳሌ እንድትሠራ ተጠንቀቅ» ዘጸ.25+40 በማለትም አስጠንቅቆታል። ሙሴም በታዘዘው መሠረት ተከፈታል። የተለዩ የተመረጠች አድርጎ ሠርቷታል፤ ከዚህችም ደግሞ ከተለዩ የተለዩ ቅድስተ ቅዱሳንን እጅግ አልቋታል አክብሯታል። በውስጧም የሚቀመጡት እጅግ የከበሩ ንዋያት ነበሩ፤ ጽላቱና ማደሪያው ታቦቱ፤ የበተለችው የእርን በትር፤... የመሳሰሉት ነገሮች ይገኙበታል። ወደ እርሷም የገቡና በዚያ የተሠዋ መሥዋዕት ሁሉ ቅዱሳን ቅዱሳን ይሆናል። ዘሌ.10+12ና17።

በሌዚህ ወደዚች ከተለዩ ወደ ተለዩ ቦታ ዘወቅር መግባትም የተከለከለ ነበር፤ «በእግዚአብሔር ፊት የተረቡና የሞቱ ሁለቱ የእርን ልጆች ከሞቱ በኋላ እግዚአብሔር ሙሴን ተናገረው፤ እግዚአብሔርም ሙሴን አለው እኔ በሥርዮቱ መከደኛ ላይ በደመናው ውስጥ እታያለሁና እንዳይሞት በመጋረጃው ውስጥ በታቦቱ ላይ ወዳለው ወደ ሥርዮቱ መከደኛ ወደ ተቀደሰው ሥፍራ

ሁልጊዜ እንዳይገባ ለመንድምህ ለእርን ንገረው።» ዘሌ.16+1-2 እንዲል። በሌዚህ ወደዚህ የሚያስረራ የእግዚአብሔር መገለጫ በግ ሙት እንድ ጊዜ ስለ ራሱ፤ ስለ ካህናቱና ስለ ሕዝቡ ኃጢአት የሰር የት መሥዋዕት ለማትረብ የሚገባው ሰው፤ ከሰው ከተለዩት ከካህናትም የተለዩ መሆን ነበረበት፤ በጊዜው ይህን የሚያደርገው እርን ነበር። ከዚህ በኋላም በልጅ ልጅ እየተተካ እንዲሄድ ታዘጋጅ። ዘሌ. 16+32።

ይህን መሥዋዕት በሚያቀርብበትም ወቅት ልብስ ተከህናውን አውልቆ በትገትና በመቅደሱ ውስጥ ገባውን ታጥቦ ነበር። በሌዚህ ዋናውና የመጀመሪያው የሊቀ ካህናቱ ሥራ በፃሙት እንድ ጊዜ የሚቀርበውን የሥርዮተ ኃጢአት መሥዋዕት ስለ ራሱም፤ ስለ ካህናቱም፤ ስለ ሕዝቡም ማትረብ ነበር። ዘሌ. 16+23-34።

ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ገን በሌዋውያኑ መብዛት ምክንያት አገልግሎቱ በዝቶ ነበር፤ ሕዝቡም ለእግዚአብሔር ቤት የሚያመጡት ስጦታ ብዙ ስለ ነበር ቤተ መዛግብት ሁሉ ተሠርቶ ነበር። ከዚህ የተነሣ ከዳዊት ዘመን ጀምሮ ለሁሉም የሥራ መደብ ተሰጥቷቸው ተራ ገብተው ያገለገሉ ነበር። በዚህ መሠረት ሊቀ ካህናቱ ቤተ መቅደሱን ግስተዳደርና በየዘርፉ የተመደቡ ካህናትን መቆጣጠር እንዲሁም በሽንጉዎች ላይ ሊቀ መንበር በመሆን ሕዝቡንና እግዚአብሔርን ያገለግላል ነበር። 2ኛነገ.12+7፤ 1ኛ ሳሙ.3+11-14፤ 2ኛ ነገ.22+4፤ 2ኛኪና 31+10-14፤ ማቴ.26+56-65።

3.4. ከዘንተ እግዚአብሔር

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተቀሕዶ ፍጹም ሰው ፍጹም አምላክ ነቁ። የነብያት ላኪ፤ በመላእክትም የሚመሰገን፤ ፍጥረትን ሁሉ በየወገኑ የፈጠረ ፍጹም አምላክ ነው።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ ዮሐንስ ልጅ፤ የትድበት ድንገል ንጹሕት ማርያምም የበኩር ልጅ፤ ብኩርና ገንዘቡ የሆነ በተዋሕዶ የከበረ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ነው።

ሰው እንደ መሆኑም ከኃጢአት በቀር የሰውን ሥራ ሁሉ ወርቷል። ከዚህም የተነሣ ፍጹም ካህን ሆኖ ፍጹም አገልግሎትን ሰጥቷል። ከህንቱ የሰው ልጆች ከተቀበሉት ከህነት ጋር የሚነጻጸር አይደለም፤ ፍጹም የተለየ ነውና። ይህንንም እንደሚከተለው እናየዋለን።

3.4.1. የጌታችንን ከህነት ልዩ የሚያደርገው ምንድን ነው?

ሀ) የባሕርይው ስልሆኑ፡- ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉንም ነገር ያደረገው በሥልጣኑ ነው። መታንን ያሰነ ሣው፤ ድውያንን የፈወሰው፤ ያስተማረው፤ የሞተው፤ የተነሣው፤ 'ረገው... በሥልጣኑ እንደሆነ ቀደም ብለን ገልጠነዋል። የጌታችን የከህነት አገልግሎት ዋናው ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ማቅረቡ ነው። ጌታችን ራሱን መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ ስንል በመስቀል ላይ የፈጸመልንን አገልግሎት ነው። ይኸውም ሥጋውን ቆርሶ ደሙን እፍሰሰ ነፍሱን ከሦ ዓለሙን የመቀደስና የማንጸት ሞትንና የሞትን አበጋዝ ዲያብሎስን በሞቱ ድል መንሣት ነው።

ይህ የጌታችን ሞት ነው ከእርሱ ለእኛ የተደረገልን የከህነት አገልግሎት። ሞቱ ደግሞ በሥልጣኑ እንደሆነ በምዕራፍ አንድ ላይ ተብራርቷል። በሥልጣኑ ፈጸመው ማለት ደግሞ ከህንቱ የባሕርይው መሆኑን ለመግለጥ ነው። ከማንም አልተቀበለውም፤ ማንም ከእርሱ ሊወሰድበትም አይቻለውም። ይህም ማለት ባሕርየ መለኮቱ ባሕርየ ትስብእቱን በተዋሕዶ አከበረው፤ እንጂ ሌላ የሚሰጠው እርሱም የተቀበለበት የለም። ስለዚህ እርሱ እንደ መልክ ጸዴቅ በሥውር፤ እንደ አርን በገሃድ የተሾመ አይደለም፤ እርሱ ሰጭ እንጂ ተቀባይ አይደለምና። ሁሉ በእርሱ ሆነ። ዮሐ.1+3 እንዲል።

«እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ ሊቀ ካህናት ሊሆን ራሱን አላከበረም። ነገር ግን፡- አንተ ልጄ ነህ እኔ ዛሬ ወልጀሃለሁ ያለው እርሱ ነው።» ዕብ.5+5 ሲል የቃልን በሥጋ መወለድ ሐዋርያው ተናግሯል። ይህም በእርሱ ፈቃድ ብቻ ሳይሆን በእባቱም ፈቃድ መሆኑን ለመናገር ነው።

ለ/ ዘላለማዊ ነው፡- ዘላለም የሚለው ቃል ለፍጡርና ለፈጣሪ ሲቀጸል አንድ ዓይነት ትርጉም የለውም። ለፍጡር ሲሆን የመጨረሻው ጽንፍ ፍጥረት በምድር ላይ እስካለ ድረስ የሚል ትርጉም ይኖረዋል። ለምሳሌ ያህል «እግዚአብሔርም አለው በፈቱ የጸለይኸውን ጸሎትህንና ልመናህን ሰምቻለሁ፤ ለዘላለምም ሰሜ በዚያ ያድር ዘንድ ይህን የሠራኸውን ቤት ተድሻለሁ፤ ዓይኖቼና ልቤም በዘመን ሁሉ በዚያ ይሆናሉ።» 1ኛነገ.9+3 ሲል ለዘላለም ያለው እስከ ዕለተ ምጽእት ብቻ ነው። ከዚያ በኋላ «ድንጋይ በድንጋይ ላይ ሳይፈርስ አይቀርም» ማቴ.24+2 እንደ ተባለ ቤተ መቅደሱ ብቻውን ሳይሆን ይህች ዓለም መሠረትና ድጃን ገሷን ገላንገሷን ይዛ ታልፋለች።

የመልክ ጸዴቅ ከህነትም ዘላለማዊነት እርሱ በሞተ ሥጋ እስኪለይ ድረስ ብቻ ነው። ዘላለም ለእግዚአብሔር ሲቀጸል ግን በዘመን የሚገደብ መነሻና መድረሻ ያለው አይደለም። ከዚህ የተነሣ የእርሱን ከህነት በዘመን የምንወስናት አይደለችም። በእርግጥ በእርሱ ከህነት ሰው የተጠቀመበት ጊዜ መነሻ አለው፤ ዓመተ ምሕረት እንዲሉ። የእርሱ ከህነት ዘላለማዊነቷ እርሱ ሽረትና ሞት የሌለበት ለምሳክ ስለሆነ ነው። ባሥጋ ሞተ የምንለው እንኳን ነፍሱ ከሥጋው ተለየች ለማለት እንጂ መለኮትና ትስብእት ተለያዩ ለማለት አይደለም።

ስለዚህ ለከህነቱ ተቀባይ እያሰፈልገውም፤ የባሕርይ

ክህነትንም ከእርሱ በተር ገንዘብ ሊያደርገው የሚችለው የለምና። «እነርሱም እንዳይኖሩ ጥት በላ ከለዘዛቸው ክህነት የሆኑት ብዙ ናቸው፤ እርሱ ግን ለዘላለም የሚኖር ስለሆነ የማይለወጥ ክህነት አለው።» ዕብ.7+24 ተብሎ ተጽፏልና።

ሐ/ ፍጹም ነው፡- የሌዋውያን ክህነት ፍጹም አይደለም፤ የመልክ ጸደቅም ዘላለማዊ /በእንጻር/ እንጂ ፍጹም አልነበረም። ግንንም ወደ ገነት መመለስ አላስቻላቸውምና፤ እነርሱም ራሳቸው በእጃቸው የመጀመሪያ ኃጢአት ተይዘዋልና። «እርሱ ራሱ ደግሞ ድካምን ስለሚለብስ» /ዕብ.7+28፤ ዕብ.5+2/ ተብሎላቸዋልና ለእርሱ ግን ኃጢአት የለበትም ተብሏል። 1ኛዮሐ.3+5። ከዚህ የተነሣ ክህነታቸው ፍጹም አይደለም። በመሆኑም ዕለት ዕለት ወደ ቤተ መቅደስ እየገቡ የሚሞት መሥዋዕት ማቅረብ ገድ ሆነዋል። ዕብ.9+6-7።

እርሱ ግን ክህነቱ ፍጹም መሥዋዕቱም ሕያው ስለሆነ ዕለት ዕለት መሥዋዕት ማቅረብ አላስፈለገውም። «እርሱም እንደነዚያ ሊቃነ ክህናት አስተድሞ ስለ ራሱ ኃጢአት በኋላም ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ዕለት ዕለት መሥዋዕትን ሊያቀርብ አያስፈለገውም። ራሱን ባቀረበ ጊዜ ይህን አንድ ጊዜ ፈጽሞ አድርጓልና።» /ዕብ.7+26/ እንዳለ አንድ ጊዜ ባቀረበው መሥዋዕት ለዘላለም አንጽቶን ሊኖር ይቻላልና። «እግዚአብሔር ሙላቱ ሁሉ በእርሱ እንዲኖር በእርሱም በኩል በመስተላ ደም ሰላም አድርጎ በምድር ወይም በሰማያት ያሉትን ሁሉ ለራሱ እንዲያስታርት ፈትጿልና።» ቆላ. 1+19-20 እንዲል። ስለዚህ የጌታችን ክህነቱ ፍጹም ነውና ከሌሎቹ ሁሉ የተለየ ነው።

3.4.2. የጌታችን ክህነት በመልክ ጸደቅ ክህነት ስለ ምን ተመስለ?

«የነገር ጥላ አለውና» /ዕብ.10+1/ እንደ ተባለ ለሰው ረቂቁን በገዙት፤ የሚይታየውን በማታየው መስሎ መናገርና ግስረዳት የተለመደ ነው። ይልቁንም እኛ የሰው ልጆች የማይመረመረውንና ከኅሊናት ሁሉ በላይ የሆነውን እግዚአብሔርን መረዳት የቻልነው በምሳሌ ነበር፤ በኋላም ሥጋው ቃል እየሰሰ ክርስቶስ አብዛኛውን ጊዜ በምሳሌ አስተምርናል፤ በምሳሌ የተናገራቸውንም ተርጉሞልናል። ግሪ.13+35።

ከዚህም እንጻር በመጀመሪያ መልክ ጸደቅ የወለደ እግዚአብሔር ጽላሌው እንጂ ራሱ እንዳልሆነ እርግጠኛ መሆን ይገባል። ለጌታችን ምሳሌ ሆኖ የተረበም እርሱ ብቻ አይደለም። የናስ ለጌታችን ምሳሌ ሆኖ ተጠቅሷል። ግሪ.16+4። ሙሴ በምድር በዳ የሰቀለው እባብ /ዮሐ.3+14/፤ ሙሴ ውኃን ያፈለቀበት ዕለት /1ኛቆሮ.10+1/፤ እነዚህን የመስሎ ሌሎች ምሳሌዎችም አሉት። እነዚህ ሁሉ ግን ጌታችን ከሠራቸው ሥራዎች አንዱን ለማስረዳት ብቻ የሚቀርቡ እንጂ ስንኳንስ ጌታችንን ሊሆኑ ከተመስሉለት ዐቢይ ነገር በሌላ የማይቀራረቡ እንደሆነ የታወቀ የተረዳ ነው። ስለዚህ የመልክ ጸደቅ ምሳሌነትም ከላይ ከጠቀስናቸው ውስጥ የሚመደብና በእነኚያ ምሳሌዎች መተንተን ሊገለጥ የማይቻለውን የጌታን ክህነት ጉዳይ ለማስረዳት የተሻለ ስለሆነ ነው። ምሳሌነቱ እንዴት ነው?

- የመልክ ጸደቅ አባትና እናት በዕብራውያን ዘንድ አይታወቅም፤ በሌዋውያን መጻሕፍት አልተጻፈምና ጌታም ለቀዳማዊ ልደቱ እናት ለድኃራዊ ልደቱ አባት የለውምና።

- መልክ ጸደቅ በሰንደ በወይን ያስታኩት ነበር፤ ጌታም ቅዱስ ሥጋውን በሰንደ ከቡር-ደሙን በወይን አድርጎ ሰጥቶናልና።

ጥቲ.26:27-29::

መልክ ዲዲት በዚህ ጊዜ ተገኘ በዚህ ጊዜም አለፈ አይባልም፤ ጌታም በዚህ ጊዜ ተገኘ በዚህ ጊዜም ያልፋል አይባልም። ዳገ.7+14፤ ዮሐ.12+34። ለመንግሥቱ ሽራት ለዘመኑም ሕልፈት የለበትም።

- መልክ ዲዲት ከጌተ ሊዊ ባይወለድ ከነገደ ካም ሆኖ ከህነትን ገንዘብ አድርጓል። ጌታም ከነገደ ሊዊ ባይሆን ከነገደ ይሁዳ ተወልዶ ከህነትን ገንዘብ አድርጓል። ዕብ.5+6፤ 6+20፤ 7+21።

- መልክ ዲዲት ከህነቱን ከእግዚአብሔር እንደ ተቀበለው ቢታመንም በሊዊውያን ሥርዓት ገን አልተሾመም። ይልቁንም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሀብታትን የሚያድል እንጂ የሚቀበል ባለመሆኑ ሊላውን የሚቀባ እንጂ እርሱ በግንም የማይቀባ በመሆኑ ከህነቱን በሰው ሥርዓት ተቀብቶ ወይንም በአንብሮተ እድ /እጅን በመጫን/ በንፍሐተ መንፈስ ቅዱስ አልተቀበላትም፤ የባሕርይው ናትና። ይህ የመልክ ዲዲት ከህነት በሊዊዊ ሥርዓት አለመሆኑና ዘላለማዊ መሆኑ ለጌታችን የባሕርይ ከህነት የተሻለ ቅርበት ስላለው ምሳሌው ለመሆን በትጅል። የጌታችን ምሳሌ እንዲሆንም እርሱ ራሱ ያበቃው መሆኑን በወንጌል ገልጾታል። ዮሐ.8+56።

3.4.3 ጌታችን ስለምን ሊቀ ካህናት ተባለ?

ከላይ በመልክ ዲዲት እንደተመለሰ አሁን ደግሞ በአራት ሊቀ ካህናት ተመስጧል። ስለ ምን ? ስለ ጌታችን ከህነት የመልክ ዲዲት ምሳሌነት ያልገለጠው ነገር አለ። ይኸውም አገልግሎቱ ነው። ጌታችንም ሊቀ ካህናቱን ምሳሌ ያደረገው ከዚህ አገልግሎቱና ከአለትነቱ አንጻር ነው። በዝርዝር እንመልከተው፡-

ሀ. ሊቀ ካህናት ከሰው ተመርጦ በለሰው ይሾግል

ሊቀ ካህናት ሁሉ ስለ ኃጢአት መባንና መሥዋዕትን ሊያቀርብ ከሰው ተመርጦ ለእግዚአብሔር በሆነው ነገር ሁሉ ስለ ሰው ይሾግልና። ዕብ.5+1 እንዲል። ሊቀ ካህናት ሰው ነው፤ ከሰው ይመረጣልና የሚሾመውም ለሰው እንጂ ለራሱ ክብር አይደለም። ዘጸ.28+1፤ ዘጸ.8+1። ሊቀ ካህናቱም /ዋናው ካህን/ እንዲሁ በእግዚ አብሔር ዘንድ የታወቀ የተለየ ነው። «እንደ አርንም በእግዚአብሔር ከተጠራ በቀር ግንም ክብሩን ለራሱ የሚወስድ የለም።» ዕብ. 5+1፤ ዘጸ.35+25። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ፍጹም እምላክ ሲሆን ፍጹም ሰውም ነው። የአብርሃም ልጅ፤ የዳዊት ልጅ ተብሏልና። ጥቲ.1+1። የድንገል ግርያምም የበኩር ልጅ ነውና። ጥቲ.1+25። ራሱም ራሱን «የሰው ልጅ ወልደ እጓለ እመሕ ያው» /ዕብ.7+27/ እያለ ጠርቷል፤ መጻሕፍትም እንዲሁ። ዮሐ. 5+28።

የሊቀ ካህናት ሹመቱ ስለ ሰው ነው፤ የሚያቀርበው መሥዋዕትም ሆነ የሚፈጽመው አገልግሎት ሰውን ከኃጢአት ለማንጸት፤ ከእግዚአብሔር በረከትን እንዲያገኝ ለማድረግ ነው። ቅዱስ ጳውሎስ «ስለ ሰው ይሾግልና» ያለው ለዚህ ነው። ዕብ.8+8። ጌታችንም ሰው የሆነውና ከህነትን ገንዘብ ያደረገው ስለ ሰው ነው። የሰውን ኃጢአት ለማራት ሰው ሆኗልና። «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪ ሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲህ ወድዶአልና። ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር አልላከውምና» ዮሐ.3+16-17። «ኃጢአተኞችን ሊያድን ክርስቶስ ኢየሱስ ወደ ዓለም መጣ የሚለው ቃል የታመነና ሁሉ እንዲቀበሉት የተገባ ነው።» 1ኛጢሞ.1+15 እንዳለ። ስለዚህ ጌታችን ሰው ሆኖ ሰውን ሊያድን ስለ ሰው መሥዋዕትን ሊያቀርብ መጥቷልና ሊቀ ካህናት መባል

ተገባው።

ሀ/ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን መግባት የሚቻለው

ሊቀ ካህናት ብቻ ነው።

ከመጀመሪያው ሊቀ ካህናት ከአርጌን ጀምረን በገመሰክት ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ለመግባት እርሱ እንጂ ሌሎች አልተፈቀደላቸውም። ይኸውም «እግዚአብሔር ሙሴን አለው፡- እኔ በሥርዮቱ መከደኛ ላይ በደመናው ውስጥ እታያለሁና እንዳይሞት በመጋረጃው ውስጥ በታቦቱ ላይ ወዳለው ወደ ሥርዮቱ መከደኛ ወደ ተቀደሰው ሥፍራ ሁልጊዜ እንዳይገባ ለወንድምህ ለአርጌን ንገረው።» ዘሊ.16+2 በግለቱ ታውቋል። ይህም የዘላለም ሥርዓት ይሆንላቸው ዘንድ ታዝሏል። ዘሊ.16+29።

ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ «ካህናት አገልግሎታቸውን እየፈጸሙ ዘወትር በፈተኛይቱ ድንኳን ይገቡባታል፤ በሁለተኛው ገን ሊቀ ካህናት ብቻውን በዓመት አንድ ጊዜ ይገባባታል» /ዕብ.9+7/ በግለት በግያኸግ መንገድ አስተምረዋል። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም የገባባት ቅድስተ ቅዱሳን በሰው ያልተተከለች በፈቃደ እግዚአብሔር የሆነች ከእርሱም በፊት ከእርሱም በኋላ ግንም ያልጠገባችና የማይገባባት ናት። ሊቀ ካህናት በዓመት አንድ ጊዜ ይገባል፤ እርሱ ገን አንድ ጊዜ ብቻ ገባ፤ ለዓለምና ለዘላለም መስዋዕቱ ሕያው ሆኖ ይኖራል።

እነዚያ በየዓመቱ የሚገቡት ጧች ስለሆኑ መስዋዕታቸውም ሙት ነውና ሌላ አዲስ ያስፈልጋቸዋል። «ነገር ገን ክርስቶስ ይመጣ ዘንድ ለሰው መልካም ነገር ሊቀ ካህናት ሆኖ በምትበልጠውና በምትሻለው በእጆችም ባልተሠራች ግለት ለዚህ ፍጥረት ባልሆነች ድንኳን፣ የዘላለምን ቢዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት በዝ ደሙ ገባ እንጂ በፍየሎችና በጥጆች ደም አይደለም።» ተብሎ

ተጽፏል። ዕብ.9+11-12።

ጌታችን የገባበት ድንኳን የተባለችው «መስቀል» ናት። ድንኳን ያላት የዘላለም መስዋዕት የሆነው የጌታ ቅዱስ ሥጋ የተቆረበው ከቡር ደሙም የፈሰሰው በመስቀሉ ላይ ስለሆነ ነው። ቅዱስ ጳውሎስ ወደዚች ድንኳን «አንድ ጊዜ ፈጽሞ በዝ ደሙ ወደ ቅድስት ገባ» በግለት ራሱን መስዋዕቱን አድርጎ የወጣበት መስቀል መሆን በግልጽ አስረድቷል።

ጌታችን መስዋዕቱን ያቀረበው ሌላ ቦታ ላይ ነው ግለት የሚቻለው አሳቢ ፍጥረት የለም። በሰው ያልተተከለች ያለበትም ምሥጢር አይሁድ መስቀሉን ጌታን ለመገደል የሰቀሉት እንጂ መስዋዕተ እግዚአብሔር ይቅረብበት ብለው ስላልሆነ ነው። «ለዚህ ፍጥረት ባልሆነች» ግለቱም በመስቀል ላይ ራሱን መስዋዕት ሊያደርግ የሚችል ሰው የለም፤ ቢኖርም እንኳ! ሌላውን ተርቶ ራሱንም ግዳን አይቻለውምና፤ ለፍጥረት ባልሆነች ብሏታል።

ጌታም ይህንን ነገር በወንጌል ገልጿል። የዮሐንስ ወልደ ነገድጓድ እናት በመንግሥትህ ጊዜ አንዱን በተኝህ አንዱ በግራህ ይተመጡልኝ ብላ ለመነች። ጌታም መንግሥቱና መገለጫው ድንኳኑ መስቀሉ እንደሆነ ቢገልጽላት «የምትለምኑትን አታውቁም። እኔ ልጠጣው ያለውን ጽዋ ልትጠጡ! እኔም የምጠመቀውን ጥምቀት ልትጠመቁ ትችላላችሁ? አለ። እንችላለን አሉት። እርሱም፡- ጽዋዬንስ ትጠጣላችሁ፤ በተኝና በግራ መቀመጥ ገን ከእባቱ ዘንድ ለተዘጋጀላቸው ነው እንጂ እኔ የምሰጥ አይደለሁም።» /ማቴ.20+20-24/ በግለት መንግሥቱ የተባለ ሞቱ እንደሆነ ገልጿል። ምክንያቱም ሰይጣንን ድል ነሥቶበታል፤ ነፍሳትን ግርኮ በታል፤ መገለጫ ዙፋኑም ድንኳኑ መስቀሉ ስለ ነበረ ተኝና ግራ ለሽፍቶቹ መሆኑን ገልጦ አስተምሮናል።

ይህንም አስተዳደር በዘብተ በዳዊት አሳነገርታል። «ወደ ግደሪያዎቹ እንገባለን፤ እገርቼ በሚቆሙበት ሥፍራ እንሰገዳለን።» መዝ.131+7 በማለት መስቀል ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን ሕያው መሥዋዕት አድርጎ ሊያቀርብ የወጣበትና እገርቼ የቆሙበት ከተለዩት ልዩ ናት ከምትባለው ቅድስተ ቅዱሳን የሚከብር መሆኑን አስረግጦ ተናገረልናል። መስቀል የእግዚአብሔር ልዩ መቅደስ መሆኑ በምዕራፍ ዘጠኝ ላይ ይብራራልና በዚያ ይመልከቱ።

በዚህ ርዕስ ገን ጌታ ወደዚህ ወደ ተለዩት መቅደሱ /መስቀል/ እርሱ ብቻ እንደ ጊዜ ገብቷልና ሊቀ ካህናት ይባላል። ይልቅንም እርሱ በገባበት የገባም ወደ ፊትም የሚገባ የለምና ልዩ ሊቀ ካህናት መሆኑን ይሰረዳል። «እንገዲህ ሕዝቡ በሌዊ ክህነት የተመሠረተን ሕግ ተቀብለዋልና በዚያ ክህነት ፍጹምነት የተገኘ ቢሆን፤ እንደ እርን ሹመት የማይቆጠር፤እንደ መልክ ጺዴት ሹመት ገን የሆነ ሌላ ካህን ሊነሣ ወደፊት ስለምን ያስፈልጋል?» ዕብ.7+11፤ «ቅዱስና ያለ ተንኩል ነውርም የሌለበት ከኃጢአተኞችም የተለየ ከሰ ግያትም ከፍ ከፍ ያለ እንደዚህ ያለ ሊቀ ካህናት ይገባ ናል።» ዕብ. 7+20 ተብሎ የተጻፈው ለዚህ ነው።

ሐ/ ሊቀ ካህናት ሁሉ መባንና መሥዋዕትን

ሊያቀርብ ይችላል፤ ዕብ.8+3

የሊቀ ካህናት ዋናው አገልግሎት መባንና መሥዋዕትን ግቅረብ ነው። ይልቅንም በዓመት አንድ ጊዜ በቅድስተ ቅዱሳን የሚቀርበው መሥዋዕት የግድ ሊቀ ካህናት ይፈልጋል። ጌታችንም የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ የተባለለት ሉሐ.1+29/ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ያቀረበ ብቸኛ ሊቀ ካህን ነው። ራሱ መሥዋዕት በመሆኑም ሌላ የሚያቀርበው መሥዋዕት

አሳስፈለገውም፤ ዙላቱም አንድ ጊዜ መሆን ይቻለዋልና። «... የዘላለምን ቢዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት በገዛ ደሙ ገባ እንጂ በፍየሉችና በጥጆች ደም አይደለም።» ዕብ.9+12። «እርሱ ገን ስለ ኃጢአት አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ። ዕብ.10+12። እንዲል።»

ስለዚህ እንጠብቀው የነበረውን ዓለምን ኃጢአት ግስተሥራይ የሚቻለውን እውነተኛ መሥዋዕት ራሱን በራሱ ለራሱ ያቀረበልን ነውና ሊቀ ካህን መባል ተገባው። «እሁን ገን በዓለም ፍጹሚ ራሱን በመሠዋት ኃጢአትን ሊሸር አንድ ጊዜ ተገልግሏል።» የተባለው ለዚህ ነው። ዕብ.9+26።

በአጭር ቃል ጌታችን ሊቀ ካህናት ሊባል የተገባው ፍጹም ሰው መሆኑን ለማጠየት በእውነተኛይቱ ሰው በማይገባበት ቅድስተ ቅዱሳን /መስቀል/ አንድ ጊዜ ብቻ ስለ ገባ፤ በእርሷም እውነተኛውን መሥዋዕቱን /ራሱን/ ሰላቀረበና ኃጢአተ ዓለምን ሰላራቀ ነው እንጂ ሌሎች ካህናት ከእርሱ በኋላ አያስፈልጉም ለማሰናት አይደለም። ለመሆኑ የጌታችን ክህነት የብሉይ ኪዳን ካህናትና የሐዲስ ኪዳን ካህናት አስፈላጊነታቸው አንድ ዓይነትና እኩል ነው? የጌታችንስ ሊቀ ካህናት መባል የሌሎቹን ያስቀራልን? እርሱ የሰጠውን አገልግሎት ሌሎቹ መስጠት ይችላሉን? በሚከተሉት ርእሶች በመጠኑ እንመለከታለን።

3.4.4 የጌታችን ሊቀ ካህናትነት ፍጹም ልዩ ነው

የእራት ሊቀ ካህናት ሊትነቱ በካህናቱና በሕዝቡ ላይ እንጂ ጥንተ አብሶን በማስተሥራይ እንዳልነበረ ክህነቱ ጊዜያዊና ሕጻን ያለበት /ምሉዕ ያልሆነ/ እንደ ሆነ ቀደም ብለን ተመልክተናል። ይህም ግለት የጌታችን ክህነት አስፈላጊነት የበገንና የፍየሉን ደም ለማቅረብ አልነበረም፤ ለእነርሱ ያልተቻለውን ኃጢአተ ዓለምን

ለማስተሰራዊ እንጂ። ይህ የአዲስ ኪዳን መሥዋዕትም ፍጹምና ሕያው የሆነ የወልደ እግዚአብሔር ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ በላሆነ ከዚህም በኋላ የበግና የፍቃድ ደም ማቅረብ ተርቶልናል።

ይህ የብሉይ ኪዳን መሥዋዕት ሲቀር የብሉይ ኪዳን ክህነትም ተርቷል። ኪዳኑ አዲስ ሲሆን ካህናቱም አዲስ መሆን ይገባቸዋል፤ ራሱ ጌታችንም አዲሱን የወይን ጠጅ በእርጊ አቀማጸ የሚያስቀምጥ የለም። እርጊውን ልብስም በአዲስ እራፊ የሚጥፍ የለም። እንዳለ አዲሱን ፍጹሙንና ሕያውን መሥዋዕት ፍጹም ባልሆነ ክህነት ሊያቀርቡት ሊሠወትም አይገባምና። የዚህ መገናኛ ግን የጌታችን ክህነት ነው። የእርሱ ግን ፍጹም ልዩ ነው። ከብሉይ ጋር ምን ልዩነት እንዳለው ቀደም ብለን እያንዳንዳቸውን ተመልክተናል። የሐዲስ ኪዳን ክህነትንም ወደፊት እንመለከታለን።

1. ጌታችን የክህነት አገልግሎት የፈጸመበት ቅድስተ ቅዱሳን «መስቀል» ናት፤ ከጌታችን በፊትም ከእርሱ በኋላም በመስቀል ላይ መሥዋዕትን ያቀረበ የለም።

2. የብሉይ ኪዳን ካህናት መሥዋዕተ እንስሳን የሐዲስ ኪዳን ካህናትም የጌታችንን ሥጋና ደም ያቅርቡ እንጂ ራሳቸውን መሥዋዕት አድርገው እንኳን ቢያቀርቡ ለንኳን የሌላውን የራሳቸውንም ኃጢአት ማስተሥረድ አይችሉም፤ ጌታችን ግን ራሱ ካህን፤ ራሱ መሥዋዕት፤ ራሱ መሥዋዕት ተቀባይ ሆኖ ኃጢአተ ዓለምን አድርጿል።

3. የሌሎቹ ክህነት በየራሳቸው አይደለም። ከእግዚአብሔር በጸጋ የተቀበሉት ነው የእርሱ ግን የባሕርይው ነው፤ ከማንም አልተቀበለውም፤ ማንም አይወስድበትም።

4. ሌሎች በየጊዜው በተሠራው ፍሥርሃት መሠረት አገልግሎት መፈጸም ይጠበቅባቸዋል፤ እርሱ ግን እንደ ጊዜ በፈጸመው አገልግሎት ወደፊት የሚመጡትን ብቻ ሳይሆን እርሱ ከመገለቡ

በፊት ለነበሩትና በሕይወተ ሥጋ ያልነበሩትን ሁሉ ከኃጢአታቸው እንጽቶ ወደ ርስታቸው ለመመለስ ተችሎታል።

እነዚህንና የመሰሉትን ለንመለከት የጌታችንን ክህነት ከፍጡር ክህነት ጋር ማመሳሰልና ማቀራረብ የማይገባ መሆኑን እንመለከታለን። ለምሳሌ በሐዲስ ኪዳን የሥልጣኑ ደረጃ ከዲቁና እስከ ጸሐብና ድረስ ነው። ይህን የሐዲስ ኪዳን ትልቁ የክህነት ማዕረግ /ጽሑፍን/ ከጌታችን ክህነት ጋር ይበልጣል ያንሳል በሚል የሚወዳደር አይደለም። የጌታችንን ሊቀ ካህናትነት የሚመስለው የለምና።

3.4.5 በውኑ ሌሎች ካህናት አያስፈልጉም?

«ጌታችን ሊቀ ካህናት በላሆነ ሌላ ካህን አያስፈልገንም» የሚለው እንዳንድ ሰዎች የሚያስሙት ንግግር በራሱ የእግዚአብሔርን ሥራ በቀጥታ የሚቃወም ነው። ለምን ቢሉ? ጌታችን ካህን ብቻ አይደለምና፤

ጌታችን የዓለም ብርሃን ነው። በሐዚህ ሌላ ብርሃን ሰጭ አያስፈልገንም?

ጌታችን ሕይወት ነው፤ በሐዚህ ለሕይወተ ሥጋ የሚጠትሙ ሁሉ ከእየር ጀምሮ አያስፈልጉም?

ጌታችን መድኃኒት ነው፤ በሐዚህ ምንም ዓይነት መድኃኒተ ሥጋ አያስፈልገንም?

ጌታችን እውነት ነው፤ በሐዚህ እውነት የሆነ ሌላ ነገር ለእኛ አያስፈልገንም?

ጌታችን መንገድ ነው፤ በሐዚህ መንገድ አያስፈልገንም?

ጌታችን የሕይወት ውኃ ነው፤ በሐዚህ ውኃ አያስፈልገንም?

ጌታችን ንጉሥ ነው፤ ንጉሥ አያስፈልገንም?

ጌታችን እውነተኛ እረኛ ነው፤ በሐዚህ እውነተኛ እረኛ

እያስፈለገውን?፡ የሚሉትን የሞገስ ይትባሃሉት ያመጣል።

ሌሎች ከዘላቂነት ዘላቂ የጌታችን ሊቀ ክብሩን በእነሆን ላይ ነው? ጌታችን «እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ።» /ዮሐ.8+12/ ብሎ ሲያበቃ «እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ።» ማቴ.5+22 እንዳለ። «ፍርድ የእኔ የወልድ ነው።» ዮሐ.5+23፡ ካለ በኋላ እናንተም በዓለም ላይ ትፈርዳላችሁ እንዳለ «እኔ እውነተኛ እረኛ ነኝ» /ዮሐ.10+11/ ካለ በኋላ «በጌቼን ጠብቅ፤ ጠቦቼን ጠብቅ፤ ግልገሎቼን አውግራ» /ዮሐ.21+15-19/ ቢል እረኝነትን ለሐዋርያት ሰጠ። እርሱ እምላክ ሆኖ ሳለ የጸጋ እምላክነትን ለትዳላን የሰጠ እንጂ /ዘጸ.7+1፤መዝ.81+1/ የእኔ ገንዘብ የሆነ ሁሉ ለፍጡር አይገባም ብሎ የከለከለ እምላክ ያለን አይደለንም።

ይህን የእግዚአብሔር ልጆች መባልን ለእኛ ሰጥቶናል፤ ይህንንም ከጣይ ተመልክተነዋል። ስለዚህ እግዚአብሔር ከህነትንም ለሐዋርያት ሰጥቷል። ከህነታቸው ከሊዋውያን ከህነት የተለየ ፍጹም ከህነት ነው። ይህንንም በሚከተለው ርእስ በሰፋት እንመልከተዋለን።

3.5 ከህነት ሐዋርያት /የሐዲስ ኪዳን ከህነት/

ሐዋርያት የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ናቸው። እርሱ ጠራቸው፤ እርሱ ሾማቸው። ከዚህም በኋላ ደግሞ እነርሱ እየሾሙ ወደ ትውልድ ተላለፈ፤ ይሁን እንጂ ከብሉይ ኪዳን ከህነት ጋር በብዙ መንገድ ይለያል፤ ስለዚህ በዝርዝር እንመልከተዋለን።

3.5.1 ከህነቱ ምን ዓይነት ነው

ሀ. በነገድ ተከፍሎ የለበሰው፡- የብሉይ ኪዳን ከህነት ለእንድ ነገድ ለሌዊ ብቻ የተሰጠ እንደ ነበር ተመልክተናል። በአዲስ ኪዳን ግን እምነው የተጠመቁ ሁሉ የእግዚአብሔር ልጅነት ሥልጣን ተሰጥቷቸዋል። ዮሐ.1+12። ለከህነት በሥጋ ልደት ከሚቆጠር ሊዋ

ዊነት ይወለዱ ዘንድ አይገደዱም፤ በመንፈስ ከእግዚአብሔር ተወልደዋልና። ዮሐ.3+1-10። ለዚህም ከህነት መሥራቾ የሆነው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እሥራ ሁለቱን ሐዋርያት የጠራውና የመረጠው ከእሥራ ሁለቱም ነገደ እሥራኤል መሆኑ ከህነት ከልደተ ሥጋ የግትሰጥ መሆኑን ለማስረዳት ነው። ነገዳቸውም እንደ ሚከተለው ነው።

1. ትዳስ ኢፕርስ ከነገደ ስምያን /በእናቱ ወገን/
2. ትዳስ እንድርያስ ከነገደ ሮቢል /በእባቱ ወገን/
3. ትዳስ ያዕቆብ ከነገደ ሌዊ /በእባቱ ወገን/
4. ትዳስ ዮሐንስ ከነገደ ይሁዳ /በእናቱ ወገን/
5. ትዳስ ፊልጶስ ከነገደ ዛብሎን
6. ትዳስ በርቶሎሜዎስ ከነገደ ንፍታሊያ
7. ትዳስ ማቴዎስ ከነገደ ይሳኩር
8. ትዳስ ተግስ ከነገደ አሲር
9. ትዳስ ያዕቆብ ወልደ እልፍዮስ ከነገደ ጋድ
10. ትዳስ ታዲዎስ ከነገደ ዮሴፍ
11. ትዳስ ስምያን ቀነናዊ ከነገደ ብንያም
12. የእስቆሮቱ ይሁዳ ከነገደ ዳን ናቸው።

ጌታችን ሀብቱንና ጸጋውን የሚሰጣቸው ሰዎች ከቤተ እሥራ ኤልም ብቻ ሳይሆን ከቤተ አሕዛብ ሊሆኑ እንደሚችሉ «በልባችሁም፡- አብርሃም አባት አለን እንደምትሉ አይምሰላችሁ፤ እሳቸኋ ለሁኑ ከነዚህ ድንጋጾች /ከእሕዛብ/ ለአብርሃም ልጆች ሊያስነሣለት እግዚአብሔር ይችላል።» /ማቴ.3+9/ ቢል መጥምቁ ዮሐንስ አስረ ግጦልናል። ስለዚህ በሐዲስ ኪዳን ከህነትን ለማግኘት ከእግዚአብሔር ምርጫ በተጨማሪ ንጽሕናን መጠበቅ፤ ቅምህርትና ፍላጎት እንጂ የአንድ ነገድ አባል መሆን እያስፈለገው።

ለ/ ፍጹምና ምሉዕ ነው

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሐዋርያት የሰጠው ክህነት እንደ ሊዋውያን ነቀፈታ /ጉድለት/ ለልነበረበትም። እነርሱን ከጥንተ አብላ ካላቀቃቸው /ከፍጥረቱ ሁሉ ጋር/ በኋላ ንጹሐን አድርጓቸዋል። የተሰጣቸውም ሥልጣን ፍጹምነት ናት። ክህነተ ሊዋውያን ግን ፍጹም አይደለም ያሰኘው ከዘር ኃጢአት ያልተላቀቁና በክህነቱም የሚሰጠው አገልግሎት ልምላሚ ገነትን ዕረፍት መንግሥተ ሰማያትን የሚያወርስ ስላልሆነ ነበር። የሐዋርያት ክህነት ግን በቦታ ሳይወሰን ኃጢአትን ማስተሥረድ የሚችል ነው።

«እውነት አላችኋለሁ። በምድር የምታሥሩት ሁሉ በሰማይ የታሠረ ይሆናል። በምድር የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል» ማቴ.18÷18 እንዲል። ስለዚህ የሐዋርያት ሥልጣን ክህነት ፍጹም ነው። እነርሱ የፈቱት የተፈታ፤ ያሠሩትም ደግሞ የታሠረ ነውና ክህነታቸው ፍጹም ሥርየተ ኃጢአትን የሚያስጥ ነው። ክህናቱም በኃጢአት /በጥንተ አብላ/ ያልታሠሩ ክህነቱም ሁሉንም ኃጢአት የሚያስተሠርድ ምሉዕ ፍጹም ነው። ክህናቱ ሰዎች እንደ መሆናቸው መጠን ኃጢአት የሚሠሩ ቢሆኑም ዕለት ዕለት የራሳቸውን እየተናዘዙ የሚነጹ ስለሆነና እነርሱ ፍጹማን ባይሆኑም ከኃጢአታቸው በንስሐ ደድኑበት ዘንድ የተሰጠው ሥልጣን ሳይድካምና ሕጸኑን ሊያመጣ ስለማይችል ክህነቱ ፍጹምና ምሉዕ ነው።

የክህነተ ሐዋርያት የሥልጣን ፍጹምነት ኃጢአተ ምእመናንን ለማስተሥረድ ብቻ ሳይሆን የእርሱን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም እየፈተቱ ለምእመናን ለማቆረብም ነው። ይኸውም ይታወቅ ዘንድ ሥጋውን ደሙን እንዲት መፈተት እንዳለባቸው በጸሎተ ንሙስ ካስተማራቸው በኋላ /ማቴ.26+20-29/፤ ለመግ ደላዊት ማርያም ሳይዳሰስ /ዮሐ.20+17/ ለሐዋርያት መዳሰሱ ሥጋውን

ደሙን ለመፈተት ሥልጣን ለእነርሱ መስጠቱን ያጠይቃል። ሉቃ 24+39/ዮሐ.20+20/1/፤ዮሐ.1+1-2። ዘወትርም በቤተ ክርስቲያናችን የሚፈተተው የእርሱ ቅዱስ ሥጋ ክቡር ደም ነው። ንብስቱ ተለውጦ ለማናዊ ሥጋው፤ ወይኑም ተለውጦ ለማናዊ ደሙን ይሆናልና። 1/፤ዮሐ.11+23-32።

ክህናት የግያምኑትን አስተምረውና ለሳምነው የማጥመቅ ወዲያውም ደግሞ ወልደ እግዚአብሔር የማድረግ ሥልጣን ተሰጥቷቸዋል። «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በእኩነት በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው። እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ።» ማቴ.28+19-20 እንዲል እያስተማሩ እያጠመቁ የቤተ ክርስቲያን አባል የማድረግ፤ በራሳቸው ፍልስፍና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን አቅለው በብልጣብልጥነት እንኖራለን የሚሉትንም መክረው ዘክረው አልመለስ ካሏቸው ከመንጋው የመለየት ሥልጣን ተሰጥቷቸዋል። ማቴ.18+15-17። ይህን የመሰሉትን ሁሉ የማድረግ ሥልጣን እንዳላቸው ቅዱሳት መጻሕፍት ያስረዳሉ። ሐዋ.5+1-10። ስለዚህ የክህናተ ሐዲስ ሥልጣን ፍጹምና ምሉዕ ነው።

ሐ/ ዘላለግጁ ነው።- የብሉይ ኪዳን ክህነትን ጊዜያዊ ነው ስንል በጊዜ መወሰኑን ብቻ ለማመልከት አይደለም። ይልቁንም የሚተካው ለማናዊ ክህነት ከዚያ በኋላ እንደሚመጣ ለማመልከት ነው። ጊዜያዊ ነው ስንል ፍጹም የሆነው የት አለ? ያለኛልና ነው። ያ የብሉይ ኪዳን ክህነት ለሐዲስ ኪዳን ክህነት ለምሳሌ ጥላጥመርገፍ ነበር። ይህ ግን የዚያ ፍጻሜና ለማናዊ ነው። ከዚህ በኋላ ያሚመጣ ደገኛ ክህነት የለምና ዘላለግጁ ነው እንላለን። ከዚህ ሌላ ክህነት እንደማይመጣ ሊያመለክትም «እነሆም እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ

ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ።» ማቴ.28+20 በማለት አስረግጦልናል።

የብሉይ ወራሽ ሐዲስየለሪትም ወራሽ ወንጌል እንደሆኑ ሁሉ የብሉይ ክህነትም የሐዲስ ኪዳን መጻረሻ በሰነበር ጊዜያዊ /መቆያ/ ሲባል የሐዲስ ክህነት ገን የዚያ ፍጻሜ ነውና ዘላለማዊ ክህነት ተብሏል። እንደን ነገር ዘላለማዊ የሚያሰኘው ትሉ ወራሽ የሌለው ሲሆን ነው። የጌታችንም ክህነት የባሕርይው ነውና ግንም ሊወርሰው አይችልም። እግዚአብሔር ሰጠ ሲባልም እንደ ባዕለጸጋ ካለው አንሥተ የሚሰጥና የራሱም የማይጉድልበት ከዚህ የተነሣ የሐዲስ ኪዳን ነው። ክህነት ወራሽ የላትምና ዘላለማዊ ክህነት ትባላለች።

መ/ ልዩ አገልግሎት ነው

አንዳንድ ሰዎች «ክህነት ሰው የሚመረጥለት ልዩ አገልግሎት አይደለም። ሁላችንም ክህናት ነን» ይላሉ። ለማስረጃም «በኢየሱስ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ መሥዋዕትን ታቀርቡ ዘንድ ትዳላን ክህናት እንድትሆኑ መንፈሳዊ ቤት ለመሆን ተሠሩ።» 1ኛኢፕ.2+5።

«ለወደደን ከኃጢአታችንም በደሙ ሳጠበን+መንግሥትም ለአምላኩና ለአባቱም ክህናት እንድንሆን ሳደረገ ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ከብርና ኃይል ይሁን እሚን።» ራእ.1+6 የሚሉትን ጥቅሶች በአስረጅነት ያቀርባሉ። ይህ ግን የእግዚአብሔርን ጸጋ መቃወም ነው። ለሰው ሁሉ ያለ አድሎ ከእግዚአብሔር የሚሰጡ ነገሮች አሉ እነዚህም፡-

1ኛ መግቢት ነው ፡- እግዚአብሔር በመግባቱ የፈጠረውን ፍጡር ሁሉ ይመግባል። እንስሳት፣ አራዊት፣ ሰማይ፣ ምድር፣ ሰው፣ መላእክት አይልም፤ ለሁሉም በጊዜው ምግባቸውን ይሰጣቸዋል። ከሰውም ለማኒከሃዲ፣ጻድቅና ኃጥእ የሚል ተከፍሎ አያደርግም።

2ኛ/ የማዳን ሥራው ፡ ይህም አምነው ለመጡ ሁሉ የሚሰጥ ነው። ትዱስ ጳውሎስ እንደ ተናገረ ለግሪክ፣ ለእስራኤል፣ ለሮም ለኢትዮጵያ የሚል የለበትም።

3ኛ/ ነጻ ፈቃድ፡ ሰው ከእግዚአብሔር የተሰጠው ትልቁ ሀብት አእምሮ /ሰውነት/ ደጉንና ክፉውን ለይቶ የማወቅ ሀብት ነው። በዚህ መሠረት ሰው አምኖ ዐውቆ ፈትዶ ነው እንጂ ተገድዶ አይጸድቅም። ይህን የመሰሉ ነገሮች ያለ አድሎ ተሰጥተውናል። ከዚህ በኋላ ግን በአንድ መንፈስ የተለያዩ ጸጋ ይሰጣል፤ ይኸውም ለ ማፍረስ ያይደለ ለማነጽ ነው። «የጸጋም ስጦታ ልዩ ልዩ ነው፤ መንፈስ ግን አንድ ነው። አገልግሎትም ልዩ ልዩ ነው፤ ጌታም አንድ ነው። አሠራርም ልዩ ልዩ ነው።» በዚሁ የሚያደርግ እግዚአብሔር ግን አንድ ነው። 1ኛሮ.12፡4 ይላልና።

በሰዚህ ከአገልግሎት ወገን የሆነውን ክህነትን ለእስራኤል እንደ ወረደው መና ለሁሉም ነው ማለት «አገልግሎትን መግባት ነው» ማለት ይሆናልና ፍጹም ስሕተት ነው። እነዚህን መሠረት አድርገው ሁላችንም ክህናት ነን ካሉ በራእ.5+10 ላይ «የክርስቶስ ክህናት ብቻ ሳይሆን መንግሥትም ነን» ይላልና መንግሥት አያስፈልገንም ሲባል ነው። ይህ ግን የሞኝ አባብ ይሆንባቸዋልና እውነቱን መመርመር ያስፈልጋል።

በአራት ለዚህ ለተለየ አገልግሎት እግዚአብሔር ለሊቀ ነገያት ሙሴ አርንንና ልጆቹን አቅርቧልና አለው። ሌላ እንኳ ቢቀርብ ይገደል ነበር ያለው። ይሁን እንጂ ሕዝቡን ደግሞ «አሁንም ቃሊን በእውነት ብትሰሙ ኪዳኔንም ብትጠብቁ+ ምድር ሁሉ የእኔ ናትና ከአሕዛብ ሁሉ የተመረጠ ርስት ትሆኑልኝላችሁ። እናንተም የክህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኝላችሁ። ለእስራኤል ልጆች የምትነግራቸው ቃል ይህ ነው።» ብሏቸዋል። ዘጸ. 19+5-6። ሕ

ዝቡን የካህናት መንግሥት ግለቱ ገን የሊዋውያንን ክህነት የሚያበቀር አይደለም። ጌታችንም በብሉይም በሐዲስም «የተቀደሰ ክህናት ትሆኑልኝላችሁ» ግለቱ በመንግሥቱ ከተገለጠ በኋላ ሁላችንም እንደ መላእክት እያመሰገንን የምንኖር መሆናችንና ለዚያም የተዘጋ ጀን እንድንሆን ለመንገር ነው። «በትንሣኤስ እንደ እግዚአብሔር መላእክት በሰማይ ይሆናሉ እንጂ አያገቡም አይጋቡምም።» ጥቴ.22+30 እንዲል።

አገልግሎቱ ልዩ መሆኑን ጌታችን በንግግርም በተግባርም ገልጦታል። በተግባር ጌታችን ወደ ተራራ ወጥቶ ሲጸልይ ከአደረ በኋላ በነጋው ጀምሮ ሐዋርያትን መምረጥና መጥራት ጀመረ። ይኸውም ይታወቅ ዘንድ የሚከተለው ከአምስት ገበያ ሕዝብ በላይ ሆኖ ሳለ አሥራ ሁለቱን እንደ ሕዝቡ እያሰናብታቸውም ነበር። ከዋለበት እየዋሉ ካደረበት እያደሩ ትምህርትና ተአምራት ሳይከፈልባቸው እንዲኖሩ አደረጋቸው እንጂ። እነርሱ ሊሄዱ በወደዱ ጊዜ እንኳን «ልትሄዱ ትወዳላችሁ?» በሚል ጥያቄያዊ ተግሣጽ እንዳይሄዱ አድርጓቸዋል። ዮሐ.6+69።

በንግግር ደግሞ «እኔ መረጥኋችሁ እንጂ እናንተ አልመረጣችሁም።...ልትሄዱናል ልታፈሩ ፍራላችሁም ሊኖር ሾምኳችሁ።» (ዮሐ.15+16) ብሏቸዋል። የመረጣቸው የሾማቸው መሆኑን መናገሩ አገልግሎቱ ልዩ መሆኑን ያስገነዝበናል። ወደ አገልግሎትም ሲያሠማራቸው ሥልጣን እንደ ሰጣቸው በግቴ. 12+1-15 ላይ ይገልጻል። ከትንሣኤው በኋላም «እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ከእናንተ ጋር ነኝ» (ግቴ.28+20) ግለቱ ሥልጣኑ በአንብሮተ እድ የሚተላለፍ የተለየ መሆኑን የሚያመለክት እንጂ የሐዋርያትን አለመዋት አያመለክትም።

ከግሪጉም በፊት በአንብሮተ እድ እስከ ፓትርያርክነት ያለውን ሥልጣን ሾማቸው በተነሣ በጎምላኛው በዐረገ በአሥረኛው ቀንም መንፈስ ተዳሰን ልኮ በአእምሮ እንዲታደሱ በዕውቀት እንዲ

ጉልምቡ፣ብዙ ቋንቋ እንዲናገሩ ምሥጢራትንም እንዲተረጉሙ አስቻላቸው ። ይህም አገልግሎቱ ልዩ በመሆኑ ነው። ሉቃ.24+51፣ሐዋ2+1-46።

ልዩ መሆኑ በሐዋርያትም አገልግሎት ጊዜ ተረጋግጧል። ለምሳሌ ያህል በይሁዳ ምትክ በጸሎትና በጾም በዕጣም ሌላ ሰው መመረጡ የዚህ አስረጂ ነው። ሐዋ.1+22-26። ሰባቱ ዲያቆናትም በምርጫ፣በጸሎትና በአንብሮተ እድ መሾማቸው ይህን የሚያመለክት ነው። ሐዋ.6+3-6። ከዚህም በኋላ በሰፊው በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽፎ ይገኛል።ሐዋ.14+23፣ቲቶ1+5፣1፤ሲሞ.4+14፣ሐዋ.20+28።

3.5.2 ሥርዓተ ክህነትና አገልግሎት

የአዲስ ኪዳን ክህናት ሥርዓተ ሢመታቸውና ለክህነቱ የሚያበቃቸው እንዲሁም አገልግሎታቸው በቤተ ክርስቲያናችን በበፋት የታወቀና የተረዳ የተጻፈበትም ነው። ሰባቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን የጻፉ ሁሉ የጻፉትና በሌሎችም መጻሕፍት በሰፊው የተገለጸ ስለሆነ እያንዳንዱን በዝርዝር ልንመለከተው እንችልም። ዐብዩ ነገር ሃይማኖታቸውን ጠንቅቀው ያወቁና የተረዱ ግስረዳትም የሚቻላቸው፣ አዲስ አማኝ ያልሆኑ፣ በንጽሕና በድንገልና የሚኖሩ ወይም ጋብቻቸውን ያልደገሙ፣ሙሉ አካላትና የጤንነት መንፈስ ያላቸው፣ ግብረ ገበዥ አብዝተው የወይን ጠጅ የማይጠጡ፣ ጭምቶች፣ ትዕግሥተኞች፣ ሁለት ቃል የማይናገሩ፣ በዚህ ሁሉ ተፈትነው ነውር ነቀፋ የሌለባቸው ዲቆና ይሾማሉ። 1ኛሲሞ.3+8-18፤ ፍት መን.አን.7።

ከዚህ በኋላ ብሉያትንና ሐዲላትን ቢያንስ አራቱን ወንጌላት ጠንቅቀው ሲያውቁና ዕድሜያቸው ከ30 በላይ ሲሆን ወደሚቀጥለው መዓርግ ይሸጋገራሉ። ሥርዓቱ ገን ሰፊና ጥልቅ ደረጃውም ብዙ ስለሆነ በዚህ እንፈጽማለን። አገልግሎታቸውም ከግስተማርና ከግሳሙቱ በኋላ ምሥጢራትን መፈጸም ስለሆነ ሰባቱን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ስንመለከት አገልግሎታቸውን የበለጠ እንረዳለን። ስለዚህ የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያናችንና የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍትን መመልከት ይቻላል።

ምዕራፍ አራት

ዕረፍት

በዚህ ምዕራፍ የምንመለከተው በቢይ ጉዳይ ዕረፍት የሚለውን ኃይል ቃል ነው። በቁጥር 14ና 15 ያለውንና በሌሊት ባህሪ የተጻፈውን በምዕራፍ ሦስት ላይ የተመለከተው ቢሆን ከዚህ በምዕራፍ 3+2-19 ያለውን ደግሞ በዚህ ጋር በአንድነት እንመለከተዋለን።

4.1. ትርጉም

ዕረፍት፡- በቁጥር ማረፊያ ሞት፣ ወደ ዕረፍት በታ መግባት ግለት ነው። ይህ ዘይቤያዊ /ሰዋሰዋዊ/ ትርጉሙ ነው። ምሥጢራዊ ይዘቱን ስንመለከተው ገን በሦስት ወገን ከፍለን ልናስተምጠው እንችላለን።

4.1.1. ዕንቦት፡-

ዕረፍት የሚለው ቃል ማረፊያ ነው ስንል ከማረፊያ በፊት ሥራ እንደ ነበር ያመለክታል። ሥራ ከሌለ ዕረፍትን ልናውቀው እንችላለን። ትዳሰ ጳውሎስ «ሕገ ባይኖር ኃጢአትም ባልነበረ» እንዲህ ሁሉ /ርግ.7+7/ ሥራም ባይኖር ዕረፍት አይታወቅም ነበር። ሥራንም የጀመረ እግዚአብሔር ነው፤ የጀመረውም ፍጥረትን በመፍጠር ነው፤ እርሱ እንደ ጀመረም ቢገልጽ ሊቀ ነብያት ሙሴ «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።» ዘፍ.1+1 ሲል የሥራ መጀመሪያ የሆኑትን ፍጥረታትና የሥራ ጀግራውን እግዚአብሔርን በመለጽ እርሱም ጽሑፉን ይጀምራል። እግዚአብሔር ሥራን ከሠራ በኋላ ፍጥረትን ከመፍጠር ዐረፈ። በሐዚህ የዕረፍት ጀግራዊም እግዚአብሔር ነው። የመጀመሪያዬቱም ዕለተ ዕረፍት ሰንበት ተባለች፤ እግዚአብሔርም ቀደሳት አከበራት። ይህች

ሲል የሥራ መጀመሪያ የሆኑትን ፍጥረታትና የሥራ ጀግራውን እግዚአብሔርን በመገለጽ እርሱም ጽሑፉን ይጀምራል። እግዚአብሔር ሥራን ከሠራ በኋላ ፍጥረትን ከመፍጠር ዐረፈ። በሐዚህ የዕረፍት ጀግራዊም እግዚአብሔር ነው። የመጀመሪያዬቱም ዕለተ ዕረፍት ሰንበት ተባለች፤ እግዚአብሔርም ቀደሳት አከበራት። ይህች ሰንበት አሁን «ቀዳሚት ሰንበት» እየተባለች ትጠራለች።

የመጀመሪያቱ ሰንበት፣ የመጀመሪያቱ ዕረፍት ግለት ነው።

«ሰማይና ምድር ሠራዊታቸውም ሁሉ ተፈጸሙ። እግዚአብሔርም የሠራውን ሥራ በሰባተኛው ቀን ፈጸመ፤ በሰባተኛውም ቀን ከሠራው ሥራ ሁሉ ዐረፈ። እግዚአብሔርም ሰባተኛውን ቀን ባረከው ቀደሰውም፤ እግዚአብሔር ሊያደርገው ከፈጠረው ሥራ ሁሉ በእርሱ ሀር ፏልና።» ዘፍ.2+1-3 ተብሎ ተጽፏልና። ይህችን ሰንበት ጥንተ ሕገ ፣ ጥንተ በዓላት፣ ጥንተ ዕረፍት ለንግድ እንችላለን።

ለምን ቢሉ ፡-

ሀ/ ጥንተ ሕገ፡- እግዚአብሔር ሕገን በእዋጅ በጽሑፍ ለሕዝቡ የሰጠው በሙሴ ዘመን ነው። ፍጹም ሕገ መስጠቱን ለማጠየቅ አሥር አድርጎ ሰጥቶታል፤ አሥር ፍጹም ቁጥር ነውና። በኋላም በዘመን ሥጋዊው ፍጹም ነገርን በአሥር ቁጥር እየመሰለ አስተምርቦታል። ለአብነትም ለመላው የሰው ዘር ምሳሌ ሆነው የቀረቡትን አሥሩን ደናገል መመልከት ይቻላል። ማቴ.25+1። እግዚአብሔር ለሊቀ ነቢያት ሙሴ ፍጹም ሕገን አሠርቱ ታላቀ

አራትን ሲሰጡ ሰንበት እንዲ ናት።

እርሷን ከሌሎች ለየት አድርጎ ተናገሮታል። «የሰንበትን ቀን ትቀድሰው ዘንድ አሰብ።» /ዘጸ.20:8/ ግለቱ ቀድሞ መሰጠቷን ያመለክታል። መግደል መጥፎ እንደ ሆነ ታየን ድርጊቱን ከመፈጸሙ በፊት በእግዚአብሔር ተነገሮታል። ዘፍ.4+6-8። በሕግ ለሙሴ ሲሰጥ ግን መግደል መጥፎ መሆኑን «አስብ» ወይም አትግደል የሚለውን «አስታውስ» በሚል ሳይሆን «አትግደል» በሚል ብቻ ነው። ዘጸ.20:13። ሌሎችም እንዲሁ ነው የተሰጡት። ሰንበት ግን በተለየ መንገድ ስለ ተሰጠች ጥንተ ሕግ እንላታለን። ሙሴም አሠርቱ ታላትን ከመቀበሉ በፊት ትእዛዝ እግዚአብሔርን ይቀበልና ይነገራቸው ሕጉንም ይጠብቁ ዘንድ ያስጠነቅቃቸው ነበር።

ይኸም ይታወቅ ዘንድ እግዚአብሔር ሙሴን የሚከተለውን ተናገሮታል። «እግዚአብሔርም ሙሴን፤ በሕጌ ይሄዱ ወይም አይሄዱ እንደ ሆነ እኔ እንድረትናቸው፤ እነሆ ከሰማይ እንጀራን እዘንብላችኋለሁ። ሕዝቡም ወጥተው ለዕለት ለዕለት የሚበቃቸውን ይልቀሙ። እንዲሁም ይሆናል፡- በስድስተኛው ቀን ያመጡትን ያዘጋጁ ዕለት ዕለትም ከሚለትሙት ይልቅ ሁለት እጥፍ ይሁን አለው።» ዘጸ.16+4-5። ይህ ንግግር በሙሴ አማካኝነት ትእዛዛትን ከሙስጠቱ በፊት ሰንበትን ያከብሩ ዘንድ በስድስተኛው ቀን ማድረግ ያለባቸውን ነገሮታል። ቆይቶም ሲያስፈጽማቸው እንመለከታለን።

«እርሱም እግዚአብሔር የተናገረው ይህ ነው። ነገ ዕረፍት፤ ለእግዚአብሔርም የተቀደሰ ሰንበት ነው፤ የምትጋገሩትን ጋገሩ፤ የምትቀትሉትንም ቀትሉ፤ የተረፈውንም ሁሉ እንዲጠበቅ አኑሩ አላቸው። ሙሴም እንዳዘዘ ለነገ አኖሩት፤ አልሸተተም፤ ትልም አልሆነበትም። ሙሴም የእግዚአብሔር ሰንበት ዛሬ ነውና ብሉት። ዛሬ በሚያ አታገኙትም በድስት ቀን ልቀሙት ሰባተኛው ቀን ግን ሰንበት ነው፤ በእርሱ አይገኝም አለ። በሰባተኛውም ቀን እንዲህ

ሆነ፡ ከሕዝቡ እንዳንድ ሰዎች ሊልትሙ ወጡ ምንም አላገኙም።

እግዚአብሔርም ሙሴን፡ ትእዛዛቱንና ሕገቱን ለመጠበቅ እስከ መቼ እንቢ ትላላችሁ? እግዚአብሔር ሰንበትን እንደ ሰጣችሁ እዩ። ስለዚህ በስድስተኛው ቀን የሁለት ቀን እንጀራ ሰጣችሁ። ሰው ሁሉ በሥፍራው ይቀመጥ በሰባተኛው ቀን ምንም ከሥፍራው አይሄድ አለው። ሕዝቡም በሰባተኛው ቀን ዕረፈ።» ዘጸ.16:23-29። ይህ የተደረገው አሠርቱ ትእዛዛትን ከመቀበሉ በፊት ስለሆነ የሰንበትን ጥንተ ሕግነት ያረጋግጣልናል።

ጥንተ በዓላት፡- በዓል በዓመት፤ በወር፤ በሳምንት የሚዘበር የደስታ የዕረፍት ቀን፤ ያለፈ ነገር የሚታስብበት የሚዘበርበት ዕለት ነው። አከባሪውም የበዓሉን ምስጢር እያሰበ የተለየ ልብስ በመልበስ እግዚአብሔርን የሚያመለግንበት የሚዘምርበት ተግባሩ ሥጋውን ትቶ ተግባሩ ነፍሱን የሚፈጽምበት ዕለት ነው። ከዚህ አንጻር ሰንበትን ስንመለከት እግዚአብሔር ፍጥረትን ፈጥሮ ማረፉ የሚታወቅ ሰባት+ እሥራኤልም ተግባሩ ሥጋቸውን ትተው የሚውሉበት ዕለት ስለሆነች የመጀመሪያዬቱ በዓል ናት ግለት እንችላለን።

ተግባሩ ሥጋ የተከለከለበት መሆኑም ይታወቅ ዘንድ ሰው ብቻ ሳይሆን ለሰው የሚያገለግሉ ሁሉ «በዓል በማክበር ጻድቃን ባለ ማክበርም ኃጥእን የማይባሉ» እንሰላትም መረትም እንዲያርፉ ታዘዘዋል። «ሰባተኛው ቀን ግን ለእግዚአብሔር እምላክህ ሰንበት ነው አንተም እንደምታርፍ ሎሊህና ገረድህ ያርፉ ዘንድ አንተ ወንድ ልጅህም ሴት ልጅህም ሎሊህም ገረድህም በሬህም እህያህም ከብትህም ሁሉ በደጃችሁም ውስጥ ያለ እንግዳ በእርሱ ምንም ሥራ አትሥሩ።» /ዘጸ.5+14/ «ስድስት ዓመት ምድርህን ዝራ፤ ፍሬዋንም አግባ በሰባተኛው ዓመት ግን ተዋት አባርፋትም።» /ዘጸ.23+10/ ተብሎ መጻፉ በዓል ተግባሩ ሥጋን ሙተው እንደ ሆነ ያስገነ

ዝበናል።

ከዚህ በኋላ እስራኤል ከእግዚአብሔር እየታዘዙ ሌሎች በዓላትን አከብረዋል። የቲግ በዓል /ዘሌ.23+5-8/፣ የመከር በዓል /ዘጸ.23+16፣ ዘጸ.34+22፣ ዘጥ.28+26/፣ የዳስ በዓል /ዘሌ.23+39-43/፣ ፋሪም በዓል /በእስቴር ጊዜ ከሞት መዳናቸውን በማሰብ የሚያከብሩት/... የማስተሥረያ ቀን /ዘሌ.23+26-32/ የመለከት መንፈያ ቀን /ዘሌ.23+23-24/ ዋና ዋናዎቹ ናቸው። ስለ ዚህ ለእነዚህ ሁሉ በዓላት ጥንታቸው ሰንበት ናት።

ሰንበተ ክርስቲያን፡- ከላይ የተመለከትናት ሰንበት «ቀዳሚት ሰንበት»። «ሰንበተ አይሁድ» በመባል ትጠራለች። ቀዳሚት መባሏ የመጀመሪያ ሰንበት መሆኗን ለማመልከት ሲሆን ሰንበተ አይሁድ መባሏ ደግሞ አይሁድ ከተፈቀደው በላይ እርሷን በማከበራቸውና በእርሷም ተወስነው በመቅረታቸው ነው። እግዚአብሔር በሥነ ፍጥረት «እግዚአብሔርም ይሁን አለ፤ ሆኖም፥ መልካም እንደሆነም አየ» ተብሎ ተጽፎ በእምላካዊ ባሕርይው የሠራውን እንዳላየን በኋላ ደግሞ አካላዊ ቃል ሰው ሆነና ሰውን የማዳን ሥራውን በዚህ ምድር ሠራ። ያዕቆብን እስራኤል ብሎ እርሱ እምላክ እስራኤል እንደ ተባለ ሲመጣ ደግሞ እርሱ ክርስቶስ ተባለና እኛን ክርስቲያን አሰኘን። ቀድሞ ፍጥረትን መፍጠር በመፈጸሙ ቀዳሚት ሰንበትን እንደ ሰጠን በኋላም የማዳን ሥራውን በመፈጸሙ ሌላ ሰንበትን ሰጠን፤ ሰንበተ ክርስቲያን።

ሰንበተ ክርስቲያን ማን ናት? ሰንበተ ክርስቲያን የምትባለው ዕለት ዕለተ እሑድ ናት። ይህችም ቀን ጌታችን ሰው ይሆን ዘንድ በማገፀን ማርያም ያደረባት ዕለት፤ የማዳን ሥራውን ፈጽሞ ሞትንና መቃብርን ድል ነሥቶ የተነሣበት ዕለት ናት። መጀመሪያ ዓለሙን መፍጠር የጀመረበት ወደፊትም ዓለሙን በማ

ሳለፍ ንብረተ ዓለም /የዓለም ኑርን/ የሚፈጽምበት ዕለት ናት። ከዚህ የተነሣ ቅዱስ ዮሐንስ ለይቶ «የጌታ ቀን» ይላታል። ራእ.1:8።

ሌሎቹ የእግዚአብሔር ሰላላሆኑ ሳይሆን ደገኛና የተለየ ሥራ የሠራበት ቀን ለማለት ነው። ቅዱስ ዳዊትም አስቀድሞ «ባቲ ዕለት እንተ ንብረ እግዚአብሔር፤ ንትፈሣሕ ወንትሐሠይ ባቲ፤ እግዚአብሔር - የሠራት ቀን ይህች ናት፤ ሐሊትን እናድርግ በእርሰሞም ደስ ይበለን።» /መዝ.117+24/ በማለት እግዚአብሔር ታላላቅ ተግባራትን በመፈጸም ልዩ እንዳደረጋት ተናግሯል። ስለዚህ የጌታችን ጽንሰ-ቴን፥ ሥጋዊውን በኋላም ትንሣኤውን ለሐዋርያትም መንፈስ ቅዱስ ያደለበትን በማሰብ የምትከበር ታላቅ የቤተ ክርስቲያን በዓል ናት።

ትልቁና ዐብዩ ነገር የማዳን ሥራውን የፈጸመበት ሰላላሆኑ ሰንበተ ክርስቲያን ተብላለች። እግዚአብሔር የመረጣት የቀደሳት ቀን ናትና። ስለዚህ ሰንበተ አይሁድ ለበዓላተ አይሁድ ጥንት እንደ ሆነቻቸው ሁሉ ሰንበተ ክርስቲያንም ለአዲስ ኪዳን በዓላት ጥንታቸው ናት። ከዚህ በኋላ በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መሠረት ዘጠኙን ዓባይትና ዘጠኙን ንቡላን /የጌታ በዓላትን/፤ ሠላላ ሦስቱን የእመቤታችንን በዓላት፤ የቅዱሳን መላእክትን በዓላት፤ የጸድቃንና የሰማዕታት፤ የነብያትና የሐዋርያትን የልደት፤ የገድላት፤ የተለምራትና የዕረፍት በዓላትን የምናከብር ሆነናል፤ ሰንበት አይሁድም ትሁን ሰንበተ ክርስቲያን በየጊዜያቸው ጥንተ በዓላት ናቸው።

ሐ/ ጥንተ ዕረፍት፡-

ሰንበት ጥንተ ዕረፍት ናት፤ በመጀመሪያ እግዚአብሔር ዐርፎባታልና። የዕረፍት ጥንት ናት ማለታችንም ተከታይ እንዳላት ለማመልከት ነው። ሰንበት ለሚመጡት የዕረፍት ትርጓሜያት

አብነት ጥላ እንጂ ፍጻሜም አይደለችም። በሌላ በኩል ደግሞ ጥንት የሌለው ፍጻሜ አለመኖሩን መገንዘብ ያስፈልጋል። ሰንበትን የዕረፍት መጀመሪያችን ናት ብለን ከተገባረ ሥጋ ተቆጥበን ተገባረ ነፍስን ብቻ ካልሠራንባት ወደሚተላለው ዕረፍት ልንሸጋገር አንችልም። አምላካችን እግዚአብሔር እስራኤልን «ሰንበታችን አትናቀ» እያለ የሚገሥጽባት መካነ ዕረፍትን ያወርሳቸው ዘንድ አለውና በዚያ ይበቁ ዘንድ ቀድሞ ሰንበትን ማክበር ይጠበቅባቸው ስለነበረ ነው።

«እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ አይገቡም ብዬ በቀጣዩ ማልቤ እንዳለ አኛስ ያመንን ወደ ዕረፍቱ እንገባለን።» /ዕብ.4+3/ የሚለውን ጠቅሶ ቅዱስ ዳውሎስ የሚያስረዳው ዕረፍት የተባለ ቦታ እንዳለ ቢያመለክት ነው። ምክንያቱም ከዚሁ በመቀጠል «ስለ ሰጣተኛው ቀን በአንድ ሥፍራ፡- እግዚአብሔርም በሰጣተኛው ቀን ከሥራው ሁሉ ሀረፈ ብሉኤልና፤ በዚህ ሥፍራም ደግሞ፡- ወደ ዕረፍቱ አይገቡም። እንግዲህ እንዳንዶች በዚያ እንዲገቡ ስለ ቀሩ ቀድሞም የምሥራች የተሰበከላቸው ባለመታዘዝ ጠንቅ ስላልገቡ፡- ዛሬ ድምፁን ብትሰሙት ልባችሁን እልክኛ አታድርጉ በፊት እንደ ተባለ ይህን ከሚያህል ዘመን በኋላ በዳዊት ቢናገር፤ ዛሬ ብሉ አንድ ቀን እንደገና ይቀጥራል።» በማለት ወደፊት የሚመጣ ነገር እንዳለ በአንዳረ ሰንበት ያመለክታል። ስለዚህ ወደፊት የሚጠበቅ ሌላ ዕረፍት እንዳለ ያመለክታልና ሰንበት ጥንተ ዕረፍት /የዕረፍት መጀመሪያችን/ እንጂ ፍጻሜ ዕረፍት /የዕረፍት መፈጸሚያችን/ አይደለችም።

4.1.2. ከነፃነት፡-

ከላይ ሰንበት ጥንቅ ዕረፍት ናት፤ ምላሌ በመሆን የምታገለግላቸው ዕረፍት እየተባሉ በቀኒቱ አንጻር የተጠፋ መካኖት

«ቦታዎች/ አሉ። ከእነርሱ ውስጥ አንዱ ከነፃነት ናት። ከነፃነት ለአብርሃም የተሰፋ ምድር ሁሉ የተሰጠች ናት። ዘፍ.12+1-8፤ 15+7 በኋላ ገን ልጆቹ በረሀብ ምክንያት ተሰደው ወደ ገብፅ ወርደዋል። ዘፍ.42+1፤ 46+34 በግብፅም ብዙ ዓመት ኑረዋል። በዚያም የሴፍን የግያውት ሌላ ገጉሥ ተነሣ። ዘጸ.1+8 እርሱም እስራኤልን ያስጨንቃቸው ጀመር።

«እርሱም ሕዝቡን፡- እነሆ የእስራኤል ልጆች ሕዝብ ከእኛ ይልቅ በዝተዋል በርትተውግል፤ እንዳይበዙ ሰልፍም በተሣበን ጊዜ ጠላቶቻችንን አገዘው እንዳይወጉን ከምድሪቱም እንዳይወጡ፤ ኑ እንጠበብባቸው አለ። በብርቱ ሥራም ያስጨንቃቸው ዘንድ ግብር አስገባሪዎችን ሾመባቸው ለፈርዖንም ፈተምንና ራምሴን ጽኑ ከተሞች አድርገው ሠሩ። ነገር ገን እንዳስጨንቃቸው መጠን እንዲሁ በዙ እጅግም ጽኑ። ከእስራኤልም ልጆች የተነሣ ተጸደፈዋቸው ነበር። ግብፃውያንም የእስራኤልን ልጆች በመከራ ገዟቸው። በጽኑ ሥራ በጭቃ በጡብም በእርሻም ሥራ ሁሉ፤ በመከራም በሚያውሯቸው ሥራ ሁሉ ሕይወታቸውን ያስመርሯቸው ነበር።» ዘጸ.1+8-14 «ፈርዖንም የሚወለደውን ወንድ ልጅ ሁሉ ወደ ወንዝ ጣሉት ሴትን ልጅ ሁሉ ገን በሕይወት አድኗት ብሎ ሕዝቡን ሁሉ አዘዘ።» ዘጸ.1+22 እንዲል እጅግ አስቃቂ የሆነ ኑርን መኖር ተገደዱ።

«የእስራኤልም ልጆች ከጠርነት የተነሣ አለቀሱ፤ ሙሹም፤ ስለ ባርነታቸውም ጨካኝታቸው ወደ እግዚአብሔር ወጣ። እግዚአብሔርም የልቅሶአቸውን ድምፅ ሰማ፤ እግዚአብሔርም ከአብርሃምና ከይስሐቅ ከያዕቆብም ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳን አሰጠ። እግዚአብሔርም የእስራኤልን ልጆች አየ። እግዚአብሔርም በእነርሱ ያለውን ነገር ፀወቀ።» ዘጸ.2+23-25 እንዲል አሰጣቸው። ሙሴንም ጠራውና ከግብፃውያን እጅግ ሕዝቡን ሲያድን እንዳለበ ከነፃነትም

ሊያወርሳቸው እንደሆነ ነገረው። ዘጸ.3፡7 በአርማና በሙሉ አድርጎም አሥር ታላላቅ ተለምራትን አሥራ ስንደኛ ሞተ በኩርን አሳይቶ አበላቀቃቸው። በኋላም ፈርዖንና ወራዊቱን በባሕር እርትራ አስጥሞ እነርሱን የሚታደጋቸው ጠላቶቻቸውን የሚበተልላቸው መሆኑን አሳያቸው። ዘጸ.5፡13 15፡1።

ከዚህም በኋላ እስራኤልን መና እየወ ረደላቸው ንቡሕ ውኃ ከሀለት እያፈለቀላቸው ወደ ርስታቸውና ስረ ፍት ወደሚያገኙባት ከነዓን ሊያስገባቸው መራቸው፤ እነርሱ ግን አላምን አሉ። የእግዚአብሔርንም ሥራ ተጠራጠሩ። ትእዛዙን አልፈ ጽም ሕጉንም አልጠብቅ አሉት። በዚህ ምክንያት በምድረ በዳ ወድ ቀው ቀሩ። ርስታቸው ከነዓንንም ልጆቻቸው እንጂ ከኢያሱና ከካሌብ በተር ወላጆች ሳይወርሷት ቀሩ። 1ኛቆሮ.10፡5 ልጆቻቸው ግን በኢያሱ መሪነት ወርሰዋታል። ኢያ.14፡13 21፡45።

በየእስራኤል ሽግግሮቻቸው ከነዓንን ሳይወርሱ በለምን ቀሩ?

«ወንድሞች ሆይ ይህን ታውቁ ዘንድ እወድዳለሁ። አባቶቻችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ። ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ፤ ሁሉም ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ድንጋይ ጠጥተዋልና፤ ያም ድንጋይ ከርስተስ ነበረ። እግዚአብሔር ግን ከእነርሱ በሚበዙት ደስ አላለውም፤ በምድረ በዳ ወድተዋልና።» 1ኛቆሮ.10፡1-5 እንዲል ከነዓንን መውረስ ሳይቻላቸው ቀርተዋል። ለምን?

1ኛ/ በጭቅጥ፡- «እነዚህም ከቶ ነገር እንደተመኙ እኛ ደግሞ እንዳንመኝ ምሳሌ ሆነልን።» 1ኛቆሮ.10፡6 የገብፅን ሽንኩር ትና ዱባ እንደገና ተመኙት፤ ሥጋውንም ተመኙ፤ የተመኙትን

ሰጣቸው ስለ ጋጢአታቸው ግን ተስፋቸው ብዙ ሰው በዚያ ከመቀበሩም የተነሣ በታውን የምኞት መቃብር ተብሎ ተጠራ። ዘጥ.11፡4-35።

2ኛ/ ጣዖት አዎልቲ፡- «ሕዝቡም ሊበሉ ሊጠጡም ተቀመጡ ሊዘፍኑም ተነሡ» ተብሎ እንደተጻፈ ከእነርሱ አንዳንዶች አንዳደ ረጉት ጣዖትን የምታመልኩ አትሁኑ።» 1ኛቆሮ.10፡7 ጣዖትን በማምለካቸው ብዙ ሕዝብ ተቀመፈ። ዘጸ.32፡1-35።

3ኛ/ በዘመቷ፡- «ከእነርሱም አንዳንዶች እንደ ሴባኑ በአንድ ቀንም ሁለት እልፍ ከሦስት ሺህ እንደወደቁ አንሴሰን።» 1ኛቆሮ.10፡8 ዘጥ.25፡1-9።

4ኛ/ እግዚአብሔርን በመፈታተናቸው፡- «ከእነርሱም አንዳንዶቹ ጌታን እንደተፈታተኑት በእባቦቹም እንደጠፉ ጌታን እንፈታተን።» 1ኛቆሮ.10፡9። ዘጥ. 2፡4-9 «እግዚአብሔርም በሕዝቡ ላይ እጣጥን ሰደደ ሕዝቡንም ነደተ፤ ከእስራኤልም ብዙ ሰዎች ሞቱ።»

5ኛ/ በግንጉራጌቸው፡- ከእነርሱም አንዳንዶቹ እንዳንጉራጌቱ በሚያጠፋውም እንደጠፉ አታንጉራጌቱ።» 1ኛቆሮ.10፡10 ዘጥ.14፡36።

በማንገራገራቸው በ40 ቀን ሊያወርሳቸው የነበረውን በአንድ ቀን ምትክ አንድ ዓመት ተፈረደባቸው። ልጆቻቸው 40 ዓመት በምድረ በዳ ተቅበዝብዘው እነርሱም በዚያው ረገፈው ቀሩ። ከ20 ዓመት በላይ ከሆኑት ኢያሱና ካሌብን ብቻ ምድረ ርስትን አውርሷቸዋል። «እግዚአብሔርም ሙሴንና አሮንን እንዲህ ብሎ ተናገራቸው። የሚያጉረመርምብንን ይህን ክፉ ሕዝብ እስከ መቼ እታገዝዋለሁ? በእኔ ላይ የሚያጉረመርሙትን የእስራኤልን ልጆች ማጉረፍረም ሰግሁ። እንዲህ በላቸው፡- እኔ ሕያው ነኝና በጆርዬ እንደ ተናገራችሁት እንዲሁ በእውነት አደርግባችኋለሁ። ይላል

እግዚአብሔር፤ በድኖቻችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃሉ፤ የተቆጠሩ ችሁ ሁሉ እንደ ቁጥራችሁ ከሃያ ዓመት ጀምሮ ከዚያም በላይ የሆነ ሁሉ፤ እናንተ ያገራመረማችሁብኝ፤ ከዩናይትድ ስቴትስ ልጅ ከካሊፎርኒያ ከነዌ ልጅ ከኢያሱ በቀር በእርስዎ አስተምግችሁ ዘንድ እጅን ዘርግቼ ወደ ማልዞላችሁ ምድር በእውነት እናንተ አትገቡም። ምርኮኛ ይሆናሉ ያልችጋቸውን ልጆቻችሁን እነርሱን አገባቸዋለሁ፤ እናንተም የናቃ ችግሩን ምድር ያውቃሉ። እናንተ ግን በድኖቻችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃሉ። ልጆቻችሁም በምድረ በዳ አርባ ዓመት ይትበዘ በዛሉ፤ በድኖቻችሁም በምድረ በዳ እስኪጠፉ ድረስ ገልጽዎቻችሁን ይሸከማሉ። ምድሪቱን በሰለላችሁባት ቀን ቁጥር፣ አርባ ቀን፤ ስለ አንድ ቀንም አንድ ዓመት፣ ኃጢአታችሁን አርባ ዓመት ትሸከ ማላችሁ፤ ቁጣዬንም ታውቃላችሁ።» ዘገ.14+26-34 ተብሎ ተጽፏል።

ይህ የሚያመለክተው ባለሙያዎቻቸው ጠንቅ እግዚአብሔር ዕረፍት አገኝተው እንዲኖሩባት ከፈተደላቸው ከምድረ ርስት ሳይደርሱ በመንገድ መቅረታቸውን ነው። ትዱስ ጳውሎስ በዕብራውያን መልእክቱ 3+7-19 ላይ የሚተርከው ታሪክ ይህን የሚያመለክት ነው። ይልቁንም ቁ.16-19 «ሰምተው ያስመረፉት እነማን ነበሩ? በሙሴ ተመርተው ከግብፅ የወጡ ሁሉ አይደሉም? አርባ ዓመትም የተቆጣጠሩ እነማን ነበሩ? ራሳቸው በምድረ በዳ የወደቀ ኃጢአትን ያደረጉት እነርሱ አይደሉም? ካልታዘዙትም በቀር ወደ ዕረፍቱ እንዳይገቡ የማለባቸው እነማን ነበሩ? ባለማመናቸውም ጠንቅ ሊገቡ እንዳልተቻላቸው እናያለን።» እያለ ከነፃንን ዕረፍቱ ይላታል።

ስለምን ከነፃንን ዕረፍት አላት? ስንል፤ እስራኤል በግህጽ በፈርዖንና በሠራዊቱ የተፈጸመባቸው ግፍና አስቃቂ መከራ ለረጅም ዘመን ያለ ዕረፍትና ያለ ሰንበት ነበረ። ከመከራውም ጽናት የተነሣ

ጽኑ ነበረን አገህነው ነበርና፤ ከዚህ አገዛዝ ይልቁንም ከፈርዖንና ከሠራዊቱ ከግብፅ ጋር ከተባዙ መላቀቅ ዕረፍት ነበር። እነርሱ ግን ከመከራው ቢላቀቁም ዕረፍት አግኝተው የድካማቸው ዋጋ ለእነርሱ በሚመዘንበት ባከነንን ገብተው መኖር አልተቻላቸውምና ወደ ዕረፍቱ እይባቸው በማለት ዕረፍቱ የሚገኝባትን ቦታ በማመልከት ተናገረ።

ለ/ ለምን ከግብፅ አወጣቸው?

አንዳንድ ጊዜ ሰዎች የእግዚአብሔርን ፍጹም ዕውቀት ከሚደረገው ነገር ጋር በማንጸጸር ጥያቄ ያነሳሉ። እግዚአብሔር ምድረ ርስትን ካላወረሳቸው ስለምን አወጣቸው? የተቀጡት በበደላቸውስ ከሆነ መጀመሪያውኑ ስለምን አወጣቸው? የሚሉ ጥያቄዎችን ልናነሣ እንችላለን። እግዚአብሔር በባሕርያዊ ዕውቀቱ የነገር ሁሉ ፍጹሚውን ከመታሰቡና ከመጀመሩ በፊት ያውቀዋል። «ያልተሠራ አካሌን ዓይኖችህ እየኝ፣ የተፈጠሩ ቀኖቼ ሁሉ አንድ ስንኳ ሳይኖር በመጽሐፍህ ተጻፉ።» መዝ.138+16 እንዲል።

ይህ ፍጹም ዕውቀቱ ግን ፍርዱን አያዛባባትም። ወደፊት ይበድላሉና አሁን የሚለምኑትን እውነተኛ ልመና አልለማም አይልም። ወደፊትም ይመለሳሉና ስለ አሁኑ ኃጢአት ትጣት ወይም ተግሣጽ አያስፈልጋቸውም አይልም፤ ከሠራ በኋላ ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው የሚከፍል እውነተኛ አምላክ ነውና። «ወደፊድዮ ለኩሉ በከመ ምግባሩ» እንዳለ ራእይ 22+12። እግዚአብሔር ፍርዱ ምሕረቱን እንደማይከለክለው ዕውቀቱም ፍርዱን ያ፤ ጊዜው እንዲፈርድ ወይም ባልተሠራ ሥራ ላይ እንዲፈርድ አያደርገውም። እግዚአብሔር በባሕርይው ፍጹም ነውና። «እኔ ፍጹም እንደ ሆኑ እናንተም ፍጹማን ይኑ።» ማቴ.5+48 እንዲል።

ስለዚህ እግዚአብሔር አዳም የሚላባት መሆኑን እያወቀ ላጥናሌልም እንደሚበድል፤ እንደማይጸጸት እያወቀ መፍጠሩ

የፍርድን ርቱዕነት ያጠይቃል። ምክንያቱም ፍርድ በሠሩት ላይ ተመሥርተው የሚፈርዱት መሆኑን ስንኳን እግዚአብሔር ሰውም ያውቀዋልና።

እስራኤልንም ያዳናቸው የወደፊቱን በማየት ሳይሆን በጊዜው የነበሩበትን ሁኔታዎች ተመልክቶ ነው። እነዚህም የሚከተሉት ሦስት ዋና ዋና ነገሮች ናቸው።

1ኛ/ እግዚአብሔርን ስላልረሱት፡- እስራኤል ለብዙ ዘመን በግብፅ ቢኖሩም በሕግ በአምልኮ እግዚአብሔርን ያስታውሱት ነበር። ስንኳን እነርሱ አንዳንድ ግብፃውያንም የእስራኤልን አምላክ እግዚአብሔርን ዐውቀውት እስከ መፍራት ድርሰው እንደ ነበር ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል። «እንዲሁም ሆነ፡ አዋላጆች እግዚአብሔርን ስለ ፈሩ ቤቶችን አደረገላቸው።» /ዘጸ.1+21/ እንዲላ እነዚህ አዋላጆች የእስራኤልን ወንዶች ልጆች ወንድ ወንዱን እንዲገድሉ የተሾሙ ግብፃውያን ነበሩና። ይህም እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ዘንድ ባይረሳ፡ በሕግ በአምልኮ ቢታሰብ እንጂ ይህ ባይሆን ኖሮ እነዚህ አዋላጆች እግዚአብሔርን ሊፈሩት ቀርቶ ሊያውቁት አይችሉም ነበር።

2ኛ/ እግዚአብሔርን ስለለመኑት፡- እግዚአብሔርን በሕግ በአምልኮ ሳይረሱ ልመናን የሚያቀርቡት ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ጸሎታቸው ይደርሳል። «እግዚአብሔርን ፈለግሁት መለሰልንም፡ ከመከራዬም ሁሉ አዳነኝ።» /መዝ.33+4/ እንዲላ እስራኤልም በግብፃውያን ከተፈጸመባቸው ገፍ የተነሣ እምርረው አለቀሱ፤ በአባቶቻቸው አምላክም ተመክተው እንዲቻለውም እምነው ለመኑት። «የእስራኤልም ልጆች ከባርነት የተነሣ አለቀሱ፤ ራሾም፤ ስለ ባርነታቸውም ጨኽታቸው ወደ እግዚአብሔር ወጣ።» ዘጸ.2+23-24 ተብሎ እንደ ተጻፈ ባርነትም የእስራኤል ገንዘባቸው አይደለምና

ይልቁንም ንላሙን የፈጠረ የኅላሙ ጌታ ከእነርሱ ይወለድ ዘንድ ተስፋን ሰንተው ነበር፤ እንጂ። ዘፍ.49-10።

3ኛ/ እግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ስለማይረሳ፡-

እግዚአብሔር አስቀድሞ ለአብርሃም ከነፃንን ሰጥቶታል። ለዘሩም ሊያወርሰለት ቃል ኪዳን ገብቶለታል። «አብራምም ሚስቱን ሦራንና የወንድሙን ልጅ ሎጥን፤ ያገኙትን ከብት ሁሉና በካራን ያገኛቸውን ሰዎች ይዞ ወደ ከነፃን ምድር ለመሄድ ወጣ፤ ወደ ከነፃንም ምድር ገቡ። እግዚአብሔርም ለአብራም ተገልጦለትና፡- ይህችን ምድር ለዘርህ እሰጣለሁ አለው።» /ዘፍ.12+4-7/ እንዲል።

እግዚአብሔር ትዕቢተኛውን ፈርዶንና ሠራዊቱን መሳቱ፤ እስራኤልም መራከቻቸውና መለመናቸው ዐበይት ነገሮች ቢሆኑም «ምድራቱን ለዘርህ እሰጣለሁ» ቢል የገባለትን ቃል ኪዳን ግን ትልቅ ዋጋ ሰጥቶታል። ይልቁንም ለራሱ ለአብርሃም አስቀድሞ እንደሚሰደዱ፤ አገዛዝም እንደሚያጸኑባቸው እርሱ ግን ወዳጁን አብርሃምን ቢል እንደሚያወጣቸው ገልጦለት ነበረ። «ወሐይም በገባች ጊዜ በአብራም ከባድ እንቅልፍ መጣበት፤ እነሆም፡ ድንጋጤና ታላቅ ጫለማ ወደቀበት፤ አብራምንም አለው፡- ዘርህ ለእርሱ ባልሆነች ምድር ስደተኞች እንዲሆኑ በእርግጥ ሰወቅ፤ ባሪያዎች አድርገውም አራት መቶ ሃመት ያስጩንቋቸዋል፤ ደግሞም በባርነት በሚገዟቸው ሕዝብ ላይ እኔ እፈርዳለሁ፤ ከዚያም በኋላ በብዙ ከብት ይወጣሉ። እንተ ግን ወደ አባቶችህ በሰላም ትሄዳለህ በመልካም ሽምግልና ትቀበራለህ። በአራተኛው ትውልድ ግን ወደዚህ ይመለሳሉ። የአሞራውያን ኃጢአት ገና አልተፈጸመምና።» ዘፍ.15+12-15 ተብሎ እንደ ተጻፈ።

ስለዚህ እግዚአብሔር እስራኤልን ሲያወጣ ይህን ቃል ኪዳን

በማሰብ እንደ ነበር ተጽፏል። «እግዚአብሔርም የልቅሷቸውን ድምፅ ሰማ፤ እግዚአብሔርም ከአብርሃምና ከይስሐቅ ከያዕቆብም ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳን አሰበ። እግዚአብሔርም የእስራኤልን ልጆች አየ፤ እግዚአብሔርም በእነርሱ ያለውን ነገር ዐወቀ።» /ዘጸ.2+24-25/ እንዲል እግዚአብሔር ሁልጊዜ የሰው ልጆችን የሚረዳው ስለ እነርሱ ብቻ አይደለም ስለ አባቶቻቸውም ቃል ኪዳን ጭምር እንጂ፤ ኖገን ስለ ጽድቅ ብቻ አይደለም፤ ለአዳም ስለ ገባው ቃል ኪዳንም ጭምር አዳነው እንጂ። ስለዚህ ሁልጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ቃል ኪዳን ይታሰባል፤ ዋጋውም ታላቅ ነው።

4.1.3. መንግሥተ ሰማያት፡-

ዕረፍት ዕለተ ሰንበት ብቻ አይደለችም። መካን /በታ/ ጭምር እንደ ሆነች ይልቁንም ለመካናቱ ጥንታቸው እንደ ሆነች ተመልክተዋል። እግዚአብሔር በአንጻረ ሰንበት ከነፃንን እንዳስታወቃቸው በአንጻረ ከነፃን ደግሞ መንግሥተ ሰማያት መካን ዕረፍታችን እንደ ሆነች ሲያስረዳን ዕረፍት እያለ በመጥራት አስታውቋል። «ሥራው ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ምንም እንኳን ቢፈጸም፡- እንዲሁ፡- ወደ ዕረፍቱ አይገቡም ብዬ በቀጣዩ ማልዞ እንዳለ፡ እኛስ ያመንን ወዲ ዕረፍቱ እንገባለን። ስለ ሰባተኛው ቀን በአንድ ሥፍራ እግዚአብሔርም በሰባተኛው ቀን ከሥራው ሁሉ ዐረፈ ብሏልና፤ በዚህ ሥፍራም ደግሞ፡- ወደ ዕረፍቱ አይገቡም። እንግዲህ አንዳንዶች በዚያ እንዲገቡ ስለ ቀሩ፤ ቀድሞም የምሥራች የተሰበ ከላቸው ባለመታዘዝ ጠንቅ ሰላልገቡ፡- ዛሬ ድምፁን ብትሰሙት ልባ ችሁን እልከኛ አታድርጉ፤ በፊት እንደ ተባለ፡ ይህን ከሚያህል ዘመን በኋላ በዳዊት ሲኖገር፡- ዛሬ ብሎ አንድ ቀን እንደገና ይቀጥራል። እያሉ አላርፏቸው ቢሆንስ፤ ኖሮ ከዚያ በኋላ ስለሌላ ቀን ባልተኖገረ ነበር።» /ዕብ.4+3-8/ በማለት ቅዱስ ጳውሎስ በኢየሱስ ከተገኘው ዕረ

ፍት የበለጠ ዕረፍት እንዳለ የሚመክረው ስለ መንግሥተ ሰማያት ነው።

ምክንያቱም ቅዱስ ዳዊት የተኖገረው ኢየሱስ ከነፃንን ካወረሳቸው በኋላ ነው። ይህ ደግሞ ከከነፃን የምትበልጥ ሌላ መካን ዕረፍት እንዳለች የሚያመለክት ነው። ይህችውም መንግሥተ ሰማያት ናት። ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ መልዕክቱም እያስረዳው ያለ፡- የመንግሥተ ሰማያትን ነገር ስለሆነ «እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ ለመግባት ተስፋ ገና ቀርቶልን ከሆነ፤ ምናልባት ከእናንተ ግንም የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ እንፍራ።» ዕብ.4+1 ሲል ጀመረው። ይህንንም ቅዱስ ዮሐንስ «ከሰማይም ከእንግዲህ ወዲህ በጌታ የሚሞቱ ሙታን ብፁዓን ናቸው። መንፈስ አዎን ከድካማቸው ያርቱ ዘንድ ሥራቸውም ይከተላቸዋል ይላል ብለህ ጻፍ የሚል ድምፅ ሰማሁ።» /ራእ.14+13/ ሲል መንግሥተ ሰማያት መካን ዕረፍት መሆኗን አረጋግጧል።

ቅዱስ ጳውሎስም በዚህ 4+9-10 ላይ «እንግዲያስ የሰንበት ዕረፍት ለእግዚአብሔር ሕዝብ ቀርቶላቸዋል። ወደ ዕረፍቱ የገባ፤ እግዚአብሔር ከሥራው እንዳረፈ እርሱ ደግሞ ከሥራው ዐርፏልና።» በማለት ሕዝቡ እግዚአብሔር ለምንባል ለእኛ ለእስራኤል ዘነፍስ ባለግለፍ ጸንታ የምትኖር ዕረፍቱ መንግሥተ ሰማያት እንዳለችልን ታወቀ ተረዳ። ለምን ቢሉ እግዚአብሔር ዐረፈ ሲባል ሥራውን /መፍጠሩን/ ፈጽሞ ባለግለፍ ጸንቶ በሚኖር መንግሥቱ አለ ግለት እንደሆነ ሁሉ የእርሱ ሕዝብም ዕረፍታቸው ባለግለፍ ጸንታ የምትኖር መንግሥተ ሰማያት ናትና። ጌታችንም በወንጌል «ዋጋችሁ በሰማያት ታላቅ ነውና ደስ ይበላችሁ።» /ማቴ.5+11/ በማለት የጌታ ግሥተ ሰማያትን ታላቅነት ነገርናል።

መንግሥተ ሰማያት ለሕዝቡ እግዚአብሔር የተዘጋጀች የዕረፍት

በታላቅ ዋጋ ብትሆንም ግን ልብራውያን እርሷንም ሆነ ፈጣሪ ዋነኛ ወረዋን፤ አባዳሪዋን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ቸል ብለው ነበር። ቅዱስ ጳውሎስም የዕረፍትን አስፈላጊነት በአንጻሩ ሰንበት፤ ከነፃንን ዕረፍት አድርጎ የሰጠ ወልደ እግዚአብሔርን ከነፃንን ካወረሱት ከሙሴና ከኢየሱስ ጋር እያነጻጸረና እያመሳሰለ የሙሴን ትምህርት ቸል ያሉ እስራኤል ዘሥጋን ዕረፍቱን ከነፃንን ካወረሱት የወልደ እግዚአብሔርን ትምህርት ቸል የምንል እኛ በእርሱ የማናምንም ከመንግሥተ ሰማያት ዕረፍቱ ለመግባት ተስፋ ተርቶልን ከሆነ፤ ምናልባት ከእናንተ ግንም የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ እንፍራ። «ወእንገድግ ትእዛዝ ከመንግሥተ ዕረፍቱ ወደ ዕረፍቱ እንገባ ዘንድ ትዕዛዙን እናፍርሰ።» 4+1 ይለዋል። ለመሆኑ በአንጻሩ ከነፃን መንግሥተ ሰማያት መነገሯና ሙሴ ከክርስቶስ ጋር በምሳሌነት እንዲነጻጸር ያደረገው ምንድን ነው?

4.2. የከነፃን መንገድ መሪ ሙሴ ለመንግሥተ ሰማያት መሪ ምሳሌ ነው፡-

ቅዱስ ጳውሎስ ስለ ሙሴና ጌታችን እያነጻጸረ በ3+2 መጀመሩ ለከንቱ አይደለም። ከላይ በታሪኩ እንደተመለከትነው ሙሴ እስራኤል ዘሥጋን ብዙ ዓመታት የመከራ ጽዋን ከጠጡባት ከግብፅ አገዛዝ ካጸነባቸው ከፈርዖን አላቅዳቸዋል። ይህ ለእስራኤል ዕረፍት ነበረ፤ ነገር ግን በመንገድ ቀሩ እንጂ ከነፃንን አልወረሱም። ክርስቶስም አዳምንና ልጆቹን ነፍሳቸው የመከራ ጽዋን ከጠጣችበት ከሲኦል ስመ ግብርናታቸውን ጽፎ አንዱን በሲኦል አንዱን በየርዳኖስ ጥሎ ሥጋቸውን በመቃብር ነፍሳቸውን በሲኦል ተቆራኝቶ አገዛዝ እጽንቶባቸው ከሚኖር ከዲያብሎስ አላቅዳቸዋል። በሐዚህ በጊዜው ግብፅ የሲኦል ፈርዖን የዲያብሎስን እስራኤል ዘሥጋ የሕዝብ እግዚአብሔር ምሳሌዎች እንደ ነበሩ ሁሉ ከግብፅ

የሙሴ ሙሴም ከሲኦል ያወጣን የክርስቶስ ምሳሌ ነበር።

እስራኤልን ሙሴ ከግብጽ ቢያወጣቸውም በመንገድ ላይ ሳሉ ባልግመናቸውና ባለመታዘዛቸው ምድረ ርስት ከነፃንን ላይወርዷት በአፍዕ በምትሆን በምድረ በዳ ቀሩ። አይሁድም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጥንተ አብሶን በደሙ አርቆላቸው ጭ በጥምቀት ልጅነት በሥጋወደሙም ሕይወት እንደሚገኝ ባለግመናቸው ለመንግሥተ ሰማያት እፍዕ በምትሆን በገሃነም ልመጣላቸው ምሳሌ ስለሆነ፤ ይህን በማስታወስ እያነጻጸረ ይጽፋል። ዘንቱ ኩሉ ዘረከሰሙ ለእልክቱ ምሳሌ ተጽሕፈ ለእእምሮ ጭተግግጥ ዚላን እለ በደጋሪ መዋዕል። እነዚያ ያገኛቸው መከራ ኹሉ ጭላ ዘመን ለምንነሣ ለእኛ ምሳሌ፤ ምክር፤ ዕዝናት ሊሆንን ተጻፈ።» 1ኛቆሮ.10+11 የተባለው ለዚህ ነው።

ይሁን እንጂ ባለቤት ከጤቱ፤ ጌታም ከአገልጋዩ እንዲበልጥ ክርስቶስ ከሙሴ ይበልጣል አለ። ዕብ.3+3። የጌታችንን ከሙሴ መብልጥ በንጽጽር እንመለከተዋለን።

የሙሴ ልደቱ በእናቱ ቤት ነበር። ሦስት ወርም በእናቱ ቤት ተከሸጓል፤ ከዚያም በኋላ ገና ወደ ባሕር እንደ ተጣለ የፈርዖን ልጅ አስወጥታ በእናቱ ሞግዚትነት አድጓል። ዘጸ.2+1-10። ጌታችን ግን በከብቶች በረት ተወለደ፤ ከዚያም ወደ ግብጽና ኢትዮጵያ ተሰደደ ማቴ.2+13፤ ዕጌ.3+7። ሙሴ እድገቱ በቤተ መንግሥት በንጉሡ በፈርዖን ዘንድ ነበረ። ዘጸ.2+10። ጌታችን ግን በድኸች መንደር በናዝሬት ከተማ አደገ። ለእናቱ እየተላላከ፤ እንደ አላዋቂም ከመምህራን አይሁድ እየተማረ አደገ። ማቴ.2+23፤ ሉቃ.2+39-52።

ሙሴ እስራኤልን ከግብፅ ባርነት ያወጣቸው ዘንድ በእግዚአብሔር ተመረጠ፤ ተጠጦተ ተሾመ፤ ዘጸ.3+1-2፤ ሐዋ.7+35።

ጌታችን ገን ሥልጣኑ የባሕርይ ገንዘቡ ነው። የሙሴም ሿሚ እግዚአብሔር ጌታ ነው። «አብ ሙታንን እንደሚያነሣ ሕይወትም እንደሚሰጣቸው እንዲሁ ወልድ ደግሞ ለሚወዳቸው ሕይወትን ይሰጣቸዋል።» ዮሐ.5+22፤ «አባት ልጄን ይወዳል ሁሉንም በእጁ ሰጥቶታል።» ዮሐ.3+34።

ሙሴ የጌታችንን ግንኙነት አስቀድሞ ሊገልጽ የተላከ የእርሱ መልእክተኛ ነው፤ «ሙሴ በሕግ ነብያትም ስለ እርሱ የጻፉትን የዮሴፍን ልጅ የናዝሬቱን ኢየሱስን አግኝተነዋል አለው።» ዮሐ.1+46 እንዲል። ራሱ ጌታችንም «እኔ በአብ ዘንድ የምከላችሁ አይምሰሳችሁ፤ የሚከላችሁ አለ፤ እርሱም ተስፋ የምታደርጉት ሙሴ ነው። ሙሴን በታምኑት እኔን ያመናችሁ ነበር፤ እርሱ ስለ እኔ ጽፏልና።» ዮሐ.5+45 ብሏል። በሐዚህ ሙሴ የእግዚአብሔር መልእክተኛ እንደ መሆኑ መጠን መና ሲያወርድላቸው ውኃ ከዓለት ቢያፈልቅላቸውም ከእግዚአብሔር የተዘጋጀላቸውን አላልፎ በመሰጠት እንጂ ከእርሱ የተገኘ ገንዘቡን አልሰጣቸውም።

ባለቤቱ መጋቢያቸው ገን እግዚአብሔር ነው። «እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ እውነተኛ እንጀራ ከሰማይ የሚሰጣችሁ አባቱ ነው እንጂ ከሰማይ እንጀራ የሰጣችሁ ሙሴ አይደለም።» /ዮሐ.6+32/ ቢል በአባቱ ሕልውሆኖ በእንዲት ሥልጣን መስጠቱን ተናግሯል። ይልቁንም በሙሴ የተሰጣቸው እንጀራ ርሃብ ሥጋን እንጂ ርሃብ ነፍስን አላሰወገደምና፤ ዛሬ በልተውት ነገም ይራሱ ነበርና እውነተኛ እንጀራ አድርጎ የማያሰርብ ምግብ ሥጋውን ደሙን የሰጠን መሆኑን ተናገረን። «እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው።» ዮሐ.6+51፤ «ከሰማይ የወረደ እንጀራ ይህ ነው፤ አባቶቻችሁ መና በልተው እንደ ሞቱ አይደለም፤ ይህን እንጀራ የሚበላ ለዘላለም ይኖራል።» ዮሐ.6+58 እንዲል።

ስለ ጠጡት ውኃም ሲናገር ቅዱስ ጳውሎስ «ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ዐለት ጠጥተዋልና፤ ያም ዐለት ክርስቶስ ነበረ።» /1ኛቆሮ.10+4/ በማለት ሙሴን አሳላፊ አድርጎ በረድኤት በጸጋ የሚመግባቸው ዐለት የተባለ ጌታችን እንደ ሆነ አስረግጧል። ስለዚህም ነው ጌታችን በወንጌል «የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፤ ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም በእኔ የሚያምንም ሁሉንም ከቶ አይጠማም።» ዮሐ.6+35 ቢል ከሙሴ ይልቅ መጋቢ ሥጋ ወንፍስ መሆኑን አስተማረን።

ሙሴ ፍጡር ነው፤ ሰው ነውና የእግዚአብሔር ቤቱ ነው። 1ኛቆሮ.3+16። ጌታችን ገን ሙሴን ያዘጋጀ የቤቱ ባለቤት ነው። ዘፍ.2+8፤ ዕብ.3+3። ሙሴ በመልእክት እጅ ተሾመ ሐዋ.7+35። እሥራኤልን ከግብፅ አወጣቸው እንጂ እርሱ ከነፃንን እላያትም ሌሎችንም አላወረሳቸውም። ጌታችን ገን የሰማያት ፈጣሪ /ዘፍ.1+1/ በሕልውናውም አድርገዋቸው የተደረገላቸውን አምነው ለተከተሉት ምእመናን ገነት መንግሥተ ሰማያትን በማውረስ የታመነ ነው። «ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ» ሉቃ.23+43 እንዲል። ሙሴ እስራኤልን ከግብፅ መርቶ በማውጣቱ፤ ከፈርዖንና ከሠራዊቱ በማላቀቁ ጌታችን ነፍሳትን ከዲያብሎስና ከሠራዊቱ ለማላቀቁ ከሲኦልም ለማውጣቱ ምላሴ ይሁን እንጂ ሙሴ ቤት፤ ጌታችን ገን የሙሴ /የቤቱ/ ለዘጋጅ ባለቤት ነውና፤ ሙሴ ተላኪ፤ አሳላፊ፤ መጋቢ፤ ጌታችን ገን ሙሴን የላከ በእርሱም አሳላፊነት ሕዝቡን የመግባ ባዕለጸጋ ነውና እጅጉን ከሙሴ ይበልጣል።

ቅዱስ ጳውሎስ «የሃይማኖታችን ሐዋርያና ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስን ተመልከቱ፤» /ዕብ.3+1/ ያለው እስራኤል መሪያቸውን ሙሴን፤ መልእክተኛውን ሙሴን፤ ሰምተውና ተከትለው ከወጡ

፤ የሙሴ ላኪና አዘጋጅ አካላዊ ቃል ሰው ሆኖ ሐዋርያችን
 /መሪያችን ፈታውራሪያችን/ ሆኖ ሲመጣ አብዝተን ልንሰማውና
 ልንከተለው ይገባል፤ የሙሴ ጌታ ነውና ሲል አስተማረ። ሙብለጠ
 ንም በአጭሩ «ሙሴ ደግሞ በቤቱ ሁሉ የታመነ እንደ ሆነ፤ እርሱ
 ለሸመው የታመነ ነበረ። ቤትን የሚያዘጋጀው ከቤቱ ሌላት
 የሚበልጥ ከብር እንዳለው መጠን እንዲሁ እርሱ ከሙሴ ይልቅ
 የሚበልጥ ከብር የተገባው ሆኖ ተቆጥሯልና። እያንዳንዱ ቤት
 በአንድ ሰው ተዘጋጅ ቷልና፤ ሁሉን ያዘጋጀ ግን እግዚአብሔር ነው።
 ሙሴስ በኋላ ስለሚነገረው ነገር ምስክር ሊሆን በቤቱ ሁሉ እንደ
 ሉሌ የታመነ ነበረ፤ ክርስቶስ ግን እንደ ልጅ በቤቱ ላይ የታመነ
 ነው፤ እኛም የምንደፍርበትን የምንመካበትንም ተስፋ እስከ
 መጨረሻው አጽንተን ብንጠብቅ ቤቱ ነን» ዕብ.3+2-6 ሲል
 አስቀምጦታል።

ይልቁንም ደግሞ ሙሴ እስራኤልን ከግብፅ በማውጣቱ
 ከፈርዖንም በማላቀቁ ለእነርሱ ያስገኘው ዕረፍት የሥጋ ዕረፍት ብቻ
 ነው። ጌታችን ያስገኘው ዕረፍት ግን ከሲኦል ባርነት ለተላቀቁት
 የነፍስ ዕረፍት በዚህ ምድር ላይ ለምንኖር ለእኛ ለክርስቲያኖች
 ደግሞ የገሊናና የመንፈስ ነጻነትን ያስገኘ ውሳጣዊ ዕረፍት ነው።
 ይህንንም ዕረፍት የማግኘታችን ዜና ብሥራት የጌታችን ትንሣኤ
 ነው። ዕለተ ትንሣኤው የሆነችውን እሑድን ሰንበተ ክርስቲያን
 በማለት በገሊናና በመንፈስ ነገረ እግዚአብሔርን ለማዘከር ብቻ
 እንጠቀምባታለን። «የጌታ ቀን» /ዮሐ.1+8/ ተብላለችና። «ነገር ግን
 በእውነት የሚሰግዱ ለአብ በመንፈስና በእውነት የሚሰግዱበት ጊዜ
 ይመጣል አሁንም ሆኗል፤ አብ ሊሰግዱለት እንደ እነዚህ ያሉትን
 ይሻልና፤ እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚሰግዱለትም በመንፈስና
 በእውነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል።» /ዮሐ.4+23-24/ እንዲል።

በእውነትና በመንፈስ ሊሰግዱለት ያስፈልጋል ሲል በክርስቶስ

ከሰይጣን ቁራኝነት በመላቀቅ የተገኘው እውነተኛ ዕረፍት የልዝፈ
 የገሊና ዕረፍት ለዚህ መንፈሳዊነት እንዳበቃን ለመናገር ነው። ስለዚህ
 ህም ክርስቶስ በእጅጉ ከሙሴ ይበልጣል፤ የተነጻጸሩትም የሙሴን
 ታላቅነት ለሚቀበሉና ጌታችንን «እምላክ ነው» ብለው ሳልተቀበሉት
 ለዕብራውያን ለማስረዳት ለማሳመን እንጂ ቀድሞውኑ ለማያምኑትማ
 ሙሴ ከክርስቶስ ጋር ይነጻጸር ዘንድ የሚገባ አይደለም። ፍጡሩን
 ከፈጣሪው ጋር ቀርቶ ሽክላን ከሠራው ጋር የሚያነጻጽር የለምና።

4.3. ወደ ዕረፍቱ እንድንገባ ምን እናድርግ

ትዳስ ጳውሎስ ታሪኩን ተረከ። ነገሮችን በማነጻጸር የጻፈው
 የተጻፈለን ሰዎች ማድረግ የሚገባንን እንድናድርግ ነው። በመሆኑም
 እኛ የክርስቶስን ታላቅነትና የባሕርይ አምላክነት ከወወትን ከተረዳን
 በሙሴ ተመርተው ከወጡ በኋላ ለሙሴ ባለመታዘዝ ምድረ በዳ
 ከቀሩ ከእስራኤል ዘሥጋ መብለጥ አለብን። «ጽድቃችሁ ከጻርችና
 ከፈረሳውያን ጽድቅ ካልበለጠ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ
 እትገቡም።» ማቴ.5+20 ተብላልና። ወደ መንግሥቱ እንገባ ዘንድ
 ምን ማድረግ ይጠበቅብናል?

ሀ/ ግመንና መታመን፡- ግመን፡ ይሆናል ይደረጋል ለእግዚ
 አብሔር የሚሳነው ነገር የለም ብሎ መቀበል ሲሆን መታመን
 ደግሞ ይሆናል፤ ይደረጋል ያሉትን ለማግኘት የሚፈጽሙት
 የእምነት መግለጫ ደገኛ ምግባር ነው። «በጠበል ከደዌ ሥጋ
 መፈወስ ይቻላል» ማለት ግመን ነው፤ መጠመቅ ግን መታመን
 ነው። ለመፈወስ የፈጸሙት ተግባራዊ ምላሽ ነውና።

ሰንኳን እስራኤል ዘነፍስ እስራኤል ዘሥጋም ዕረፍት
 የተባለች ከነፃንን ሳይወርሱ የቀሩት ባለማመን ነው። ትዳስ ጳውሎስ
 እግዚአብሔር በእስራኤል ዘሥጋ ወደ ዕረፍቱ አይገቡም ብሎ የማ
 ለባቸው ባለማመናቸው ምክንያት እንደሆነ ገልጦልናል። «ሰምተው

ያስመረሩት እነማን ነበሩ? ባሙሴ ተመርተው ከግብጽ የወጡ ሁሉ አይደሉምን? አርባ ሃመትም የተቆጣባቸው እነማን ነበሩ? ፊላቸው በምድረ በጻ የወደቀ፤ ኃጢአትን ያደረጉት እነርሱ አይደሉምን? ካልታዘዙትም በቀር ወደ ዕረፍቱ እንዳይገቡ የማለባቸው እነማን ነበሩ? ባለማመናቸውም ጠንቅ ሊገቡ እንዳልተቻላቸው እናያለን።» ዕብ. 3+16-19። ላለመታዘዛቸው ሁሉ ምንጭ አለማመናቸው አለመታመናቸውም እንደሆነ በግልጽ አስቀምጦልናል።

ማመን የነገር ሁሉ መሠረት ነው። ሌላው ቀርቶ የዚህ ዓለም ሰው በታመመ ጊዜ ሐኪም ያዘዘለትን መድኃኒት የሚወስደው ሐኪሙን ካመነ ብቻ ነው። ሐኪሙን ከበሽታዬ የሚፈውስ መድኃኒት አዝዞልኛል በማለት ካልተቀበለው መድኃኒቱን ሊወስደው አይችልም። ማመኑ ሲቀድም መታመኑም ይከተላል። ያለ እምነት መታመን የለም፤ መታመን የሌለው እምነትም ካለማመን አይሻልም።

እስራኤል የሙሴን ቃል ባለማመናቸው አልታዘዙትም /አልታመኑም/። ስለዚህም ወደ ከነዓን አልገቡም፤ እነርሱ እንዲህ ከተቀጡ እኛ የሥግው ቃልን ትምህርት ሰምተን ካልታዘዘን እንደ ምን አይፈረድብን? ዘጎ. 13+25፤ 14+30። እነርሱ የሙሴን ቃል ባለማመናቸው ጠንቅ ከከነዓን ከተከለከሉ እኛም የጌታን ቃል ሰምተን ቸል ካልነው ከመንግሥተ ሰማያት እንደ ምን እንከለከል? ለማለት ነው ቅዱስ ጳውሎስ ዕብራውያን በጌታችን ያምኑ ዘንድ የእነዚያን የአለማመን ውጤት እየገለጸ የሚያስረዳቸው።

ለ/ መታዘዝ፡- ሕግ፣ ሐገገ፣ ገሠጸ፣ አታድርግ አለ፣ አታድርግ ያለበት፤ አንድ ድርጊት እንዳይደረግ የሚከለክል ሥርዓት ማለት ነው። ሕግ የሚባለው አታድርግ የሚሉት የሥርዓት አንቀጾች ናቸው። ለምሳሌ ያህልም አትሰረቅ፤ አትገደል፤ አታመንዝር፤ በሐሰት አትመሰክር... የመሳሰሉት። እነዚህን በመጠበቅ ወይም አታድርግ

የተባለውን ባለማድረግ ብቻ ሰው ወደ ጽድቅ ወይም ወደ ሙከራ ፊት ሊገባ አይችልም።

አታድርግ የተባለውን እንደ ጠበቀ ሁሉ እድርግ የተባለውንም መፈጸም ሲችል ነው እንጂ። ሰው እንኳን የታዘዘውን ባይፈጽም ገሊናው እንዲያደርገው የነገረውን በጎ ነገርም ካልፈጸመው ኃጢአት ይሆንበታል። «እንግዲህ በጎ ለማድረግ ሀውቆ ለማይሠራው ኃጢአት ነው።» ያዕ. 4+17 እንዲል። ስለዚህ እምነትን እግዚአብሔር እኛን ትእዛዙን እንድንፈጽምለት ይፈልጋል። ትእዛዙም ከባድ እንዳልሆነ ነገርናል። «እናንተ ደካሞች ሽኩሞች የከበደ ሁሉ፣ ወደ እኔ ኑ፤ እኔም አባርፋችኋለሁ። ቀንበሪን በላያችሁ ተሸከሙ ከእኔም ተማሩ፤ እኔ የዋህ በልቤም ትሑት ነኝና፤ ለነፍሳችሁም ዕረፍት ታገኛላችሁ፤ ቀንበሪ ልዝብ ሽኩሚም ቀሊል ነውና።» ማቴ. 11+28-30 እንዲል።

ቅዱስ ጳውሎስም ይህን ቀላል የሆነውን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ባለመፈጸማቸው ወደ ዕረፍቱ እንዳልገቡ በማስታወስ ዕብራውያንን ይመክራል። «ለእነዚያ ደግሞ እንደ ተነገረ ለእኛ የምሥራች ተሰብኮልናልና፤ ጻሩ ግን የሰሙት ቃል ከሰሚዎቹ ጋር በእምነት ሰላተዋልደ አልጠቀማቸውም።» /ዕብ. 4+3/። እግዚአብሔር ወደ ዕረፍቱ አይገቡም ያለባቸው አለመታዘዛቸው ነው። እግዚአብሔር ለሙሴ በሰጠው ትእዛዝ መሠረት ከ12ቱ ነገድ አንድ አንድ ሰው ተመርጠው ምድረ ርስትን በ40 ቀን ሰላለው መጥተዋል። ከዚህ በኋላ ሕዝብ እስራኤልን እንዲሄዱ አዘዛቸው። ከመልእክተኞቹ ለሥሩ ግን ፈርዖንና ሠራዊቱን ያሰጠመላቸውን እግዚአብሔርን ረስተው እምቢ አሉ። አጉረመረሙ፣ በሙሴና በአሮን በኢያሱና በካሌብም ላይ በጠላትነት ተነሡባቸው። ስለዚህ እነርሱ ባለመታዘዝ ጠንቅ ባይገቡ በበረሃ እንደ ቀሩ እኛም ባለመታዘዝ ከመንግሥተ ሰማያት

በአፍላ እንደነበር እንዲሁ አላቸው። ... ምናልባት ከእናንተ ግንኙ
የማይበቃ መሰሉ እንዳይታዩ እንዲሁ።» ዕብ.4፡1።

ሐ/ አለመፍራት፡- ፍርሃት ያለግመን፤ የፍቅር ግጣትም
ምልክት ነው። በሐዚህ ፍርሃትን ማራት የክርስቲያኖች ተግባር
መሆን አለበት። ቅዱሳን መላእክትም የሰው ልጆችን ሲያበሥሩ
አስቀድመው የሚናገሩት ፍርሃትን ስለ ማራት ነበረ። ሉቃ.1፡13፤
30። እርግጥ የቅዱሳን ድንጋጤና ፍርሃት የትገትና ነው። በማይ
ገባው የሚፈራ ክርስቲያን ጽድቅን ሊፈጸም አይችልም። ኃጢአት
ሞትን እንደሚያስከትል ሁሉ ሞተ ሥጋን መፍራትም ኃጢአትን
እንድንሠራ ያደርገናል። ለዚህም ነው ጌታችን በወንጌል «ሥጋንም
የሚገድሉትን ነፍሱን ገን መገደል የማይቻላቸውን አትፍሩ፤ ይልቅ
ነፍሱንም ሥጋንም በገሃነም ሊያጠፋ የሚቻለውን ፍሩ።» /ማቴ
10፡28/ ሲል መፈራት የሚገባው እግዚአብሔር እንጂ ሞተ ሥጋ
እንዳልሆነ ያስተማረው።

እስራኤል ዘሥጋ ርስታቸውን ሳይወርሱ ከተረዳቸው ዐበይት
ምክንያቶች አንዱ ፍርሃት ነበር። «ካሊብም ሕዝቡን በሙሴ ፊት
ዝም አሰኘና፡- ማሸነፍ እንችላለንና እንወጣ፥ እንወረለው አለ። ከእ
ርሱ ጋር የወጡ ሰዎች ገን በኃይል ከእኛ ይበረታሉና በዚህ ሕዝብ
ላይ መውጣት እንችልም አሉ።» ዘጥ.13፡31። ይህን ሲናገሩ
ቸው ሕዝቡም ፈሩ፥ በሙሴና በአርን ላይ አመፁ፥ በእግዚአብሔርም
ፊት አጉረመረሙ። እግዚአብሔርም ተቆጣ። «እኔ ሕያው ነኝና
በጀርዶ እንደ ተናገራችሁት እንዲሁ በእውነት አደርግባችኋለሁ
ይላል እግዚአብሔር፤ በድኖቻችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃሉ
የተቆጠራችሁ ሁሉ፥ እንደ ቁጥራችሁ ከሃያ ዓመት ጀምሮ ከዚያም
በላይ የሆነ ሁሉ፥ እናንተ ያጉረመረማችሁብኝ፥ ከዮፎኒ ልጅ
ከካሊብና ከነዌ ልጅ ከሊያሱ በቀር በእርስዎ አስቀምጣችሁ ዘንድ

እጄን ዘርግቼ ወደ ግልሁላችሁ ምድር በእውነት እናንተ
አትገዙም።» /ዘጥ.14፡28-30/ እንዲል። እግዚአብሔር ወደ ዕረፍቱ
እንዳይገቡ የግለባቸው እግዚአብሔር የሚሰጣቸውን ኃይል አትላለው
ስለ ፈሩ ነው።

ፍርሃት ሁልጊዜም ኃጢአትን ያመነጫል፤ እንድንበድል
ያደርገናል። ሲጥርስ ጌታችን በተያዘበት ዕለት ጌታችንን «አላው
ተውም» ለማለት የበቃው ስለ ፈራ ነበር። ማቴ.26፡69-75። ጸጋ
መንፈስ ቅዱስን ገንዘብ ካደረገ በኋላና ፍርሃት በራተለት ጊዜ
የከሰተ አለቆችና የመትደስ አዛዥ በፋቃውያንም ስለ ጌታችን
እንዳያስተምሩ ፍጹም ግስጦንተሪያ ቢሰጧቸውም አልተቀበለውም።
«ጠርተውም በእየሱስ ስም ፈጽመው እንዳይናገሩና እንዳያስተምሩ
እወጧቸው። ሲጥርስና የሐንስ ገን መለው፡- እግዚአብሔርን ከመስ
ግት ይልቅ እናንተን እንሰግ ዘንድ በእግዚአብሔር ፊት የሚገባ
እንደሆነ ቀረጡ፤ እኛስ ያየንውንና የሰግነውን ከመናገር ዝም ግለት
እንችልም አሏቸው።» ሐዋ.4፡18-20 እንዲል።

ሐዋርያትም በሙሉ ጸጋ መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ በኋላ
ፍሩሃን የነበሩ ጥቡእን /ደፋርች/ ስለሆኑ ነው መንግሥተ ሰማያትን
የሰበኳትና ይወርሷትም ዘንድ ተስፋ ያደረጓት። ስለዚህ እኛም እስራ
ኤል ዘንፍስ ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት እንድንገባ ሞትን መፍራት
የለብንም! ያን ጊዜ ከኃጢአት በእርስዎም ከምትመጣ ዘላለግዊ ሞት
እንጠበቃለንና። «ሞት ሆይ መውጊያህ የት አለ? ሲላል ሆይ፥ ድል
መንግሥትህ የት አለ? የሞት መውጊያ ኃጢአት ነው የኃጢአትም
ኃይል ሕግ ነው። ነገር ገን በጌታችን በእየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል
መንግሥትን ለሚሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን።» 1ኛቆሮ.
15፡55-57።

4.4. እግዚአብሔር አዳምን ወደ ዕረፍቱ /መንግሥተ ሰማያት/ እንዲገባ ስለ ምን ፈተደለት?

እግዚአብሔር አምላክ ሰውን በአምሳሉና በአርአያው ከፈጠረው በኋላ ንጽሕናውን ትድበናውን ገንዘብ አድርጎ ሰባት ዓመት በገነት ተቀምጧል። በኋላ ገን የማይገባውን አምላክነት ሽቶ በድህረት እግዚአብሔርም እንደ ቃሉ ፈርዶበታል። ከገነትም አስወጥቶ ታልፈዋል። ታዲያ ስለ ምን እንደገና በነፍሱ ወደ ገነት መለሰው? መንግሥተ ሰማያትን እንደሚያወርሰው ስለ ምን ተስፋ ሰጠው? የሚሉ ጥያቄዎችን ማንነት አስፈላጊ ነው። በእርግጥ ይህን ምሥጢር ተናገሮ መጨረስ የማይቻል ቢሆንም ቀደም ብለን «ዓለሙን ስለ ምን አዳነው? ካልነው ውስጥ የተጠቀሱትን በመጠኑ እንገልጻለን።

ሀ/ አዳም ፍጹም ንስሐ ስለገባ፡- ፍጹም ንስሐ የሚባለው በፍጹም ልብ በገሊና ሳያውጡ ሳያወርዱ እግዚአብሔርን በድያለሁ ብሎ መናዘዝና በቀናና ራሱን ማስገዛት ነው። ይህም ምግባራት ሠናዳትን ገንዘብ አድርጎ መለመን ነው። እነዚህም ትገትና /ባለፈው መጻጸት/ የዋሐት /ከሚመጣው መጠበቅ/ ድኒን እም ኃጢአት /የቀደሙትን እንደገና ከመበደል መጠበቅ/ ናቸው። «ወእለቦቱ ካልሰ ገሊና ለአዳም ዘእንበለ ብካይ ሳልሰ ኃጢአት» እንዲል መቅደመ ወንጌል። አዳም ስለ ኃጢአቱ ከማልቀብ፤ ከማዘን፤ ከመጻጸት በቀር ሌላ ግዳጅ አልነበረውም። ይህም ማለት አዳም በገነት የነበረ ክብሩን ጌትነቱን እያሰበ ይህን አጣሁት እያለ ሳይሆን ፈጣሪን አሳዘንኩት እያለ ያዝን ነበርና። መቅደመ ወንጌል የአዳም ንስሐ ፍጹም መሆኑን ሲናገር «ወገዓረ ብካዩ ለኃሂዡ ሥርየት» ኃጢአቱ እንዲሠረደለት፤ ኃጢአቱን ሊያስተሠርደለት ወደሚቻለው እየተጨነቀ በማልቀብ ነው።» በማለት ገልጦታል።

ለ/ ከፋት ለአዳም የባሕርይ ገንዘብ ስላልሆነ

ከፋት የባሕርይ ገንዘባችን አይደለም። ኃጢአትን ከራሱ የመነሳት ጥንተ ጠላታችን ዲያብሎስ ነው። አዳም በእርሱ ምክር ተታሎ ተሳባብሮ እንጂ እንደ እርሱ ከውስጡ አመንጭቶ አምላክን አልበደለም። «ኃጢአትን የሚያደርግ ከዲያብሎስ ነው። ዲያብሎስ ከመጀመሪያ ኃጢአትን ያደርጋልና።» 1ኛዮሐ.3+8፡ «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ። የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ። እርሱ ከመጀመሪያ ነፍሰ ገዳይ ነበረ። እውነትም በእርሱ ስለ ሌላ በእውነት አልቆመም። ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና።» ዮሐ.8+44 እንዲል የሐሰት አባት የኃጢአት ሁሉ ምንጭ ሰውንም ትዕቢትና ክፋት ያስተማራ ዲያብሎስ እንጂ ሰው አይደለም።

ይህን የባሕርይዎ ያልሆነ ክፋት ስለ ተዋሐደ ነበር አምላካችን በተዋሕዶ ኃጢአትን አስወግዶ እኛም እርሱን ተዋሕደነው እንድንኖር ሥጋውንና ደሙን መብል አድርጎ የሰጠን። «የዲያብሎስን ሥራ ያፈርስ ዘንድ የእግዚአብሔር ልጅ ተገለጠ።» 1ኛዮሐ.3+9 እንዲል። አሁንም አሁን ገን እንዳንድ ሰዎች ሌሎችን ሰዎች ሲፈጠሩ ከፍተው እንደ ተፈጠሩ ያለበለዚያም ክፋት የባሕርያቸውና በዘር የሚተላለፍ በሽታ እንዲያውም የቢታቸው ጣጣ አድርገው ሲመለከቱ ይሰማል። ይህ ፍጹም ክህደት ነው።

በእውነት ሰውን በክፋት ተፈጥሯል ማለት ፈጣሪውን መሳደብ ሲሆን ክፋትም ተዋሕዶት በዘር ይተላለፋል ማለት ክርስቶስ እኛን በመዋሐድ ያራቀልንን ቀራኝነት አሳስለቀቀውም እንደ ማለት ያለ ነው። ክፋትንም የሰው የባሕርይ ገንዘብ አድርጎ ማስብ፤ ሰውን እንደ ዲያብሎስ መቆጠርና የእግዚአብሔርንም ፍርድ የተዛባ ነው ከማለት ያደርሳል። ሁለቱም ከባሕርያቸው አመንጭተው በድለው ባለ ሰውን ብቻ ለምን ለይቶ ጳዳነው ያሰኛልና። እግዚአብሔር ሰውን ያዳነው፤ ዛሬም እየበደልነው የማይጸዩን ክፋትና

በደላ ተፈጥሯዊ ባሕርያችን ሰላህነ ነው።

ሐ/ እግዚአብሔር ፍጹም መሐሪ ስለሆነ

ምንም እንኳ ሰው በደሉ የባሕርይው ባይሆንም፤ ፍጹም ንስሐ ቢገባም እንኳን «ለምሳክነትን መሻት»ን ያህል ታላት ኃጢአት አልነበረም። ንስሐውም ከዚያ በላይ ሊያደርገው የሚችለው አለመኖሩ ነው እንጂ ኃጢአቱን ሊያመዝናት የበቃ ሆኖ አይደለም። ነገር ግን እግዚአብሔር የአዳምን ንስሐ በተመለከተ ጊዜ አዘነለት፤ ሊያድነውም ፈቀደ። «ወፈቀደ ያድገኛ እምትገዱ በእንተ ፤ ገጸት በ፩ዱ በእንተ ንስሐሁ ወገንረ ብካዩ ለኃሢሠ ሥርየት ወረሲአቱ ገነተ ወፍግዚ ወተድላሁ፤ ወካልዕሰ በእንተ ዘተትገተ ወእቱ ተትገተተ፤ በለ ሁለት ነገር /በእዳም ንስሐ ስለ ታዩት/ ሊያድነው ወደደ። የመጀመሪያው ያጣት ገነትን ተድላውን ደስታውን ዘንገቶ ኃጢአቱን እንዲያስተወርደለት እየተጨነቀ በግልተሱ አላበጀሁም ብሎ በመጽሐፉ፤ ሁለተኛውም በፍጹም ተዋርዶ ራሱን በማዋረዱ» ቢል መቅድመ ወንጌል አስቀምጦልናል።

ይህም ለአዳም በደላ ለመካሥ የሚበቃ ሆኖ አይደለም፤ የእግዚአብሔር መሐሪነት በንስሐ የሚገኝ መሆኑን ለመናገር ነው እንጂ። ስለዚህ እግዚአብሔር በፍጹም ምሕረቱ እንዳዳነን መገንዘብ ያስፈልጋል። «ጠላቶች ሳለን ከእግዚአብሔር ጋር በልጁ ሞት ከታረቅን፤ ይልቁንም ከታረቅን በኋላ በሕይወቱ እንድናለን።» ሮሜ. 5+10 እንዳለ ቅዱስ ጳውሎስ። እግዚአብሔር ገጽ ምሕረቱን የሚያዞረው ግን ለተነሣሕያን መሆኑን በውል መገንዘብ ያስፈልጋል።

4.5. የምዕራፉ የግጥም ምዕራፍ

በዚህ ምዕራፍ ቅዱስ ጳውሎስ የዕረፍትን ነገር ተንትኖ የእስራኤል ዘሥጋን ጉዞ ለእኛ ለእስራኤል ዘነፍስ ምሳሌ አድርጎ ጌታችንን ከሙሴ ጋር እያነጻጸረ የጻፈበት ትልቅ ዓላማ ከፈርዖን ዲያብሎስ እንደሚከፋ ከግብፅም ገሃነም አስቃቂ እንደ ሆነች ተገን

ዝበን፤ በሙሴ ፈጣሪ በእየሱስ ክርስቶስ ደም ከባሕረ ኢርትራ የሚጸና ባሕረ እሳት ተከፍሎልን መሻገራችንን ተገንዝበን፤ ከከነዓን የምትበልጥ መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ በምናደርገው የነፍስ ጉዞ ጥምቀትን፤ ሥጋ ወደሙንና ንስሐን ባለማመንና ባለመታዘዝ እስራኤል ከወደቀበት ምድረ በዳ በተመሰለች ገሃነም እሳት እንዳንተር ማስገንዘብ ነው።

እስራኤል ከግብጽ ወጥተዋል፤ ከፈርዖንም ተላትተዋል፤ ከነዓን ገን ገን አልወረሱም። እኛም ጥንተ አብሶ ተወግዶልን ከዲያብሎስ ቀራኝነት ተላቀናል፤ ነገር ግን መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ የሚጠበቅብን ነገር አለ። ከዕረፍት በፊት ሥራ አለ። ከመንግሥተ ሰማያትም በፊት በምድራዊ ቆይታችን ሃይማኖት መያዝ ምግባር መሥራት ይጠበቅብናል። ያለ ሥራ ዕረፍት እንደ ሌለ ያለ እምነትና ምግባር መንግሥተ ሰማያትን መዋጀት አይቻልም።

ይህንም ለመፈጸም የሃይማኖት ትምህርት መማር፤ እየሰሙም በምግባር መትጋት ያስፈልጋል። አልያ አሁን በመምህራን የሚሰጠውን ትምህርት፤ በቅዱሳን መጻሕፍት የተጻፈለንን ምክር የማንሰማ፤ ለምተንም የማንፈጽመው ከሆነ እረኛ በጉዌን ከፍየሎች እንደሚለይ እርሱም ኃጥላንን ከጻድቃን ለይቶ በገሃነም ያስቀረናል። «እንግዲህ እንደዚያ እንደ አለመታዘዝ ምሳሌ ግንም እንዳይወድቅ ወደዚያ ዕረፍት ለመግባት እንትጋ። የእግዚአብሔር ቃል /አካላዊ ቃል/ ሕያው ነውና፤ የሚሠራም፤ ሁለትም አፍ ካለው በይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለ ነው፤ ነፍስንና መንፈስንም ጀግንና ቅልጥምንም እስኪለይ ድረስ ይወጋል። የልብን ስሜትና አላብ ይመረምራል። እኛን በሚቆጣጠር በእርሱ ዓይኖቼ ፊት ሁሉ ነገር የተራቀተና የተገለጠ ነው እንጂ፤ በእርሱ ፊት የተሰወረ ፍጥረት የለም።» እንዲል። ዕብ.4+11-13፤ ዕ.ጌ.5+11-14።

ግስገንዘቢያ፡- ቁጥር 11ን በምዕራፍ ዘጠኝ ላይ አካትተን እንመለከተዋለን።